



Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

sextionde årgången

21 april 2017

Innehållsförteckning

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

EESK:s 522:e plenarsession den 25–26 januari 2017

2017/C 125/01	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Hot och hinder för den inre marknaden (yttrande på eget initiativ)	1
2017/C 125/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter [COM(2016) 127 final]	10

III Förberedande akter

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:s 522:e plenarsession den 25–26 januari 2017

2017/C 125/03	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden [COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD)], om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av programföretagens onlinesändningar och vidareändringar av tv- och radioprogram [COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD)] och om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om viss tillåten användning av verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp och om ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället [COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD)]	27
---------------	---	----

2017/C 125/04	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av unionens certifieringssystem för säkerhetskontrollutrustning inom luftfarten [COM(2016) 491 <i>final</i> – 2016/0236 (COD)]	34
2017/C 125/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 516/2014 [COM(2016) 468 <i>final</i> – 2016/0225 COD]	40
2017/C 125/06	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till rådets förordning om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning) [COM(2016) 411 <i>final</i> – 2016/019) (CNS)]	46
2017/C 125/07	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad — mot ett europeiskt gigabitsamhälle [COM(2016) 587 <i>final</i>]	51
2017/C 125/08	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning) [COM(2016) 590 <i>final</i> – 2016/0288 (COD)]	56
2017/C 125/09	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation [COM(2016) 591 <i>final</i>] — 2016/0286 (COD)	65
2017/C 125/10	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen [COM(2016) 589 <i>final</i> – 2016/0287 (COD)]	69
2017/C 125/11	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén — 5G för Europa: en handlingsplan [COM(2016) 588 <i>final</i>]	74
2017/C 125/12	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om unionens deltagande i partnerskapet för forskning och innovation i Medelhavsområdet (Prima) som genomförs gemensamt av flera medlemsstater [COM(2016) 662 <i>final</i> – 2016/0325 (COD)]	80

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 522:E PLENARSESSION DEN 25–26 JANUARI 2017

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Hot och hinder för den inre marknaden

(yttrande på eget initiativ)

(2017/C 125/01)

Föredragande: **Oliver RÖPKE**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	21.1.2016
Rättslig grund	Artikel 29.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig facksektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av facksektionen	13.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	25.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	166/62/8

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Den inre marknaden är en stor landvinning och ett viktigt inslag i den europeiska integrationsprocessen. Den bör utgöra grunden för välbefinnande i Europa. Införandet av euron och Schengenavtalet var avgörande ögonblick på vägen mot att fullborda den inre marknaden. Båda utsätts emellertid för allt större tryck, delvis på grund av kortsiktiga nationella intressen, och en betydande del av befolkningen ifrågasätter dem i allt större utsträckning, delvis på grundval av EU-medborgarnas verkliga oro.

1.2 EESK har alltid ställt sig bakom åtgärder för att stärka den fria rörligheten för varor, tjänster, kapital, betalningar och personer och upprätthålla den nödvändiga jämvikten mellan ekonomisk politik, socialpolitik och miljöpolitik. Det är mycket viktigt att fortsätta att verka för ekonomisk och social konvergens mellan medlemsstaterna.

1.3 I syfte att vidareutveckla den inre marknaden måste onödiga hinder undanröjas för att säkerställa tillväxt, sysselsättning, långsiktigt välbefinnande och en mycket konkurrenskraftig social marknadsekonomi. Av särskild betydelse i detta sammanhang är marknadshinder såsom otillräckligt erkännande av kvalifikationer och examensbevis, tekniska begränsningar på lokal nivå, regleringshinder som beror på skillnader mellan nationella regelverk samt bristande samordning av e-förvaltningslösningar på EU-nivå.

1.4 Kommittén är oroad över att EU:s inre marknad knappt har växt sedan finanskrisen. Ekonomin i euroområdet minskade faktiskt med 1,6 % mellan 2008 och 2015. I jämförelse har andra ekonomiska regioner, t.ex. USA, Australien och Japan, överträffat EU betydligt i fråga om inhemsk efterfrågan och tillväxt. Det krävs därför aktiva åtgärder för att styra EU tillbaka mot de politiska målen i Europa 2020-strategin.

1.5 EESK betonar återigen vikten av gränsöverskridande rörlighet för företag och arbetstagare. Man får dock inte förbise den omständigheten att inre marknadsprinciperna har mycket mindre stöd bland en betydande del av befolkningen. En orsak till detta är den ökande risken för fortsatt illojal och olaglig praxis i samband med gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster. Den höga risken för missbruk undergräver starkt arbetstagarnas och de ärliga företagens förtroende för den inre marknaden.

1.6 Beslutsamma åtgärder måste vidtas för att motverka dessa tendenser, och det är viktigt att trygga lojal konkurrens även i näringslivets intresse. En väl fungerande inre marknad förutsätter att den europeiska och nationella lagstiftningen efterlevs vid gränsöverskridande verksamhet. Detta är anledningen till att majoriteten av EESK:s ledamöter stöder alla ansträngningar för att se till att samma arbete på samma plats i praktiken avlönas på samma sätt i EU, såsom kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker efterlyst.

1.7 Även om den inre marknaden har en stark social förankring i EUF-fördraget och sekundär EU-lagstiftning bör man överväga en bättre balans mellan marknadsfriheterna och de grundläggande sociala rättigheterna i primärrätten. Syftet med detta skulle vara att åtgärda missnöjet hos de många människor som i allt större utsträckning anser att deras sociala intressen och krav inte beaktas ordentligt på den inre marknaden.

1.8 EESK välkomnar i princip insatserna för att kontrollera EU-rättens effektivitet. Detta initiativ skulle kunna spela en viktig roll när det gäller att minska onödiga regleringskostnader som tillämpas när samma område omfattas av olika nationella eller regionala regler. Harmoniserad lagstiftning bör därför kontrolleras med avseende på nödvändighet, särskilt i de små och medelstora företagens intresse. EESK upprepar dock sin åsikt att höga konsumentskyddsstandarder inte är en onödig börda.

1.9 EESK understryker att den digitala inre marknaden bör vara en politisk prioritet med tanke på dess enorma tillväxtpotential. Rådande rättslig osäkerhet på sysselsättnings-, ekonomi- och konsumentområdena måste granskas och undanröjas utan dröjsmål. Kommissionen bör införa en tydlig rättslig ram för nya former av ekonomi och nya företagsmodeller på den inre marknaden, inbegripet olika former av delningsekonomin, i syfte att täppa till luckor i lagstiftningen. Tillämplig lagstiftning måste respekteras fullt ut i detta sammanhang, med särskilda insatser för att skydda konsumenternas och arbetstagarnas rättigheter samt rättvis konkurrens.

1.10 Skapandet av en kapitalmarknadsunion bör också fortsätta att stå högt upp på dagordningen eftersom den mer effektiva kapitalallokering som denna leder till kan skapa positiva effekter för såväl ekonomi och sysselsättning som konsumenter. Ett antal utvecklingstendenser på senare tid, t.ex. Brexit, får inte leda till onödiga förseningar i genomförandet av dessa planer eller till att de äventyras.

1.11 EESK upprepar att lagstiftningsluckorna i skattepolitiken ger upphov till illojal konkurrens på den inre marknaden. Därför stöder kommittén åtgärderna till förmån för en gemensam konsoliderad bolagsskattebas och landsspecifik rapportering samt de pågående insatserna för att bekämpa skatteflykt och skatteparadis. Att införa en gemensam lägsta bolagsskattesats skulle kunna utgöra ett användbart komplement till dessa initiativ och sätta stopp för kapploppningen mot den lägsta skattesatsen.

1.12 Offentliga tjänster, även kallade tjänster av allmänt intresse, spelar en central roll i den sociala marknadsekonomin och är mycket viktiga för allmänheten. Tjänster av allmänt intresse har en plats bland EU:s gemensamma värden och spelar en roll när det gäller att främja social och territoriell sammanhållning.

1.13 Denna roll att främja social och territoriell sammanhållning bör beaktas inom ramen för de "principer och villkor" som EU kan fastställa för dessa tjänster. I samband med den planerade reformen av tjänstedirektivet framhåller EESK protokoll nr 26 till EU-fördraget om tjänster av allmänt intresse, enligt vilket medlemstaternas nationella, regionala och lokala myndigheter ges ett stort handlingsutrymme när det gäller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

1.14 Det krävs en rad åtgärder för att ta itu med otillbörliga metoder vid offentlig upphandling, som gör att anbud underskrider en skälig standard, ibland inte uppfyller kraven beträffande minimilön enligt respektive nationell lagstiftning och praxis och i många fall leder till stora kostnadsöverskridanden. I synnerhet måste det råda öppenhet om bästa anbudspris och tjänst och eventuella kostnadsöverskridanden som kan uppstå i ett senare skede. Målet bör vara att tillämpa principen om bästa anbud och inte om lägsta anbud.

2. Utmaningar för den inre marknaden

2.1 Den europeiska integrationen måste följa målet att uppnå den nödvändiga jämvikten mellan ekonomisk politik, socialpolitik och miljöpolitik. Den fria rörligheten för varor, tjänster, kapital och betalningar samt personer måste kompletteras med respekt för de grundläggande sociala rättigheter som är förankrade i EU-fördragen genom stadgan om de grundläggande rättigheterna. De grundläggande sociala rättigheterna måste tillämpas på den inre marknaden i praktiken. Samtidigt bör onödiga hinder som fortfarande kvarstår på den inre marknaden avlägsnas för att säkerställa långsiktigt välstånd och en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft.

2.2 EESK har vid upprepade tillfällen, senast i sitt yttrande om "Att förbättra den inre marknaden" ⁽¹⁾ framhållit att den inre marknaden är en av den europeiska integrationens grundpelare med potential att skapa direkta fördelar och hållbar tillväxt för Europas ekonomier.

2.3 Den inre marknaden är en stor landvinning och bör utgöra grunden för Europas välstånd. Införandet av euron i euroområdet och Schengenavtalet var avgörande ögonblick på vägen mot att skapa en gemensam inre marknad. De utsätts dock nu för ett kraftigt tryck som illustrerar hur olika EU-medlemsstaternas intressen är. I viss mån sköts beslutsfattandet och tillsynen fortfarande på nationell nivå.

2.4 EESK noterar att det fortfarande finns betydande marknadshinder i form av otillräckligt erkännande av kvalifikationer och examensbevis, uppdelade läroplaner, tekniska begränsningar på lokal nivå, regleringshinder som främst beror på fragmentering av den inre marknaden på grund av olika nationella regelverk, administrativa bördor såsom efterlevnad av nationella skatte- och tullregler samt avsaknad av e-förvaltningsmöjligheter och bristande samordning av e-förvaltningslösningar på europeisk nivå.

2.5 Kommissionen försöker genomföra en fullständig harmonisering på vissa områden, vilket kan leda till att den nuvarande skyddsnivån sänks i vissa medlemsstater. EESK betonar att kommittén har motsatt sig sådana åtgärder i ett flertal yttranden. Fullständig harmonisering, på de områden där kommissionen eftersträvar detta, måste uppnås samtidigt som den rådande skyddsnivån bevaras.

2.6 Allmänheten i medlemsstaterna har en allt starkare känsla av att EU gör föga för att skydda sociala standarder och inkomster eller för att uppnå en rättvis beskattning och rättvisa sociala avgifter. Den inre marknaden har en solid social dimension på grundval av EUF-fördraget och sekundär EU-lagstiftning, men man bör överväga en bättre balans mellan marknadens ekonomiska friheter och de grundläggande sociala rättigheterna.

2.7 De åtgärder som läggs fram inom den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör avspegla unionens grundläggande principer och bygga på övertygelsen om att ekonomisk utveckling bör leda till större sociala framsteg och social sammanhållning och att socialpolitiken, samtidigt som man sörjer för lämpliga säkerhetsnät i linje med de europeiska värderingarna, även bör betraktas som en produktiv faktor.

2.8 Trots alla de resultat som uppnåtts genom EU:s sammanhållningspolitik är vi fortfarande långt från verklig ekonomisk och social konvergens mellan medlemsstaterna, och det finns stora skillnader i löner och sociala standarder. De lägre löner som råder i vissa medlemsstater beror på den historiska utvecklingen och den naturliga mångfalden på den omfattande inre europeiska marknaden och återspeglar lokala produktivitetsnivåer och många andra faktorer, bland annat investerarnas intressen. Trots detta bör mer uppmärksamhet ägnas åt social dumpning, som bör definieras som en illojal och olaglig praxis att inte följa bestämmelserna om lön för arbete eller betalning av social- och sjukförsäkring och på så sätt få en orättvis fördel gentemot konkurrenterna ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EUT C 177, 18.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ "Social dumping: political catchphrase or threat to labour standards?" – Magdalena Bernaciak, arbetsdokument 2012, Europeiska fackförningsinstitutet.

2.9 Sedan den finansiella krisen bröt ut, dvs. under perioden 2008–2015, har tillväxten på den inre marknaden uppgått till 0,4 % – nästan nolltillväxt i reala termer. I euroområdet har den inre marknaden till och med minskat med 1,6 %. De flesta andra ekonomiska regioner har lämnat EU långt efter sig när det gäller den inhemska efterfrågan (t.ex. USA + 8,8 %, Australien + 17,9 %, Japan + 3,8 %) ⁽³⁾. Åtgärderna för att åter få fart på efterfrågan på den inre marknaden, såsom den europeiska investeringsplanen med Europeiska fonden för strategiska investeringar, har ännu inte haft nödvändig verkan.

2.10 Kommittén är orolig för att de sysselsättnings- och socialpolitiska målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla inte kommer att kunna uppnås ⁽⁴⁾. Den ekonomiska nedgången, det långsamma genomförandet av ändamålsenliga strukturreformer och den bristande efterfrågan på den inre marknaden har hittills gett motsatt verkan: Sysselsättningsgraden föll från 70,3 % år 2008 till 69,2 % år 2014. Den borde emellertid vara 75 % senast 2020. I stället för att minska med 20 miljoner fram till 2020 hade antalet människor som drabbas av fattigdom och social utestängning ökat med 4,9 miljoner år 2014. I slutet av 2015 fanns det dessutom över sex miljoner fler arbetslösa i EU än före krisen.

2.11 En annan viktig aspekt i Europa 2020-strategin är utbildning. EESK välkomnar att den andel av befolkningen som lämnade utbildning i förtid har minskat från 14,2 % år 2008 till 11 %. Andelen personer med eftergymnasial utbildning ökade också från 31,3 % till 38,7 % mellan 2008 och 2015. EESK välkomnar kommissionens kompetensstrategi där det påpekas att en hög kvalifikationsnivå är nödvändig för att locka företag och skapa nya arbetstillfällen.

2.12 Förenade kungarikets beslut att lämna EU utgör en stor utmaning för den europeiska inre marknaden. EESK rekommenderar att de framtida förhandlingarna ska grundas på respekt för samtliga den inre marknadens grundläggande principer och värderingar.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Egenföretagande och arbetstagarnas rörlighet på den inre marknaden

3.1.1 Arbetskraftens rörlighet kan vara viktig för att företagen ska få tillgång till kvalificerad arbetskraft, för egenföretagarna och för att arbetstagarna ska ha möjlighet att få ett bra arbete, tillgång till nya färdigheter och goda arbetsvillkor. Det finns emellertid fortfarande hinder.

3.1.2 I en studie om hinder och kostnader ⁽⁵⁾ påpekas det att man förutom kostnadsbesparingar för administrativa tjänster, medborgare och företag kan förvänta sig att interoperabla e-förvaltningstjänster kommer att få särskilt stor inverkan på arbetskraftens rörlighet. Ett förbättrat erkännande av yrkesexamen är avgörande för att både företag och arbetstagare ska kunna röra sig över gränserna.

3.1.3 I sitt yttrande om "Missbruk av status som egenföretagare" ⁽⁶⁾ betonade EESK att falskt egenföretagande kan leda till kringgående av sociala avgifter, skatteundandragande och missbruk av arbetstagarnas rättigheter samt odeklarerat arbete och därför bör undanröjas. I detta sammanhang välkomnar EESK det redan inrättade europeiska forumet mot odeklarerat arbete som ett steg i rätt riktning ⁽⁷⁾.

3.1.4 Syftet med forumet är att förebygga och avskräcka från odeklarerat arbete genom ett förbättrat samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter, t.ex. arbetsmiljöinspektioner, skattemyndigheter och socialförsäkringsmyndigheter. Detta samarbete omfattar att utbyta bästa praxis för förebyggande och avskräckande åtgärder, identifiera gemensamma principer för att kontrollera arbetsgivare, främja personalutbyten och gemensam fortbildning samt underlätta gemensamma kontroller.

⁽³⁾ Europeiska kommissionen, GD Ekonomi och finans, Ameco-databasen.

⁽⁴⁾ Meddelande från kommissionen – Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, den 3 mars 2010, KOM(2010) 2020 slutlig.

⁽⁵⁾ "Reducing costs and barriers for businesses in the Single Market", studie för Europaparlamentets utskott för den inre marknaden och konsumentskydd (IMCO), generaldirektoratet för EU-intern politik.

⁽⁶⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 14.

⁽⁷⁾ "Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att bekämpa odeklarerat arbete", COM(2014) 221 final.

3.1.5 Många arbetstagare ges i dag arbete som "egenföretagare som tillhandahåller tjänster" snarare än anställda, såsom tidigare var fallet. Dessa människor har inget anställningsavtal eftersom de arbetar för egen räkning i enlighet med statusen som egenföretagare. I ett sådant anställningsförhållande behöver man i de flesta fall inte följa nationell arbetslagstiftning. Tydliga och bindande kriterier måste tillämpas för att bedöma huruvida en person egentligen är anställd eller en äkta egenföretagare. Därför har EESK kritiserat kommissionens förslag till direktiv om privata enmansbolag med begränsat ansvar som "inte [...] helt färdigt"⁽⁸⁾. Det sätter i synnerhet mikroföretag, små och medelstora företag och äkta egenföretagare under tryck.

3.2 Den inre marknaden och utstationering av arbetstagare

3.2.1 I direktivet från 1996 fastställs EU:s regelverk för att skapa en korrekt och rättvis jämvikt mellan målen att främja och underlätta det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster, skydda utstationerade arbetstagare och garantera lika villkor mellan inhemska och utländska konkurrenter.

3.2.2 I tillämpningsdirektivet från 2014⁽⁹⁾ tillhandahålls nya och förstärkta instrument för att bekämpa och bestraffa kringgående av regler, bedrägeri och missbruk för att komplettera direktiv 96/71/EG och bidra till en effektivare komplex ram för utstationering av arbetstagare.

3.2.3 EESK antog nyligen ett separat yttrande om kommissionens förslag till en riktad översyn av direktivet om utstationering av arbetstagare med kommentarer till de viktigaste ändringarna och förslagen⁽¹⁰⁾ utifrån uppmaningen från kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker i hans politiska riktlinjer för nästa kommission: "I vårt EU bör samma arbete på samma plats avlönas på samma sätt⁽¹¹⁾".

3.2.4 I sitt yttrande om "Rättvisare rörlighet för arbetstagarna inom EU"⁽¹²⁾ uppmanade EESK kommissionen att ta itu med illojala metoder som leder till social dumpning. Detta problem blir alltmer brännande i takt med att praktiska exempel från medlemsstaterna visar att risken för lönedumpning och social dumpning ökar drastiskt i gränsöverskridande sammanhang. Av kontroller av BUAK⁽¹³⁾ i Österrike framgår att 38 av de 7 238 österrikiska företag som inspekterades under 2015 misstänktes för att underbetala sina anställda enligt lagen om bekämpning av lönedumpning och social dumpning. Detta innebär att 0,53 % av företagen misstänktes för att underbetala sina anställda. Under samma period gjordes kontroller av 1 481 företag med verksamhet i Österrike men med säte i andra EU-länder. Av dessa företag misstänktes 398 för att underbetala sina anställda, dvs. för lönedumpning. Detta motsvarar 26,87 %.

3.2.5 För utländska företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet och använder sig av utstationerade arbetstagare är risken för lönedumpning 50 gånger högre än för lokala leverantörer. Detta är en larmsignal för den inre marknaden (bristande) funktion. Den höga risken för missbruk undergräver starkt de europeiska arbetstagarnas förtroende för den inre marknaden.

3.2.6 Ett annat problem är falsk utstationering av arbetstagare. Fall med falska utstationerade arbetstagare, dvs. missbruk genom falska A1-utstationeringsintyg, är tecken på de problem som orsakas av attester, intyg eller liknande handlingar som utfärdats officiellt eller av offentliga organ. Detta gör det allt svårare för mikroföretag, små och medelstora företag och kvalificerade arbetstagare att hävda sig gentemot konkurrenter som agerar illojalt. Falsk utstationering av arbetstagare måste därför undanröjas.

3.2.7 Kommissionen har nyligen föreslagit en ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. EESK kommer att avge ett separat yttrande i enlighet med kommissionens begäran med en förväntan om att det ska utvecklas ett moderniserat system för samordning av de sociala trygghetssystemen som motsvarar den sociala och ekonomiska verkligheten i medlemsstaterna och respekterar principerna i EU-lagstiftningen, i synnerhet i fråga om likabehandling och icke-diskriminering.

⁽⁸⁾ EUT C 458, 19.12.2014, s. 19.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU av den 15 maj 2014 om tillämpning av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen) (EUT L 159, 28.5.2014, s. 11).

⁽¹⁰⁾ EUT C 75, 10.3.2017, s. 81.

⁽¹¹⁾ Öppningsanförande vid Europaparlamentets plenarsammanträde i Strasbourg den 15 juli 2014.

⁽¹²⁾ EUT C 264, 20.7.2016, s. 11.

⁽¹³⁾ Bauarbeiter Urlaubs- und Abfertigungskasse, årsstatistik 2015.

3.2.8 EESK noterar förslaget om ett tjänstepass (eller id-kort för tjänster), vilket bör undanröja behovet av flera förfrågningar om information och dokumentation som redan lämnats till hemmedlemsstaten genom att ett gemensamt elektroniskt dokumentarkiv inrättas. EESK motsätter sig varje form av urholkning av principen om destinationsland. Kommittén kommer att utarbeta ett separat yttrande om detta.

3.3 Refit och bättre lagstiftning

3.3.1 I princip bör åtgärder för att kontrollera att EU:s lagstiftning är ändamålsenlig välkomnas. Ett interinstitutionellt avtal mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet kan utgöra en användbar ordning för att göra det lättare att uppnå målet om enklare och ändamålsenligare EU-lagstiftning. I fråga om samarbete måste man dock se till att EU:s rättsliga standarder som erbjuder social- eller ekonomipolitisk nytta skyddas och inte ifrågasätts.

3.3.2 Små och medelstora företag berörs i lika hög grad som konsumenter och arbetstagare. Enligt principen om att tänka småskaligt först är det särskilt viktigt att undvika onödiga bördor för små och medelstora företag. En konsumentskyddspolitik som bygger på en hög skyddsnivå i enlighet med artikel 169 i EUF-fördraget är nödvändig för att den inre marknaden ska fungera väl.

3.3.3 Refit skulle också kunna spela en viktig roll när det gäller att minska regleringskostnader som tillämpas när samma område omfattas av olika regionala regler. En harmoniserad lagstiftning skulle kunna leda till betydande kostnadsbesparingar och stimulera tillväxten i EU:s regioner genom att undanröja dessa hinder. Man bör därför undersöka om det är genomförbart.

3.3.4 Många rättsakter som ska ses över inom ramen för Refit-programmet i syfte att minska byråkratin rör rättsregler som skyddar anställnings- och konsumentstandarder och därför har en betydande sociopolitisk och ekonomisk nytta. EESK upprepar att höga konsumentskyddsstandarder inte är en onödig börda.

3.3.5 EESK hänvisar till sitt yttrande av den 14 december 2014⁽¹⁴⁾ och upprepar sin ståndpunkt att smart lagstiftning inte innebär ett undantag från skyldigheten att respektera bestämmelserna om skydd för allmänheten, konsumenterna och arbetstagarna samt jämställdhetsstandarderna och miljöskyddsbestämmelserna. Dessutom får principen om att tänka småskaligt först inte leda till att mikroföretag och små och medelstora företag undantas från lagstiftningen, utan deras intressen och behov bör beaktas i lagstiftningen.

3.3.6 Kommissionens vägran att fortsätta med det planerade lagstiftningsinitiativet om frisörer, trots att det råder enighet mellan de europeiska arbetsmarknadsparterna i denna fråga, är fullständigt obegriplig. Kommissionens tillvägagångssätt strider mot principerna och värderingarna för social dialog, där man respekterar principen om representativitet, och är mycket kortsynt, eftersom avsaknaden av lagstiftning om arbetsmiljö kan leda till yrkessjukdomar och därmed till betydande kostnader för både företagen och den offentliga sektorn.

3.3.7 EESK fäster uppmärksamheten på den gemensamma förklaringen från de europeiska arbetsmarknadsparterna om en nystart för den sociala dialogen på grundval av resultaten från de tematiska grupperna, där samspelet mellan den europeiska sociala dialogen och strategin för bättre lagstiftning nämns.

3.3.8 EESK välkomnar att dialogen inom den nyligen inrättade Refit-plattformen inletts. Utöver målet att göra det lättare att göra affärer och trygga standarderna för arbetstagarna måste både kommissionen och plattformens experter se till att konsumenternas rättigheter skyddas i samband med insatserna för att förenkla EU-lagstiftningen.

3.4 Den digitala ekonomin, nya former av ekonomi och nya affärsmodeller

3.4.1 Den digitala inre marknaden bör vara en av prioriteringarna med tanke på de fördelar som kan förväntas om den inre marknaden på detta område fullbordas. Den potentiella BNP-vinsten av att fullborda den digitala inre marknaden uppskattas till 415 miljarder euro per år⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ EUT C 230, 14.7.2015, s. 66.

⁽¹⁵⁾ Studien "Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market".

3.4.2 EESK håller med kommissionen om att den rådande rättsliga osäkerheten på sysselsättnings-, ekonomi- och konsumentområdena måste analyseras och åtgärdas. Här bör man ägna uppmärksamhet åt att slå vakt om befintliga arbetsnormer, sociala standarder och konsumentskyddsstandarder och säkerställa en tillförlitlig rättslig ram för företagen. Det bör inte finnas olika regler för den "digitala" världen och för den "icke-digitala" världen på den digitala inre marknaden. Kommissionen bör tillhandahålla rättsliga standarder som kan användas för den digitala och den icke-digitala inre marknaden.

3.4.3 I sitt yttrande om omotiverad geoblockering⁽¹⁶⁾ välkomnade EESK förslaget till förordning om geoblockering, både för företagen och för konsumenterna, som ett nödvändigt inslag i strategin för den digitala inre marknaden. Förordningen utgör dock enbart ett litet steg och skapar ingen radikal förändring av situationen. Geoblockering, dvs. diskriminering av konsumenter i fråga om deras tillgång till onlinetjänster på grund av hemvist eller geografisk internetadress eller nationalitet, måste upphöra. Att hänvisa konsumenterna till en lokal webbplats med högre priser utgör också diskriminering på den inre marknaden. EESK kommer att behandla slutsatserna från rådet (konkurrenskraft) från november 2016 om den allmänna riktlinjen för den föreslagna texten, där man tydligt framhöll behovet av att skilja mellan prisdiskriminering och prisdifferentiering.

3.4.4 På områden såsom geoblockering, gränsöverskridande paketleveranser, gränsöverskridande försäkringar, upphovsrättslicensiering och finansmarknader måste EU och medlemsstaterna anses ha huvudansvaret för att undanröja hinder för gränsöverskridande handel och säkerställa en bättre fungerande marknad.

3.4.5 Det fria flödet av uppgifter kräver ett ökat skydd för personuppgifter och privatlivet, vilket kommer att bli avgörande i framtiden, och man bör överväga en sammanhängande politik för stordata, molntjänster och sakernas internet.

3.4.6 Den ökande digitaliseringen av ekonomin skapar nya affärsmodeller och öppnar nya möjligheter, men innebär också nya utmaningar. EESK har fört ingående diskussioner om denna nya företeelse, som har resulterat i flera yttranden⁽¹⁷⁾.

3.4.7 Kommissionen bör också gå vidare med sitt förslag till en gemensam digital ingång för att göra det till ett verkligt effektivt instrument.

3.4.8 Socialt och samverkansbaserat entreprenörskap är avgörande för den sociala sammanhållningen i syfte att ge européerna en mer effektiv och hållbar ekonomisk tillväxt. EESK uppmanar återigen kommissionen att vidta en lång rad nödvändiga politiska åtgärder för att se till att delningsekonomin många olika former och funktionsätt stöds och genomförs samt att dess trovärdighet och förtroendet för den ökar både på EU-nivå och i de olika medlemsstaterna⁽¹⁸⁾.

3.5 Skapandet av en inre kapitalmarknad

3.5.1 Kommissionen tillkännagav 2015 en handlingsplan för att skapa en kapitalmarknadsunion. Kommittén⁽¹⁹⁾ anser att denna union bör lägga stor vikt vid den ekonomiska och finansiella stabiliteten i EU och leda till en bättre och mer effektiv kapitalallokering, med positiva konsekvenser för såväl investeringar och tillväxt som sysselsättning och konsumenter. Kommittén⁽²⁰⁾ har också uttryckt sin oro över att det kommer att ta tid att nå fram till slutresultatet, och denna oro kan bara växa sig starkare med tanke på ett antal utvecklingstendenser på senare tid, t.ex. Brexit och andra som nämns ovan (se punkt 2).

3.5.2 Handlingsplanen omfattar minst 33 åtgärder på olika områden, som ska genomföras på kort och medellång sikt. Flera av dessa åtgärder gör att ytterligare finansiella medel tillhandahålls, särskilt för små och medelstora företag och hushåll. Kommittén⁽²¹⁾ anser att dessa förslag bör genomföras på kort sikt med hänsyn tagen till principerna om säkerhet, transparens och tillsyn. Med samma oro för säkerhet och stabilitet för ögonen har kommittén⁽²²⁾ redan flera gånger framhållit att man måste ta itu med och reglera skuggbankernas verksamhet.

⁽¹⁶⁾ EUT C 34, 2.2.2017, s. 93.

⁽¹⁷⁾ EUT C 264, 20.7.2016, s. 57, EUT C 303, 19.8.2016, s. 28, EUT C 303, 19.8.2016, s. 36, EUT C 264, 20.7.2016, s. 86, EUT C 389, 21.10.2016, s. 50.

⁽¹⁸⁾ EUT C 303, 19.8.2016, s. 36.

⁽¹⁹⁾ EUT C 133, 14.4.2016, s. 17 (punkterna 1.2, 1.3 och 1.7).

⁽²⁰⁾ EUT C 133, 14.4.2016, s. 17 (punkt 1.12).

⁽²¹⁾ EUT C 82, 3.3.2016, s. 1 (punkterna 1.2, 1.6 och 1.7).

⁽²²⁾ EUT C 133, 14.4.2016, s. 17 (punkterna 1.9 och 3.8), EUT C 251, 31.7.2015, s. 33 (punkt 4.2).

3.5.3 EU:s reglering av finansmarknaderna och tillsynen av den var inte tillräcklig för att förhindra de spekulativa transaktioner, den överskuldssättning och det oansvariga risktagande som ledde fram till finanskrisen, med allvarliga konsekvenser för hela samhället. EESK påminner kommissionen om att lägga fram ett förslag om privata hushålls överskuldssättning.

3.6 Skattepolitik

3.6.1 Som EESK hävdade i sin rapport från 2012 om hinder för EU:s inre marknad leder lagstiftningsluckor i skattepolitiken till illojal konkurrens. Kommissionens planer på en gemensam konsoliderad bolagsskattebas bör välkomnas. EESK har inrättat en studiegrupp i denna fråga. För att sätta stopp för kapplöpningen mot botten i fråga om bolagsskatt och uppnå en rättvisare skattepolitik skulle man även kunna överväga att införa en lägsta bolagsskattesats.

3.6.2 Utbyte av skatterelaterade uppgifter mellan medlemsstaterna och rättsliga åtgärder för att förhindra de vanligaste metoderna för att undvika att betala skatt bör välkomnas. Ett centralt krav i detta sammanhang är att det i varje land bör införas ett rapporteringskrav för företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet, utan att öka de onödiga administrativa bördorna.

3.6.3 Man bör också vidta åtgärder mot skatteparadis. Vid en utfrågning i Europaparlamentet efterlyste ekonomen och nobelpristagaren Joseph Stiglitz världsomfattande insatser mot sådana system för skatteundandragande⁽²³⁾. Den franske akademikern Gabriel Zucman har uppskattat att finansiella tillgångar på cirka 5 800 miljarder euro befinner sig i skatteparadis världen över, varav 80 % inte beskattas⁽²⁴⁾. Kommissionen föreslår nu åtgärder på internationell nivå för att ta itu med skatteparadiserna.

3.6.4 Som ett första steg måste man se till att avtalen om ömsesidigt bistånd och det automatiska utbytet av uppgifter mellan enskilda länder genomförs. Ett internationellt nätverk av skatterevisorer bör övervägas för multinationella företag. När det gäller överföringar av tillgångar och kapital till länder som klassificeras som skatteparadis är en möjlig utgångspunkt att ålägga finansinstituten att rapportera de överföringar som de gör⁽²⁵⁾.

3.7 Tjänster av allmänt intresse, tjänstedirektivet

3.7.1 EESK har redan lyft fram de befintliga hindren i tjänstesektorn i sin rapport från 2012 om hindren för den inre marknaden. Kommissionen har konstaterat att många medlemsstater inte fullgör sin skyldighet att underrätta EU-myndigheterna om lagstiftningsåtgärder, vilket gör det svårt för kommissionen att bedöma huruvida en ny bestämmelse är motiverad och proportionerlig.

3.7.2 Kommissionen planerar därför att reformera anmälningsförfarandet, som nu också bör tillämpas på de tjänster som för närvarande inte omfattas av tjänstedirektivets tillämpningsområde. Kommissionen måste se till att förslagets utformning inte undergräver medlemsstaternas suveränitet eller demokratiska princip.

3.7.3 Tjänster av allmänt intresse spelar en central roll i den sociala marknadsekonomi. Tillgången till boende, vatten och energi, avfalls- och avloppshanteringstjänster, kollektivtrafik, hälso- och sjukvård, sociala tjänster, ungdoms- och familjetjänster, kultur och kommunikation är av avgörande betydelse för allmänheten. Tjänster av allmänt intresse har en plats bland EU:s gemensamma värden och spelar en roll när det gäller att främja social och territoriell sammanhållning. Denna roll att främja social och territoriell sammanhållning bör beaktas inom ramen för "principerna och villkoren".

3.7.4 I samband med den planerade reformen av tjänstedirektivet framhåller EESK protokoll nr 26 till EU-fördraget om tjänster av allmänt intresse, dvs. den rättsligt bindande tolkningen av artikel 14 i EUF-fördraget. På grund av de kulturella, sociala och geografiska skillnaderna har medlemsstaternas nationella, regionala och lokala myndigheter ett stort handlingsutrymme när det gäller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. När det gäller dessa tjänster, som ska tillhandahållas i enlighet med användarnas behov, bör man sörja för en hög nivå av kvalitet, säkerhet, överkomlighet och likabehandling samt främja allmän tillgång och användarnas rättigheter, samtidigt som man ser till att de är effektiva och förvaltas väl.

⁽²³⁾ Se Europaparlamentets nyhetsrum, ref. 20161114STO51063, 17.11.2016.

⁽²⁴⁾ Se *Gömda rikedomar. En undersökning av skatteparadiserna*, Gabriel Zucman, 2015.

⁽²⁵⁾ EUT C 264, 20.7.2016, s. 93.

3.8 Offentlig upphandling

3.8.1 När det gäller offentlig upphandling finns det ingen statistik över de faktiska kostnaderna jämfört med de kostnader som angetts av den bästa anbudsgivaren i upphandlingsförfarandet. I många fall överskrider kostnaderna betydligt ⁽²⁶⁾.

3.8.2 Gång på gång är vinnarna anbudsgivare som agerar illojalt, som sänker sina anbud under ett rimligt pris och som använder otillförlitliga underleverantörer. Följaktligen uppstår ofta uppföljningskostnader, som överstiger den näst eller tredje bästa anbudsgivarens pris.

3.8.3 För att motverka denna praxis krävs flera åtgärder: Införandet av en elektronisk upphandlingsprocess bör leda till en kapacitet att samla in statistik som gör det möjligt att identifiera dem som lämnar in låga anbud och uppmuntra de ansvariga att uppträda på ett positivt sätt. Inom ramen för den statistiska undersökningen måste priset för det bästa anbudet och de efterföljande faktiska kostnaderna registreras centralt för att skapa öppenhet beträffande eventuella kostnadsöverskridanden. Anbud som bygger på priser som inte uppfyller minimikraven enligt respektive nationella bestämmelser och förfaranden måste uteslutas från anbuds-förfarandet för att undvika en eventuell kapplöpning för att sänka kostnaderna och kvalitetsstandarderna.

Bryssel den 25 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²⁶⁾ Såsom i fallet med Berlins flygplats, Skylink-projektet vid Wiens flygplats och Stuttgarts järnvägsstation.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter

[COM(2016) 127 final]

(2017/C 125/02)

Föredragande: **Jacek KRAWCZYK**

Gabriele BISCHOFF

Luca JAHIER

Remiss	Europeiska kommissionen, 8.3.2016
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av facksektionen	10.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	25.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	247/1/2

Förord

Artikel 3 i EU-fördraget: "Unionen ska verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt på en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö."

I detta yttrande fastställs Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs inledande bidrag till utformningen av vad som så småningom kan bli en europeisk pelare för sociala rättigheter. Yttrandet bygger på de berikande och olikartade diskussionerna vid de 28 nationella debatter som kommittén anordnade, vilket EESK anser ger yttrandet dess mervärde. Kommittén betonar att det civila samhället, inklusive arbetsmarknadens parter, på alla nivåer måste vara nära delaktigt i utformningen av pelaren. EESK framhåller behovet av mer tydlighet om pelaren vad egentligen ska vara och av att fastställa dess omfattning.

Kommittén anser att pelaren måste erbjuda ett positivt projekt för alla och bör gälla för alla EU-medlemsstater, men inser samtidigt att det kan behövas särskilda instrument och mekanismer för euroområdet. Kommittén anser att framtidens arbete – med alla dess möjligheter och utmaningar – bör vara en central prioritering i debatterna om pelaren.

1. Inledning

1.1 Efter begäran från Europeiska kommissionens ordförande om ett bidrag från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) till samrådet om en europeisk pelare för sociala rättigheter⁽¹⁾ har kommittén fört ett brett samråd med det civila samhället⁽²⁾ i de 28 medlemsstaterna. Sammanlagt har 116 EESK-ledamöter och nästan 1 800 andra företrädare för organisationer i det civila samhället deltagit i dessa nationella debatter.

1.2 EESK:s yttrande om den europeiska pelaren för sociala rättigheter återspeglar och innehåller de främsta slutsatserna och rekommendationerna från dessa debatter. Kommittén noterar kommissionens avsikt att "[...] formulera en rad väsentliga principer för att stödja väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem"⁽³⁾ och anser att den sociala pelaren är ett mycket viktigt initiativ för EU:s hållbarhet. Mot denna bakgrund utgör detta EESK-yttrande ett första

⁽¹⁾ Skrivelse från Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude JUNCKER till EESK:s ordförande Georges DASSIS av den 8 mars 2016.

⁽²⁾ Enligt EESK:s terminologi avser begreppet *det civila samhället* "det organiserade och representativa civila samhället". Se yttrandena EGT C 329, 17.11.1999, s. 30 och EGT C 193, 10.7.2001, s. 117.

⁽³⁾ Se fotnot 1.

steg i den process som pågår mot inrättandet av en europeisk pelare för sociala rättigheter. Kommittén förklarar sin avsikt att fortsätta att bidra till diskussionerna i denna fråga, framför allt när kommissionen antagit sin vitbok 2017.

2. Utmaningar och prioriteringar

2.1 Under 2017 kommer Europeiska unionen att fira 60-årsjubileet av undertecknandet av Romfördraget. Denna milstolpe utgör ett tillfälle att fira de resultat som EU uppnått, men måste även vara ett tillfälle att rikta uppmärksamheten mot Europas stora politiska, ekonomiska och sociala utmaningar. Allmänhetens förtroende för Europeiska unionen har minskat i många medlemsstater. För första gången i EU:s historia kommer en medlemsstat troligtvis att lämna unionen.

2.2 Alltsedan den chock som finanskrisen 2008 innebar har EU drabbats av en rad kriser som har avlöst varandra. Situationen varierar visserligen mellan medlemsstaterna och många olika politiska svar har prövats, men trots detta står EU nu inför många utmaningar, bl.a. en lång period med hög arbetslöshet, oacceptabla ungdomsarbetslöshetsnivåer, ekonomisk instabilitet och försämrade sociala förhållanden, bl.a. ökad fattigdom och ojämlikhet. Till detta kan man lägga globaliseringen, den demografiska utvecklingen och digitaliseringen. Unionens bristfälliga hantering av tillströmningen av asylsökande och migranter har bidragit till den allmänna känslan av att EU inte längre kan tillhandahålla politiska och praktiska lösningar som gynnar alla. EU-skeptiska, populistiska och nationalistiska partier försöker utnyttja dessa farhågor genom att erbjuda alltför enkla lösningar på komplexa problem och lägga skulden på vissa grupper, vilket skapar en farlig uppdelning i samhället.

2.3 Vissa utmaningar och skillnader mellan och inom medlemsstaterna förvärrades av krisen. De har orsakats eller förvärrats av bl.a. brist på tillväxt och strukturella svagheter på arbetsmarknaderna och i de sociala trygghetssystemen som till stor del fanns där redan före krisen. Det som kommer att göra skillnad är den kollektiva förmågan hos EU och dess medlemsstater att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt och sysselsättning.

2.4 EESK välkomnar kommissionens initiativ till ett offentligt samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter som en del av det pågående arbetet med att skapa en "rättvis och verkligt alleuropeisk arbetsmarknad", uppnå ett Europa med AAA som social kreditvärdering och fungera som vägvisare för förnyad konvergens inom euroområdet. Det råder dock stor osäkerhet om vad denna "pelare" egentligen ska vara. Framför allt vill kommittén framhålla att den europeiska pelaren för sociala rättigheter måste utmynna i ett positivt projekt för alla. På så sätt kan den bidra till att öka förtroendet för EU:s förmåga att förbättra framtidsutsikterna för dagens och morgondagens medborgare.

2.5 Därför måste pelaren också ta hänsyn till de specifika utmaningarna på arbetsmarknaden och i de sociala trygghetssystemen i syfte att uppnå en rättvis balans mellan den ekonomiska och den sociala dimensionen och bidra till kampen mot fattigdom, social utestängning och ojämlikhet.

2.6 EESK konstaterar att den europeiska ekonomiska och sociala modellen bygger på en gemensam förståelse av vikten av ökad sysselsättning, större sociala framsteg och ökad produktivitet som viktiga underliggande faktorer för hållbar ekonomisk tillväxt som på ett rättvist sätt gynnar alla. Arbetet med att utarbeta pelaren är en möjlighet att bekräfta vårt gemensamma engagemang för den europeiska sociala modellen samtidigt som vi ser till att de nationella välfärdssystemen och arbetsmarknaderna är anpassningsbara och framtidsanpassade⁽⁴⁾. EESK understryker behovet av tillväxt och konkurrenskraft i hela EU. I sammanhanget vill vi betona den nödvändiga sammanlänknings mellan ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik⁽⁵⁾.

2.7 Kommittén är övertygad om att EU:s och medlemsstaternas strategier och åtgärder för att uppnå ekonomiska och sociala framsteg måste få en mer framträdande plats i EU:s politiska debatter. Det är också viktigt att EU-politiken och den nationella politiken är sammanhängande och förstärker varandra. Som ett led i detta arbete krävs en ny inställning till förändringar.

2.8 Arbetet med den europeiska planeringsterminen fortsätter visserligen, men Europa 2020-strategin, som syftar till smart och hållbar tillväxt för alla, har marginaliserats, och förhoppningarna om att uppnå dess sociala mål, särskilt målen att uppnå 75 % deltagande på arbetsmarknaden och att lyfta 20 miljoner människor ur fattigdom, har grusats. På samma sätt har rekommendationen om aktiv inkludering från 2008⁽⁶⁾ fått begränsad effekt.

⁽⁴⁾ Nationella debatter i Irland, Lettland, Portugal och Spanien.

⁽⁵⁾ Artikel 3 i EU-fördraget: "Unionen ska verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välvärdig ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt på en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö."

⁽⁶⁾ EUT L 307, 18.11.2008, s. 11.

2.9 Som utgångspunkt bör pelaren främja EU:s nuvarande sociala regelverk och ett fullständigt och korrekt genomförande av det. Om nya bindande lagstiftningsinitiativ och lagstiftningsinstrument övervägs måste detta ske enligt befintliga rättsliga grunder och förfaranden. Pelarens rättsliga ställning har ännu inte fastställts, och inte heller dess förhållande till de grundläggande internationella instrumenten för mänskliga rättigheter⁽⁷⁾. EESK betonar emellertid att sociala rättigheter måste tillämpas på alla som bor i EU och i EU:s samtliga medlemsstater, samtidigt som vi konstaterar att särskilda instrument och mekanismer kan krävas för euroområdet.

2.10 Investeringar i framtiden är avgörande men Europa fortsätter att lida brist på offentliga och produktiva privata investeringar. EESK erkänner de insatser som gjorts genom Junckerplanen för investeringar⁽⁸⁾ och välkomnar dess förlängning. I den andra etappen måste ytterligare investeringar inriktas på de länder och regioner som behöver det mest, för att stärka ekonomin och tillväxten där och undvika ännu större skillnader mellan och inom medlemsstaterna. Projekt för investeringar i social infrastruktur bör också få tillräckligt stöd genom Junckerplanen.

2.11 Diskussionerna om pelaren äger rum parallellt med andra viktiga debatter på EU-nivå och på global nivå, bl.a. om Europas framtid och framtidens arbete. Vid diskussionerna om Europas framtid vid toppmötet i Rom 2017 bör man beakta debatterna om den europeiska pelaren för sociala rättigheter. EESK betonar behovet av synergi och samstämmighet mellan dessa diskussioner som kommer att forma vår gemensamma framtid. I utvecklingen av pelaren bör man beakta Europa 2020-strategin och dra lärdom av det problematiska genomförandet av den. Utvecklingen bör också vara kopplad till en övergripande EU-strategi⁽⁹⁾ för genomförandet av 2030-agendan för hållbar utveckling, som antogs av Förenta nationerna 2015, och dess mål för hållbar utveckling. I dessa fastställs en agenda för globala omvälvande förändringar i syfte att utrota fattigdomen, skydda vår planet och säkerställa skyddet av de mänskliga rättigheterna, inbegripet de mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning som fastställs i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som EU och medlemsstaterna är skyldiga att genomföra, samt att säkerställa välbefinnande för alla⁽¹⁰⁾. På EU-nivå måste man även vidta åtgärder för att se till att all EU-lagstiftning mot diskriminering och för jämställdhet⁽¹¹⁾ genomförs.

2.12 Parallellt med kommissionens offentliga samråd lanserade EESK en rad debatter i de 28 medlemsstaterna för att öka medvetenheten om initiativet utanför Bryssel, stimulera debatten och öppet diskutera hur pelaren bör utvecklas. Resultaten av dessa nationella debatter återspeglas till stor del i detta yttrande.

2.13 Det är nödvändigt att tydligare definiera pelarens räckvidd. EESK anser att initiativet bör omfatta alla medborgare och täcka alla faser av livscykeln. Kommittén är bekymrad över att asylsökande och migranter inte nämns i kommissionens meddelande om pelaren.

2.14 Det civila samhällets roll måste få större erkännande och bör stärkas. Den civila dialogen måste stärkas för att se till att människor, även ungdomar⁽¹²⁾ och personer i utsatta situationer eller som utsätts för diskriminering, ska kunna känna att de kan medverka i utarbetandet och genomförandet av politik som direkt eller indirekt påverkar sysselsättningen och arbetsmarknaderna. Den sociala dialogen måste främjas och stödjas, samtidigt som arbetsmarknadsparternas och de kollektiva förhandlingarnas oberoende respekteras och arbetsmarknadsparterna får ökade möjligheter att delta i den sociala dialogen. I många nationella debatter betonades att arbetsmarknadens parter och det civila samhället borde ha möjlighet delta ordentligt i diskussionerna om pelaren⁽¹³⁾. I tre debatter betonades vikten av att skapa samförstånd och egenansvar⁽¹⁴⁾.

⁽⁷⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CoreInstruments.aspx>

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_sv

⁽⁹⁾ EUT C 34, 2.2.2017, s. 58.

⁽¹⁰⁾ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

⁽¹¹⁾ Rådets direktiv 2000/43/EG om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (EGT L 180, 19.7.2000, s. 22).

Rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet (EGT L 303, 2.12.2000, s. 16).

Rådets direktiv 2004/113/EG om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster (EUT L 373, 21.12.2004, s. 37).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (EUT L 204, 26.7.2006, s. 23).

⁽¹²⁾ Vikten av att engagera unga människor i dialogen togs upp i flera nationella debatter, t.ex. i Slovenien.

⁽¹³⁾ De nationella debatterna i Belgien, Finland, Grekland, Irland, Kroatien, Nederländerna, Portugal, Slovakien och Slovenien.

⁽¹⁴⁾ De nationella debatterna i t.ex. Belgien, Cypern och Nederländerna.

3. Framtidens arbete

3.1 Kommittén är övertygad om att framtidens arbete bör vara en prioriterad fråga i debatten om den europeiska pelaren för sociala rättigheter med syfte att behandla de viktiga förändringar som sker i arbetslivet. EESK anser att en mer konsekvent och samordnad strategi nu behövs, och efterlyser därför en sammanhängande europeisk sysselsättningsstrategi om bl.a. framtidens arbete med inriktning på följande:

- Investeringar och innovation.
- Sysselsättning och nya arbetstillfällen av hög kvalitet.
- Rättvisa arbetsvillkor för alla.
- Rättvisa och smidiga övergångar med stöd av en aktiv arbetsmarknadspolitik.
- Medverkan från alla aktörer, särskilt arbetsmarknadens parter⁽¹⁵⁾.

3.2 Uppgiften att utforma och förvalta de omvandlingar som sker i arbetslivet är delad mellan flera institutionella aktörer. Alla berörda parter måste samarbeta för att se till att framtidens arbete blir rättvist och inkluderande, erbjuder sysselsättningsmöjligheter för alla och leder till sociala framsteg. Kommittén är övertygad om att det ligger i allas intresse att det finns en välutbildad, kompetent och motiverad arbetskraft med skäliga inkomster och tillgång till kvalitetsjobb. Möjligheterna att säkra framtida positiva resultat beror på om man gör de investeringar som krävs för att förse människorna med de redskap de behöver för att anpassa sig till dessa förändringar, tillhandahåller tillräckliga säkerhetsnät och främjar innovation, inte minst social innovation.

3.3 Förändringarna i arbetslivet bör användas för att "främja varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning samt anständigt arbete för alla"⁽¹⁶⁾. EU, medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter bör i sina olika roller arbeta mot detta mål. Organisationer i det civila samhället som företräder människor som står utanför arbetsmarknaden bör också delta. Förutsättningarna för att skapa fler högkvalitativa arbetstillfällen är ojämnt fördelade mellan och inom medlemsstaterna. Kommittén uppmanar de institutionella aktörerna i medlemsstaterna att snabbt gå mot en "high-road"-strategi i kombination med en aktiv arbetsmarknadspolitik. Den bör stödjas av en moderniserad och inkluderande europeisk sysselsättningsstrategi samt en sammanhängande och ambitiös europeisk industristrategi.

3.4 Kommittén har redan framhållit att den värdesätter att EU:s agenda för ny kompetens och arbetstillfällen⁽¹⁷⁾ grundar sig på flexicurity och har understrukt behovet av att skapa en jämvikt mellan intern och extern flexicurity, så att arbetsmarknaden fungerar mer effektivt och arbetstagarna samtidigt skyddas. Vi har även betonat vikten av att aktivt involvera arbetsmarknadens parter i övervakningen och utvärderingen av genomförandet av flexicuritystrategierna⁽¹⁸⁾. Kommittén har dessutom understrukt att en sund makroekonomisk politik som främjar sysselsättningsstillväxt och ett gynnsamt företagsklimat som kan förverkliga och stödja en fullödigt tillväxtpotential är viktiga förutsättningar för att flexicurity ska fungera. EESK har också uppmanat medlemsstaterna och EU att vid tillämpningen av flexicurity inrätta och upprätthålla en enkel, öppen och förutsägbar rättslig ram som gagnar anpassningsförmågan och att stärka och upprätthålla löntagarnas rättigheter och möjligheterna att pröva dem rättsligt, och att inom hela unionen verka för en stabil rättslig ram för kollektiva förhandlingar och social dialog. Kommittén har också framhållit att det är viktigt att arbetsmarknadens parter deltar aktivt i debatten och beslutsprocessen i fråga om flexicurity⁽¹⁹⁾. Balansen mellan flexibilitet och trygghet⁽²⁰⁾ samt arbetsmarknadens förmåga att anpassa sig till nya utmaningar diskuterades och lyftes fram i de nationella debatterna i ett antal medlemsstater⁽²¹⁾.

3.5 Ramvillkoren på arbetsmarknaderna måste stödja nya och mer varierade karriärvägar. Olika sätt att rekrytera arbetskraft och olika arbetsformer behövs i arbetslivet. Detta kräver lämplig anställningsskyddslagstiftning som kan tillhandahålla en ram för rättvisa arbetsvillkor och främja rekryteringen inom samtliga anställningsformer.

⁽¹⁵⁾ De nationella debatterna i t.ex. Finland och Ungern.

⁽¹⁶⁾ Hållbart utvecklingsmål 8.

⁽¹⁷⁾ En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen, KOM(2010) 682 slutlig.

⁽¹⁸⁾ EUT C 318, 29.10.2011, s. 142.

⁽¹⁹⁾ EUT C 211, 19.8.2008, s. 48.

⁽²⁰⁾ De nationella debatterna i Danmark, Finland och Ungern.

⁽²¹⁾ De nationella debatterna i t.ex. Bulgarien, Lettland, Polen, Rumänien, Slovakien och Slovenien.

3.6 De förändringar som äger rum i arbetslivet är många och mångskiftande. Vi måste hitta sätt att trygga övergångar mellan arbeten och mellan olika arbetsformer, mellan arbetslöshet och sysselsättning, mellan utbildning och arbete, för hela arbetskraften. Människors förmåga att göra nödvändiga omställningar i olika skeden av livet kommer, tillsammans med tillgången på nödvändiga ramar och stödmekanismer för att lyckas med detta, att forma det samhälle vi lever i och vårt ekonomiska västånd. EESK föreslår en övergripande diskussion om ramar och stödmekanismer för att främja dessa övergångar.

3.7 Snabba tekniska framsteg påverkar också hur vi lever och arbetar. En proaktiv politik på EU-nivå och nationell nivå kan och måste se till att digitaliseringens potential frigörs samtidigt som man undviker dess fallgropar eller mildrar följderna⁽²²⁾. I de nationella debatterna lyfte man generellt fram digitaliseringen och hänvisade ofta till behovet av tillräckliga investeringar i utbildning och infrastruktur⁽²³⁾ som en av de viktigaste utmaningar som bör återspeglas i pelaren⁽²⁴⁾. Den inverkan som denna utveckling har på arbetsmarknaden, arbetsnormerna, ekonomin, skatte- och socialförsäkringssystemen samt en levnadslön måste därför granskas ingående⁽²⁵⁾.

3.8 Den digitala agendan och den digitala inre marknaden bör kopplas till en ny övergripande strategi för framtidens arbete. I denna måste man ta upp de ekonomiska, sysselsättningsrelaterade och sociala utmaningarna, däribland målet att tillhandahålla nödvändiga färdigheter och lika villkor. Kommittén anser att detta bäst kan uppnås enligt fördragen genom ett rättighetsbaserat synsätt på rätt nivå, genom att stödja tillgången till bland annat utbildning och socialt skydd och bättre samordning på EU-nivå inom områden där EU inte har någon lagstiftande befogenhet.

3.9 Som EESK redan har framhållit är samarbete nyckeln⁽²⁶⁾ när det gäller att ta itu med de utmaningar som digitaliseringen innebär. I detta sammanhang vill kommittén särskilt rikta sig till kommissionen och EU-nivån som helhet, de nationella regeringarna, arbetsmarknadens parter och det civila samhället som helhet. EESK har redan rekommenderat att kommissionen, OECD och ILO tillsammans med arbetsmarknadens parter på alla lämpliga nivåer och organisationer i det bredare civila samhället ska utarbeta lämpliga bestämmelser för anständiga arbetsvillkor och det skydd som krävs för att beakta nya former av arbete (t.ex. arbete online samt gig- och delningsekonomin)⁽²⁷⁾.

3.10 Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att höja sysselsättningsnivån bland ungdomar. Såsom redan påpekats i tidigare yttranden från EESK bör särskilda åtgärder för att bekämpa ungdomsarbetslösheten vidtas inom de nationella reformprogrammen⁽²⁸⁾. Valfungerande system för lärlingsutbildning och andra högkvalitativa former av arbetsplatsförlagt lärande kan hjälpa ungdomar att på ett smidigare sätt ta steget från skola till arbete⁽²⁹⁾. EESK har stött tanken på ett ungdomsgarantisystem i medlemsstaterna med finansiering via en särskild fond för ungdomssysselsättningsinitiativet som ingår i den fleråriga budgetramen, och välkomnade dess inrättande⁽³⁰⁾.

3.11 Den sociala dialogens roll betonades i många av de nationella debatterna⁽³¹⁾. Kommittén är bekymrad över att det finns ett antal länder utan tillräcklig social dialog⁽³²⁾, samt länder och sektorer där arbetsgivare och arbetstagare inte är representerade i den sociala dialogen och inte deltar i kollektiva förhandlingar. Detta bör beaktas⁽³³⁾, liksom behovet av att främja en lösningsinriktad social dialog som bidrar positivt till arbetarskyddet och företagets konkurrenskraft. Kollektiva förhandlingar bör främjas på alla lämpliga nivåer. För att övervaka detta rekommenderar EESK att man samlar in uppgifter om de kollektiva förhandlingarnas räckvidd i hela Europa genom indikatorer i den europeiska planeringsterminen. Samtidigt bör man fullt ut respektera nationell praxis och nationella system för förhållandet mellan arbetsmarknadens parter.

⁽²²⁾ EUT C 13, 15.1.2016, s. 161.

⁽²³⁾ De nationella debatterna i Bulgarien, Danmark, Finland, Kroatien, Luxemburg, Polen, Slovakien, Spanien, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

⁽²⁴⁾ De nationella debatterna i t.ex. Bulgarien.

⁽²⁵⁾ EUT C 303, 19.8.2016, s. 54.

⁽²⁶⁾ EUT C 389, 21.10.2016, s. 50.

⁽²⁷⁾ Se fotnot 25.

⁽²⁸⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 67.

⁽²⁹⁾ EUT C 13, 15.1.2016, s. 57.

⁽³⁰⁾ Se fotnot 28.

⁽³¹⁾ De nationella debatterna i Cypern, Estland, Finland, Irland, Lettland, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Ungern.

⁽³²⁾ De nationella debatterna i t.ex. Ungern.

⁽³³⁾ Se fotnot 25.

3.12 Tekniska framsteg skapar nya arbetstillfällen, men innebär också att jobb kommer att förstöras. I vilken utsträckning detta kommer att ske är omtvistat och de senaste framåtblickande studierna skiljer sig åt⁽³⁴⁾.

3.13 Under alla omständigheter måste investeringar i människor stå i centrum för varje framtida strategi för arbete. Kunskaps- och kompetensnivån, särskilt i fråga om digital kompetens, kommer att vara avgörande för att utrusta medborgarna och arbetskraften för framtiden. Införandet av en kompetensgaranti⁽³⁵⁾, med stöd av nödvändiga investeringar, skulle kunna erbjuda en ram för att ge människor möjlighet att förvärva nödvändiga färdigheter genom hela livet. Tillgång till utbildning av hög kvalitet som omfattar alla EU-medborgare, inklusive yrkesutbildning, livslångt lärande och möjligheter till omskolning och kompetenshöjning kommer att utgöra grunden för detta.

3.14 Den tekniska utvecklingen kan bidra till kompetensutveckling, men kan också innebära att arbetstagarnas färdigheter inom många yrken föråldras snabbare. Utöver utbildningsaktörerna måste också företagen i samarbete med fackföreningarna, Cedefop och regeringarna ta sin del av ansvaret för att säkerställa att kompetens och färdigheter utvecklas för att matcha behoven på den föränderliga arbetsmarknaden⁽³⁶⁾, bl.a. genom ökad anpassning av nationella utbildnings- och fortbildningssystem till de förändrade kompetensbehoven. Detta måste ske på ett sammanhängande sätt. Kompetensutveckling är tidskrävande och kräver tillräckliga resurser, och större och effektivare investeringar i utbildning är av nöden. De olika effekter och resultat som utbildnings- och välfärdssystemen ger i europeiska länder och regioner måste också beaktas.

3.15 Nya arbetsformer växer fram så snabbt att avtalsvillkoren inte hinner med, och därför måste deras rättsliga ställning undersökas. EESK har efterlyst ett brådskande förtydligande av ställningen för mellanhänderna på arbetsmarknaden och onlineplattformarna samt en utredning av crowd-arbetares avtalsvillkor och andra nya arbetsformer och anställningsförhållanden. Riktlinjer behövs även för att förtydliga vissa gråzoner kopplade till anställningsförhållanden när det gäller beskattning och socialförsäkring⁽³⁷⁾. Det övergripande målet måste vara att garantera rättvisa arbetsvillkor för alla och att säkerställa att alla arbetstagare omfattas av grundläggande arbetsnormer och ett fullgott socialt skydd.

3.16 Arbetsmarknadens parter är särskilt relevanta när det gäller att främja framförhandlad flexibilitet och stabilitet i arbetet på alla lämpliga nivåer, men detta kräver ett åtagande från regeringarna och EU-institutionerna samt ett förbättrat samarbete mellan EU-institutionerna, regeringarna och arbetsmarknadens parter. EESK har redan påpekat att EU och medlemsstaterna i dialog med arbetsmarknadens parter bör undersöka strategier för hur tillämpningsområdet för sociala och arbetsrättsliga standarder kan anpassas så att de återspeglar villkoren i ett digitaliserat arbetsliv⁽³⁸⁾.

3.17 "Delningsekonomin" och andra nya sysselsättningsmodeller får inte användas som ett sätt att undvika att betala anständiga löner eller uppfylla skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter⁽³⁹⁾. EESK har redan föreslagit att EU bör överväga hur utvecklingen av EU-plattformar kan främjas på ett sådant sätt att det värde som skapas stannar kvar i den lokala ekonomin⁽⁴⁰⁾.

3.18 Lönekonvergens och införandet av minimilöner i medlemsstaterna diskuterades av deltagarna i några av de nationella debatterna⁽⁴¹⁾. EESK anser att det krävs ytterligare insatser i denna riktning. ILO:s studie "Building a Social Pillar for European convergence"⁽⁴²⁾ är en användbar referenspunkt. I den framhålls att en rad indikatorer kan användas för att jämföra minimilönenivåer där de nationella förhållandena beaktas, men den mest populära är förhållandet mellan minimilöner och medianlöner (eller genomsnittliga löner). Vidare påpekas det att antagandet av en gemensam strategi för

⁽³⁴⁾ Se t.ex. Frey och Osborne 2013: *The Future of employment: How susceptible are jobs to computerisation* och Breughel 2014: *The computerisation of European jobs*.

⁽³⁵⁾ Den 21 och 22 november 2016 nådde rådet en politisk överenskommelse om en rekommendation om "kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna" (den f.d. kompetensgarantin).

⁽³⁶⁾ Se fotnot 25.

⁽³⁷⁾ Se fotnot 25.

⁽³⁸⁾ Se fotnot 22.

⁽³⁹⁾ Se fotnot 22.

⁽⁴⁰⁾ Se fotnot 22.

⁽⁴¹⁾ Diskuterades i öst- och centraleuropeiska länder såsom Bulgarien, Slovakien och Tjeckien, men även i Frankrike.

⁽⁴²⁾ *Studies on Growth with Equity, Building a Social Pillar for European convergence*, Internationella arbetsorganisationen (ILO), 2016.

minimilöner på EU-nivå kan bidra till att minska fattigdomen i den utvidgade unionen och begränsa andelen lågavlönade personer i nationella sammanhang. Det föreslås att man kan utgå från en trepartsanalys på nationell nivå av minimilönernas täckning, nivå och överensstämmelse såsom avses i ILO:s instrument. I ILO:s studie påpekas det också att resultaten av ett antal studier framhåller vikten av en balanserad strategi – såsom betonas i konvention nr 131 – när det gäller de faktorer som ska beaktas när man fastställer nivån på en minimilön som, i möjligaste och lämpligaste mån om man ser till nationell praxis och nationella villkor, omfattar a) arbetstagarnas och deras familjers behov, med hänsyn tagen till den allmänna lönenivån i landet, levnadsomkostnader, sociala trygghetsförmåner och den relativa levnadsstandarden hos andra sociala grupper, samt b) ekonomiska faktorer, inklusive kraven på ekonomisk utveckling, produktivitetsnivåer och hur önskvärt det är att uppnå och bibehålla en hög sysselsättningsnivå. Ytterligare diskussioner i dessa frågor är nödvändiga och bör äga rum inom ramen för utvecklingen av den sociala pelaren. EESK betonar att de nationella arbetsmarknadsparternas centrala befogenhet och autonomi när det gäller lönesättningsförfarandena måste respekteras fullt ut, i enlighet med nationell praxis. Behovet av att respektera fördelningen av befogenheter och subsidiaritetsprincipen, liksom arbetsmarknadsparternas roll vid fastställandet av minimilöner⁽⁴³⁾, diskuterades också i vissa nationella debatter. EESK har rent allmänt redan framhållit att man inte har uppnått konvergens mellan medlemsstaterna i euroområdet, trots förhoppningarna om ett optimalt endogent valutaområde⁽⁴⁴⁾.

3.19 I vissa nationella debatter konstaterade man att demografiska förändringar⁽⁴⁵⁾ och föränderliga mönster i samhället är andra faktorer som på ett genomgripande sätt påverkar arbetslivet. Aktiva arbetsmarknadsåtgärder måste vara effektiva och målinriktade för att uppnå goda resultat på sysselsättningsområdet. I ett land diskuterades en fokusering på möjligheten att involvera privata aktörer för att förbättra det aktiva stödet till arbetsökande⁽⁴⁶⁾. I sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken i Europa måste man fortsätta genomföra konkreta åtgärder för att principen om icke-diskriminering på arbetsplatsen ska tillämpas och för att skapa jämlikhet mellan alla grupper av arbetstagare⁽⁴⁷⁾.

3.20 Jämställdhet är en central faktor för att säkerställa rättvisa arbetsvillkor för alla. Utöver det ökande deltagandet av kvinnor på arbetsmarknaden kommer en åldrande befolkning och ett längre arbetsliv sannolikt att medföra ett ökat omsorgsansvar under livscykeln. Flexibilitet i arbetslivet, arbetstider och en hållbar balans mellan arbetsliv och privatliv kommer att bli allt viktigare för alla arbetstagare. EESK har redan framhållit att balansen mellan ansvaret för familj och arbete kräver samordning på en rad olika områden, till exempel i fråga om barnomsorg, föräldraledighet och familjevänliga arbetsplatser⁽⁴⁸⁾. Kommittén efterlyser en integrerad strategi för lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder på lämplig nivå för att främja balansen mellan arbetsliv och privatliv i medlemsstaterna. Det är viktigt att tillräckliga investeringar kanaliseras till tillgängliga och rimligt prissatta omsorgsinrättningar. Detta kommer att bidra till att höja den generella sysselsättningsgraden, särskilt bland kvinnor, och även i fråga om heltidsarbete.

3.21 Särskild uppmärksamhet bör fästas vid integreringen på arbetsmarknaden av utsatta grupper i samhället och minoriteter. I de flesta medlemsstater är romernas ekonomiska, sociala och kulturella situation oförbättrad, och såsom konstateras i en EESK-rapport bör strategin för romer beaktas konsekvent i den europeiska planeringsterminen⁽⁴⁹⁾.

3.22 Hållbara pensionssystem är en central faktor med tanke på den åldrande befolkningen i EU. Kommissionen har konstaterat att höjda pensionsåldrar i takt med den ökande förväntade livslängden i kombination med insatser för att främja aktivt åldrande inte bara möjliggör en betydande minskning av pensionsutgifterna utan också gör det möjligt att få högre pension. EESK har dock tidigare kritiserat kommissionens förslag om att indexreglera pensionsåldern i förhållande till den ökande förväntade livslängden, och har i stället föreslagit åtgärder med syftet att få den faktiska pensionsåldern att närma sig den lagstadgade pensionsåldern⁽⁵⁰⁾. För att de framtida pensionsförmånerna ska vara hållbara och tillräckliga måste man, såsom konstaterats av kommittén för socialt skydd, minska arbetslösheten och uppmuntra människor att stanna kvar

⁽⁴³⁾ De nationella debatterna i t.ex. Danmark och Finland.

⁽⁴⁴⁾ Konsekvenserna av skiftningar i världsekonomin för EU:s konkurrenskraft (informationsrapport).

⁽⁴⁵⁾ De nationella debatterna i t.ex. Estland, Finland, Irland, Malta, Polen och Slovenien.

⁽⁴⁶⁾ Den nationella debatten i Tjeckien.

⁽⁴⁷⁾ Se fotnot 18

⁽⁴⁸⁾ EUT C 341, 21.11.2013, s. 6.

⁽⁴⁹⁾ EESK:s rapport "Bättre integrering av romer med hjälp av initiativ från det civila samhället" (2014).

⁽⁵⁰⁾ EUT C 299, 4.10.2012, s. 115, EUT C 332, 8.10.2015, s. 68.

längre i arbetslivet nu, vilket bland annat innebär att kvinnors deltagande på arbetsmarknaden måste öka⁽⁵¹⁾. Till exempel skulle ett europeiskt jämförande index för pensioners hållbarhet och tillräcklighet utgöra ett värdefullt riktmärke för att stödja medlemsstaternas insatser i syfte att reformera sina pensionssystem och minska fattigdomen.

3.23 Målet att få människor att arbeta längre måste gå hand i hand med ett livscykelänkande som inbegriper goda arbetsförhållanden – inklusive hälso-, säkerhets- och arbetstidsstrategier – och uppmuntrar människor att delta i livslångt lärande. Ett längre yrkesverksamt liv fram till pensionsåldern, med en skälig inkomst under de år man arbetar som leder till en skälig pension, och en politik som möjliggör en smidig pensionsövergång för äldre arbetstagare är också en förutsättning: utvecklingen av vårt sätt att arbeta är också en central faktor i detta avseende.

3.24 Normerna för social trygghet i EU ser mycket olika ut beroende på att system och traditioner skiljer sig åt. EESK har förespråkat en tydligare strategisk fokusering från EU:s sida i socialpolitiken och utformning av allmänna socialpolitiska principer inom ramen för ett omfattande arbetsprogram. EESK har också erinrat om behovet av att eftersträva ett bindande socialt grundskydd⁽⁵²⁾ och föreslår att man fastställer höga standarder på lämpliga nivåer, med vederbörlig hänsyn tagen till kraven på både hållbarhet och tillräcklighet. Ett bättre utbyte av bästa praxis är nödvändigt för ett mer inkluderande socialt skyddsnät för alla som bor lagligt i EU. Mot bakgrund av utmaningarna med koppling till "arbete 4.0" och uppkomsten av nya former av sysselsättning och delsysselsättning är det viktigt att diskutera och besluta hur medlemsstaterna kan reformera sina sociala trygghetssystem i syfte att utveckla arbetslöshetsförsäkringarna till inkluderande sysselsättningsförsäkringar som kan fungera som ett framtida skyddsnät och även främja sysselsättning och arbete på skäliga villkor. Det är viktigt att se till att det är ett mer attraktivt alternativ att arbeta än att leva på bidrag, genom att skapa de rätta incitamenten för att få människor att klara sig bättre på sitt arbete och samtidigt garantera inkomsttrygghet för personer som inte hittar arbete. För medlemsstaternas del skulle riktmärkning på detta område kunna ge ett mervärde när det gäller att vid behov förbättra villkoren för stödberättigande, bidragens varaktighet och nivåer.

3.25 Redan 2009 betonade EESK att Europa måste återta sin ledande ställning inom forskning och innovation. Kommittén underströk att resultaten på det tekniska och vetenskapliga området och deras tillämpning i en konkurrensinriktad globaliserad ekonomi skulle säkerställa att Europa har en framtid på det globala industriella planet. Kommittén betonade också att ett socialt klimat som är öppet för framsteg är en förutsättning för innovation⁽⁵³⁾. Kreativt entreprenörskap som leder till arbetstillfällen spelar också en viktig roll för att skapa en innovationsvänlig miljö. Det civila samhället spelar en mycket viktig roll i denna process.

3.26 EESK ser ett samband mellan förmågan till innovation på arbetsplatsen och arbetstagarnas deltagande. Vidare måste "god" och "hållbar" företagsstyrning bygga på den inre marknads beprövade rättsliga strukturer och metoder för arbetstagarmedverkan på basis av information, samråd och i tillämpliga fall medbestämmande⁽⁵⁴⁾. Bestämmelser om arbetstagarers obligatoriska medverkan bör konsolideras och tillämpas allmänt i EU-lagstiftningen på grundval av de normer som redan införts⁽⁵⁵⁾.

3.27 Klimatförändringarna medför stora miljömässiga och sociala utmaningar för Europa och resten av världen. Framtidens arbete kommer också att påverkas av det brådskande behovet av att anpassa våra ekonomier, industrier och arbetstillfällen för att skydda vår planet. EESK välkomnar EU:s ratificering av Parisavtalet och har efterlyst en koalition mellan det civila samhället och de lokala och regionala myndigheterna i syfte att infria åtagandena inom ramen för COP21⁽⁵⁶⁾. Infriandet av dessa åtaganden måste ligga i linje med EU:s åtaganden att minska fattigdomen. För att främja en rättvis övergång, arbete på skäliga villkor och anställbarhet krävs det investeringar i resurser för att stödja samhällsgrupper och arbetstagare i sektorer som redan berörs av denna övergång, och man måste föregripa och underlätta framtida omstruktureringar och övergången till en mer miljövänlig och hållbar ekonomi. Investeringsplanen för Europa bör stödja projekt i överensstämmelse med åtagandena inom ramen för COP21.

⁽⁵¹⁾ Kommittén för socialt skydd, verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet (SPPM) – Rapport om centrala utmaningar på det sociala området och huvudbudskap från kommittén för socialt skydd, 12606/16.

⁽⁵²⁾ EUT C 13, 15.1.2016, s. 40.

⁽⁵³⁾ EESK:s ståndpunktsdokument "Research and Innovation in the EU" (EESC-13-19-EN).

⁽⁵⁴⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽⁵⁵⁾ Se fotnot 54.

⁽⁵⁶⁾ EUT C 389, 21.10.2016, s. 20.

4. Behovet av sociala investeringar

4.1 Både sociala och ekonomiska obalanser utgör ett hot mot EU. De undergräver den sociala sammanhållningen och den politiska trovärdigheten och hämmar den ekonomiska utvecklingen. EESK har redan framfört sin ståndpunkt om behovet av att prioritera fattigdomsbekämpningen och göra kampen mot fattigdom och social utestängning till en av pelarens viktigaste komponenter⁽⁵⁷⁾.

4.2 Samtidigt som vi erkänner att fattigdomsbekämpning främst är medlemsstaternas befogenhet uppmanar EESK också rådet att upprepa sitt åtagande när det gäller Europa 2020-strategins mål att minska fattigdomen och samtidigt eftersträva en mer integrerad strategi. Detta innebär att arbetet för att minska fattigdomen bör bedrivas systematiskt inom ramen för den europeiska planeringsterminen och att Europa 2020-strategin bör kopplas till 2030-agendan⁽⁵⁸⁾. Ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft är centrala faktorer, och därför är en makroekonomisk politik som bidrar till att skapa arbete på skäliga villkor viktig för att minska ojämlikhet och fattigdom.

4.3 EESK har tidigare påpekat att ju längre besparingspolitiken – som framför allt är inriktad på att minska utgifterna – fortsätter utan att lämpliga åtgärder vidtas för att skapa tillväxt, social sammanhållning och solidaritet, desto tydligare blir det att Europas ekonomiska integration och välbefinnande äventyras av den växande sociala ojämlikheten⁽⁵⁹⁾. EESK uppmanar till förnyade ansträngningar för att främja begreppet sociala investeringar inom alla relevanta politikområden⁽⁶⁰⁾. EESK anser att man bör fästa ytterligare vikt vid hur ”Junckerplanen 2” ska kopplas samman med målen för paketet om sociala investeringar. Dessutom har kommittén efterlyst en europeisk social investeringspakt⁽⁶¹⁾ som stöder sociala reformer och sociala investeringar och bidrar till förnyad ekonomisk, social och territoriell konvergens.

4.4 EESK välkomnade kommissionens paket om sociala investeringar, som föreföll signalera ett paradigmskifte i riktning mot ett starkare fokus på sociala investeringar, som inte bör ses som en kostnad utan som en investering i Europas tillväxt- och sysselsättningspotential⁽⁶²⁾. EESK beklagar att man inte har gjort mer för att faktiskt genomföra dessa mål. Sociala investeringar ger med tiden ekonomiska och sociala vinster i form av ökad sysselsättning, högre arbetsinkomster, förbättrad hälsa, minskad arbetslöshet, bättre utbildning, minskad fattigdom och social utestängning osv. Dessutom förbättrar de människors välbefinnande och samtidigt stärks ekonomin genom att man säkerställer en mer kvalificerad arbetskraft samt ökad produktivitet och sysselsättning. Sådana investeringar, särskilt om de främjar tillväxten, skulle också bidra till att stärka människornas färdigheter och kvalifikationer, öka deras möjligheter i samhället och på arbetsmarknaden samt stimulera ekonomin, och på så sätt hjälpa EU att komma ur krisen som en starkare och mer konkurrenskraftig aktör. Dessutom skulle de säkerställa mer effektiva och ändamålsenliga offentliga utgifter, och leda till besparingar i de offentliga budgetarna på medellång till lång sikt.

4.5 EESK har redan välkomnat att den sociala ekonomins, de sociala företagens, det civila samhällets och arbetsmarknadsparternas viktiga roll i genomförandet av paketet om sociala investeringar uttryckligen erkänns av kommissionen⁽⁶³⁾.

4.6 EESK har redan framfört åsikten att inrättandet av en europeisk minimiinkomst genom ett ramdirektiv skulle bidra till kampen mot social utestängning, säkerställa ekonomisk och territoriell sammanhållning, skydda de grundläggande mänskliga rättigheterna, garantera en jämvikt mellan ekonomiska och sociala mål samt trygga en rättvis fördelning av resurser och inkomster. Kommittén upprepar sin uppmaning till kommissionen att undersöka möjligheterna att finansiera en europeisk minimiinkomst och inrättandet av en lämplig fond⁽⁶⁴⁾.

4.7 EESK upprepar att hållbara, effektiva och ändamålsenliga sociala trygghetssystem är av yttersta vikt för alla samhällen i EU. De är viktiga sätt att upprätthålla social och territoriell sammanhållning, solidaritet och stabilitet i samhället samt stödja ekonomisk tillväxt. Välfärdssystemen har också en viktig funktion som automatiska stabilisatorer, vilket framgick under krisen. Beslutet om socialpolitikens struktur och innehåll faller huvudsakligen inom medlemsstaternas befogenhet, men nationella initiativ och EU-initiativ bör syfta till att stärka effektiviteten i och förbättra de sociala

⁽⁵⁷⁾ EUT C 133, 14.4.2016, s. 9.

⁽⁵⁸⁾ Se fotnot 57.

⁽⁵⁹⁾ EUT C 13, 15.1.2016, s. 33.

⁽⁶⁰⁾ EESK:s bidrag till kommissionens arbetsprogram för 2017, 14.7.2016.

⁽⁶¹⁾ EUT C 271, 19.9.2013, s. 1.

⁽⁶²⁾ EUT C 271, 19.9.2013, s. 91.

⁽⁶³⁾ Se fotnot 62.

⁽⁶⁴⁾ EUT C 170, 5.6.2014, s. 23 (detta yttrande stöddes inte av arbetsgivargruppen, se www.eesc.europa.eu/resources/docs/statement-minimum-income.pdf).

trygghetssystemen, som omfattar social trygghet, socialt bistånd och sociala tjänster, hälso- och sjukvård samt bostäder⁽⁶⁵⁾. Såsom framhållits av rådet och kommittén för socialt skydd bör medlemsstaterna fortsätta sina ansträngningar för att effektivisera de sociala trygghetssystemen och se till att de ger bättre sociala resultat och samtidigt maximerar de positiva effekterna på sysselsättningen och tillväxten⁽⁶⁶⁾.

4.8 De nationella socialförsäkringsinstitutionerna och offentliga myndigheterna bär ansvaret för att garantera universella, tillgängliga och prismässigt överkomliga sociala tjänster av hög kvalitet. Staten måste ackreditera, investera i och övervaka tillgången till tillhandahållandet av dessa tjänster, som kan tillhandahållas av offentliga myndigheter, vinstdrivande eller icke-vinstdrivande aktörer, såsom redan är fallet i flera EU-länder. Representativa organisationer i det civila samhället, särskilt arbetsmarknadens parter spelar, i likhet med sociala företag och ömsesidiga företag, en viktig roll. Denna roll omfattar utarbetande, genomförande, tillhandahållande och övervakning av system för social trygghet, sjukförsäkringar och socialt bistånd. Vidare kan ett närmare samarbete mellan alla aktörer bidra till en effektivare och bättre användning av offentliga medel i samband med genomförandet av socialpolitiken. Detta bör även innebära möjligheten att använda sig av partnerskap mellan offentliga myndigheter och privata aktörer, samtidigt som de nationella systemens särdrag beaktas.

4.9 EESK anser att det behövs en starkare och mer öppen dialog mellan berörda aktörer för att göra de sociala trygghetssystemen mer hållbara och förändra dem i denna riktning när det gäller att prioritera resurser till effektiva, ändamålsenliga och relevanta offentliga investeringar, med full respekt för och i syfte att främja de sociala rättigheterna och särskilt de grundläggande principerna i medlemsstaternas sociala trygghetssystem.

4.10 Övergången till "arbete 4.0" måste åtföljas av en parallell övergång till "välfärd 4.0". Krisen, långsam tillväxt, hög arbetslöshet och en kombination av åldrande befolkning och krympande arbetskraft utgör en utmaning för hållbarheten och tillräckligheten i systemen för social trygghet. Samtidigt ökar efterfrågan på sociala tjänster, särskilt på grund av den åldrande befolkningen, men de resurser som står till buds för att möta denna efterfrågan är begränsade. Reformerna är därför avgörande för att införa ändamålsenliga och ekonomiskt effektiva sociala trygghetssystem, socialpolitiska åtgärder och sociala tjänster. Pelaren måste inte bara kunna bemöta de förändringar som sker i arbetslivet utan även syfta till att stödja medlemsstaterna genom att sörja för lämpliga lösningar som svar på de viktiga förändringar som pågår inom sociala trygghetssystem, socialpolitik och sociala tjänster. Huvudmålen bör vara att genom lämpliga regelverk och politiska strategier garantera systemens kvalitet, hållbarhet, tillgänglighet, prismässiga överkomlighet och ändamålsenlighet för alla dem som är beroende av dem.

4.11 EESK konstaterar också att ett fortsatt tryck på de offentliga budgetarna, demografiska och samhällsliga förändringar och nya sociala utmaningar i många medlemsstater har skapat nya och nyskapande former för organisering av finansiering och tillhandahållande av förmåner och tjänster. Detta fenomen kallas social innovation och drivs framåt av behovet att hantera sociala behov som inte tillgodosätts. Det kompletterar de sociala förmåner som traditionellt sett tillhandahålls av staten genom att mobilisera olika ekonomiska och sociala aktörer och finansiella resurser i samarbete med de lokala myndigheterna. Det får dock inte ersätta statens och dess olika offentliga delars roll och ansvar när det gäller att trygga allmän tillgång till högkvalitativa, överkomliga, hållbara och tillgängliga tjänster för EU:s invånare i enlighet med nationell praxis. Social innovation skapar socialt kapital och stärker lokalsamhällets roll. Vi rekommenderar att kommissionen och medlemsstaterna ser till att viktiga instrument såsom offentlig upphandling och de europeiska struktur- och investeringsfonderna verkligen används för att stödja social innovation och företag inom den sociala ekonomin.

4.12 Vid flera tillfällen har EESK framhållit den särskilda och viktiga roll som den sociala ekonomin – inklusive sociala företag – spelar när det gäller att hitta ekonomiska och sociala lösningar⁽⁶⁷⁾. Sektorn utgör ett centralt inslag i den europeiska sociala modellen och bidrar direkt till den sociala och ekonomiska sammanhållningen och till en övergång till en rättvisare inkomst- och välståndsfördelning och aktivt medborgarskap. På senare tid har EESK efterlyst en EU-handlingsplan för den sociala ekonomin⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁵⁾ De nationella debatterna i t.ex. Bulgarien, Irland, Rumänien och Spanien.

⁽⁶⁶⁾ Rådets slutsatser från 2015 om social styrning i ett inkluderande Europa (rådets dokument 14129/15) och kommittén för socialt skydd: Verktøget för bedömning av situationen för det sociala skyddet – rapport om viktiga sociala utmaningar och huvudbudskapen från kommittén för socialt skydd (rådets dokument 12606/16).

⁽⁶⁷⁾ Se t.ex. EGT C 117, 26.4.2000, s. 52, EUT C 318, 23.12.2009, s. 22, EUT C 229, 31.7.2012, s. 44, EUT C 458, 19.12.2014, s. 14, Projekt för socialt och idéburet företagande. Den sociala ekonomins viktiga roll togs också upp i flera nationella debatter, till exempel i Bulgarien, Estland, Italien, Litauen, Portugal och Spanien.

⁽⁶⁸⁾ EESK:s bidrag till kommissionens arbetsprogram för 2017, 15.6.2016.

4.13 I allmänhet, och inom ramen för EU:s befogenheter, bör pelaren syfta till att bilda en gemensam referensram för riktmärkning och övervakning av den nödvändiga nationella rättsliga och politiska ramen för att trygga rätten till ett högkvalitativt tillhandahållande av i synnerhet sociala förmåner⁽⁶⁹⁾, inklusive sociala tjänsters tillgänglighet, rimliga prissättning och tillgänglighet, samt hållbarhet och effektivitet. Detta bör gälla för alla delar av det sociala trygghetsystemet⁽⁷⁰⁾ liksom för alla andra sociala (trygghets-)tjänster.

4.14 På samma sätt bör pelaren syfta till att skapa nödvändiga incitament för medlemsstaterna att trygga möjligheten att ta med sig sociala förmåner som förvärvats i enlighet med relevanta nationella kriterier och därmed garantera fri rörlighet. Ett sådant erkännande skulle kunna möjliggöra ett mer anpassat stöd för enskilda att organisera sina yrkes- och privatliv. Det skulle skapa mer respektfulla och flexibla sätt att anpassa sig till alla EU-medborgares livscykel, och särskilt möjliggöra smidiga övergångar till, på och ut från arbetsmarknaden.

4.15 Dessutom bör pelaren användas för att fastställa riktmärken för tillhandahållandet av grundläggande tjänster. Medlemsstaterna bör ta fram genomförandestrategier som tar hänsyn till den specifika socioekonomiska och finanspolitiska situationen i varje land. Riktmärkena bör inte begränsas till tillgången till tjänster, och bör driva på genomförandet av de grundläggande principerna i protokoll 26 (allmän tillgång, kvalitet, säkerhet, prismässig överkomlighet, likabehandling samt främjande av användares rättigheter). Den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster och den europeiska kvalitetsramen för förskoleverksamhet och barnomsorg bör användas som referens vid utarbetandet av riktmärken.

4.16 Principen om lika möjligheter för alla är förankrad i de europeiska fördragen och måste fullt ut och på ett tillfredsställande sätt återspeglas i en inkluderande social pelare. I EU:s regelverk föreskrivs redan ett antal gemensamma miniminormer för arbetstagare i hela EU, och man måste se till att dessa efterlevs. Jämlikhet och icke-diskriminering måste garanteras för män och kvinnor och för alla grupper i samhället, även människor med funktionsnedsättning, hbt-personer, personer som tillhör etniska minoriteter och andra som utsätts för diskriminering.

4.17 Att uppnå högre arbetskraftsdeltagande hos olika grupper i Europa är av avgörande betydelse för att bemöta en åldrande befolkning och en minskande befolkning i arbetsför ålder. Man måste också göra framsteg när det gäller att främja jämlikhet och icke-diskriminering på andra områden, vid sidan av arbetet, till exempel i tillgången till varor och tjänster, utbildning, bostäder samt hälso- och sjukvård. I detta sammanhang hoppas vi att diskussionerna om EU:s direktiv om likabehandling när det gäller tillgång till varor och tjänster snabbt kommer att återupptas.

5. Resultaten från debatterna med det organiserade civila samhället

5.1 Mellan den 2 september och den 2 november 2016 förde EESK debatter med det organiserade civila samhället i samtliga medlemsstater. Debatterna samordnades av tre EESK-ledamöter ("trior") från det berörda landet, ofta i samarbete med kommissionen (15 debatter) eller det nationella ekonomiska och sociala rådet (7 debatter). Deltagarna kom från ett brett spektrum av arbetsgivarorganisationer, fackföreningar och andra organisationer i det civila samhället samt, i mindre utsträckning, från den akademiska världen. Sammanlagt deltog nästan 1 800 företrädare för det civila samhällets organisationer i de 28 debatterna.

5.2 Ett antal centrala frågor låg till grund för diskussionerna i de flesta debatterna. Debatterna omfattade ett brett spektrum av frågor, vilket återspeglar de olika nationella systemen, prioriteringarna och förhållandena. Efter debatterna utarbetade de samordnande triorna nationella rapporter, som i de flesta fall innehöll slutsatser och/eller rekommendationer. De vägledande frågorna var följande:

- 1) Vilka anser ni vara de mest akuta ekonomiska och sociala utmaningarna i Europa och i ert land? Vad krävs för att ta itu med dessa?
- 2) Tycker ni att det behövs en pelare för sociala rättigheter och, om så är fallet, hur bör den vara utformad för att man ska kunna hantera de viktigaste sociala och ekonomiska utmaningarna i Europa och i ert land?

⁽⁶⁹⁾ Även när det gäller funktionsnedsättningar, långvarig vård och omsorg samt barnomsorg.

⁽⁷⁰⁾ Hälso- och sjukvård samt sjukförmåner, arbetslöshetsförmåner, förmåner vid ålderdom och vid yrkesskada, familjeförmåner, förmåner vid graviditet och moderskap, förmåner vid invaliditet, förmåner till efterlevande.

- 3) Hur kan en förnyad EU-strategi för arbetsmarknaden tillgodose företagens, arbetstagarnas och de arbetssökandes behov av flexibilitet och trygghet? Hur kan man i detta sammanhang ta hänsyn till viktiga frågor som den nya situationen med en alltmer digitaliserad ekonomi och arbetsmarknad, de utmaningar som en åldrande befolkning för med sig och behovet av att underlätta övergångar på arbetsmarknaden?
- 4) Hur kan man säkerställa de sociala trygghetssystemens hållbarhet och hur prioriterar man de tillgängliga resurserna så att man säkrar effektiva, relevanta och nödvändiga sociala investeringar och tjänster? Vilken roll bör de olika aktörerna spela?
- 5) Hur kan EU:s pelare för sociala rättigheter på ett positivt sätt stödja ekonomisk och social konvergens inom hela Europa?
- 6) Vad behöver vi för att främja och bevara sammanhållna samhällen i Europa?

5.3 Slutsatserna och rekommendationerna i triomedlemmarnas landsrapporter visade att det fanns ett antal gemensamma teman/ämnen som togs upp under de olika debatterna. Dessa sammanfattas i detta avsnitt av yttrandet.

5.3.1 När det gäller omfattningen på och utformningen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter:

- I 18 medlemsstater visar slutsatserna/rekommendationerna att det organiserade civila samhället, eller delar av det, stödde initiativet att lansera den europeiska pelaren för sociala rättigheter (CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI, SK). I tolv medlemsstater (DE, EE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, PT, SK) förklarade man att pelarens mål, omfattning och/eller innehåll bör klargöras ytterligare.
- I 13 medlemsstater framhöll man i slutsatserna det inbördes beroendet mellan ekonomisk politik och socialpolitik (BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HR, IE, IT, RO, SE, SI, UK). I nio medlemsstater (DE, DK, EE, EL, ES, FI, MT, RO, SE) framhöll man dessutom vikten av tillväxt och i sex fall vikten av konkurrenskraft (EE, ES, FI, DK, MT, SE).
- I tolv medlemsstater anges det i slutsatserna att den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör vara tillämplig på hela EU (BG, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, HU, IT, PL, SK, SE).
- I nio medlemsstater hänvisade man i slutsatserna till antingen genomförandet/verkställandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter eller genomförandet/verkställandet av befintliga bestämmelser och strategier (BG, DK, EE, HR, IE, LT, LV, PL, SE). I fem av dessa (BG, HR, IE, LT, LV) angavs det uttryckligen att pelaren bör ingå i den europeiska planeringsterminen.
- I slutsatserna från åtta länder (DE, EL, ES, FI, HU, PT, SK, RO) framhölls behovet av att främja den sociala sammanhållningen och att bekämpa den stigande fattigdomen, ojämlikheten och utslagningen.
- I sju medlemsstater (BE, CZ, DE, DK, FI, HR, SE) framhölls behovet av att respektera subsidiaritetsprincipen. I detta sammanhang försvarade de tre nordiska medlemsstaterna (DK, FI, SE) den nationella befogenheten i samband med kollektiva förhandlingar och tre medlemsstater befogenhetsfördelningen (BE, FI, SE).
- Frågan om konvergens (inklusive uppåtgående konvergens, konvergens inom socialpolitiken och/eller konvergens mellan medlemsstaterna generellt) hänvisades det till i åtta medlemsstater (BG, DE, FR, HR, HU, IT, PT, SK).
- I slutsatserna/rekommendationerna från sex medlemsstater hänvisades det till behovet av investeringar, oavsett om det gäller offentliga, privata och/eller sociala sådana (CZ, EL, ES, HR, IE, SI).

5.3.2 Centrala teman som togs upp i slutsatserna/rekommendationerna och som har en koppling till kommissionens preliminära utkast till en europeisk pelare för sociala rättigheter:

- Den sociala dialogens avgörande roll nämndes i slutsatserna/rekommendationerna från elva medlemsstater (CY, EE, ES, FI, HR, HU, IE, LV, RO, SI, SK).
- I sju medlemsstater (CY, EE, FI, IE, LV, RO, SI) framhölls vikten av civil dialog (även om denna fråga inte ingick i kommissionens preliminära utkast till en pelare för sociala rättigheter).

- I sex medlemsstater (CY, DK, HR, HU, PL, SI) betonade man i slutsatserna behovet av anpassning till förändringar, främst på grund av digitaliseringen.
- Behovet av att ta hänsyn till utmaningarna och förändringarna till följd av den demografiska utvecklingen nämns i slutsatserna från tre länder (BG, CY, SI).
- Samordning av sociala förmåner och tjänster, vård och sjukförmåner, pensioner, arbetslöshetsförmåner, minimiinkomst och tillgång till väsentliga tjänster (några av de 20 principer som nämns i kommissionens preliminära utkast till en pelare för sociala rättigheter) samt social trygghet, sociala standarder och ett hållbart socialt skydd var de frågor som oftast nämndes i slutsatserna/rekommendationerna. En eller flera av dessa frågor togs upp i slutsatserna från 22 medlemsstater (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, PT, RO, SE, SI, SK, UK).
- Sysselsättning, skapande av nya arbetstillfällen och bekämpning av arbetslöshet (inbegripet ungdomsarbetslöshet) nämndes i slutsatserna/rekommendationerna från sju länder (BE, CZ, EL, ES, FI, HR, RO).
- I elva medlemsstater (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, FR, HR, HU, SI) var slutsatserna inriktade på utbildning och färdigheter (även mot bakgrund av digitaliseringen av arbetsmarknaden).
- I tio medlemsstater (BE, CY, CZ, DK, FI, HR, HU, MT, RO, UK) betonade man i slutsatserna behovet av att säkerställa deltagandet av underrepresenterade eller marginaliserade grupper på arbetsmarknaden, och i sju av dessa (BE, DE, DK, FI, HU, MT, UK) nämndes jämställdhet i detta sammanhang.
- I åtta medlemsstater (CZ, CY, DK, FI, FR, HR, RO, SE) hänvisades det till en eller flera av följande frågor: behovet av stabil sysselsättning, omställningar, anständiga arbetsvillkor och/eller social trygghet, ibland också i anslutning till digitaliseringen av arbetsmarknaden.
- I tre medlemsstater (DK, FI, SI) hänvisade man i slutsatserna till att idén om flexicurity skulle bidra till att framtidssäkra Europas sociala modell, till behovet av balans mellan flexibilitet och trygghet och till att det ekonomiska behovet av flexibelt arbete bör beaktas.

5.4 Slutsatserna/rekommendationerna visade också att den huvudsakliga skiljepunkten var huruvida den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör omfatta lagstiftningsåtgärder. Deltagare både inom och mellan olika länder hade olika uppfattningar i frågan: Företrädare för arbetsgivarna stödde (i allmänhet) inte idén om ytterligare lagstiftning, medan fackliga företrädare (i allmänhet) intog den motsatta ståndpunkten.

6. Styrning

6.1.1 Den europeiska pelaren för sociala rättigheter måste bli mycket tydligare vad gäller innehåll, förfaranden och konkreta initiativ för dess genomförande, finansiering och övervakning, och de olika aktörernas roller måste också klargöras. Frågan om styrning är av yttersta vikt, med iakttagande av vad som föreskrivs i fördragen, inklusive subsidiaritetsprincipen. Medborgarna har rätt att veta vem som är ansvarig och kan ställas till svars för varje beslut.

6.1.2 När det gäller berörda aktörer och deras roll betonar EESK att ett partnerskap mellan offentliga myndigheter och arbetsmarknadens parter på EU-nivå och nationell nivå i arbetsmarknadsfrågor är ett nyckelverktyg för att stärka de politiska framstegen mot mål med en bred förankring. När det gäller social trygghet har regeringar, offentliga/regionala/lokala myndigheter och olika nationella institutioner som organiserar den sociala tryggheten samt tillhandahållare av sociala tjänster en nyckelroll. Dessutom har arbetsmarknadsparterna också ofta en roll i och ett ansvar för hur de sociala trygghetssystemen och de sociala tjänsterna utformas och genomförs. Andra berörda parter, t.ex. sociala organ, kan ha sakkunskap särskilt om socialt bistånd och kan spela en roll och tillhandahålla skyddsnet för den del av befolkningen som riskerar att drabbas av fattigdom.

6.1.3 EESK betonar att pelaren kan bli ett positivt projekt för Europa och för alla, men endast om dess resultat är synliga. I dessa kristider kan pelaren vara ett bra tillfälle att visa att EU-nivån vid behov fortfarande kan bemöta de utmaningar som vanliga människor ställs inför, samtidigt som befogenhetsfördelningen och subsidiaritetsprincipen respekteras fullt ut. I synnerhet bör pelaren ha till uppgift att främja människors välbefinnande i enlighet med skyldigheten i fördraget om bland annat "en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt [...] en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö" (artikel 3 i EU-fördraget). Dessutom bör pelaren bidra till bättre fungerande arbetsmarknader och sociala trygghetssystem. Samtidigt är kommittén bekymrad över bristen på klarhet i fråga om pelarens omfattning. Vi befarar att detta kan leda till ännu mer osäkerhet och frustration genom att bygga upp förväntningar som inte kommer att eller inte kan uppfyllas⁽⁷¹⁾.

6.2 Sociala rättigheter för alla

6.2.1 Kommissionen föreslår att pelaren först bör tillämpas på euroområdet, där man redan har inlett processen mot en fördjupad integrering och konsolidering i riktning mot ökad konvergens. De sociala bestämmelserna i EU-fördragen⁽⁷²⁾ omfattar dock samtliga EU-medlemsstater. För att återspegla vad som framkom i många nationella debatter anser EESK att pelaren bör tillämpas i samtliga 28 EU-medlemsstater.

6.2.2 I ett tidigare yttrande noterade EESK att en socialt hållbar makroekonomisk politik är en förutsättning för en starkare ekonomisk återhämtning och för social sammanhållning. Ett bättre beaktande av den ekonomiska verkligheten är också en väsentlig förutsättning för att uppnå produktiv sysselsättning och en välutformad socialpolitik på EU-nivå och nationell nivå, rättvist fördelad mellan generationerna. Kommittén välkomnar den vikt som läggs vid att utnyttja flexibiliteten i stabilitets- och tillväxtpaktens bestämmelser, varigenom kommissionen kommer att beakta vissa offentliga investeringar när budgetunderskottet beräknas, men vi anser att det är en begränsad och partiell åtgärd⁽⁷³⁾.

6.3 Den europeiska planeringsterminen

6.3.1 Den europeiska planeringsterminen och de nationella reformprogrammen – som gäller även för länderna utanför euroområdet – bör bli de viktigaste instrumenten för att genomföra och övervaka pelaren. Med tanke på de extra makroekonomiska övervakningsmekanismer som finns inom den europeiska planeringsterminen för länderna i euroområdet är det dock möjligt att dessa kan komma att utveckla fler relevanta riktmärken för att stödja nationella reformer. Kopplingen mellan pelaren och den europeiska planeringsterminen togs upp i ett flertal nationella debatter⁽⁷⁴⁾.

6.3.2 EESK framhåller att några av de mål för den ekonomiska politiken som fastställts inom ramen för de senaste årens ekonomiska styrning måste göras mer förenliga med EU:s socialpolitiska mål enligt artikel 4.2 i EUF-fördraget⁽⁷⁵⁾. Alla åtgärder inom den europeiska planeringsterminen bör – i enlighet med den horisontella sociala klausulen⁽⁷⁶⁾ – underkastas en social konsekvensbedömning. Dessa resultat bör offentliggöras och diskuteras på nationell och europeisk nivå⁽⁷⁷⁾.

6.3.3 EESK har tidigare konstaterat att sysselsättningsmål och sociala mål bör jämföras med makroekonomiska hänsyn under den europeiska planeringsterminen⁽⁷⁸⁾. Vi har även rekommenderat att det bör finnas jämförbara och gemensamma indikatorer, t.ex. om fattigdom och ojämlikhet, samt göras obligatoriska sociala konsekvensbedömningar av alla reformprogram som föreslås i de nationella reformprogrammen och de landsspecifika rekommendationerna⁽⁷⁹⁾.

6.3.4 EESK efterlyser en ombalansering av den europeiska planeringsterminen så att den befintliga resultattavlan med centrala sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer beaktas vid utformningen av de landsspecifika rekommendationerna.

⁽⁷¹⁾ Bristen på klarhet framhölls i många medlemsstater, och delar av det civila samhället uttryckte oro över att det skulle kunna uppstå en bumerangeffekt. Om förväntningar skapas men i slutändan inte uppfylls skulle ännu mer misstro och frustration kunna uppstå.

⁽⁷²⁾ Artikel 3 i EU-fördraget, artikel 9 i EUF-fördraget, avdelning X i EUF-fördraget och stadgan om de grundläggande rättigheterna.

⁽⁷³⁾ EUT C 268, 14.8.2015, s. 33.

⁽⁷⁴⁾ De nationella debatterna i Bulgarien, Italien, Nederländerna, Rumänien och Österrike.

⁽⁷⁵⁾ Se fotnot 59.

⁽⁷⁶⁾ Artikel 9 i EUF-fördraget.

⁽⁷⁷⁾ Se fotnot 57.

⁽⁷⁸⁾ Se fotnot 61.

⁽⁷⁹⁾ Se fotnot 57.

6.3.5 Målet om större konvergens i riktning mot bättre arbets- och levnadsvillkor bör underlättas genom särskilda mål, där Europa 2020-strategin och målen för hållbar utveckling vägs in, och vägleda samordningen av den ekonomiska politiken, sysselsättningspolitiken och socialpolitiken.

6.4 *Ekonomisk och social styrning*

6.4.1 Kommittén är mycket oroad över stabiliteten i EU, eftersom de nödvändiga reformerna – med eller utan fördragsändringar – alltid sker i sista minuten och under mycket stor press. Det gäller att återigen stärka den sociala, politiska och ekonomiska sammanhållningen inom EU och fortsätta med en samstämmig ekonomisk och monetär integration som grund för ett fungerande EMU. Det är därför absolut nödvändigt att föra en seriös debatt om en solid struktur för EMU, vilket kräver samförstånd om ekonomiska och sociala mål och en överenskommen styrning⁽⁸⁰⁾.

6.4.2 Den sociala, politiska och ekonomiska sammanhållningen måste genomdrivas för att stärka den ekonomiska och monetära unionens förmåga att motstå chocker. EESK påpekar att man måste ta större hänsyn till skillnaderna mellan EMU-ekonomierna och att balanserade strukturreformer måste genomföras i dessa länder i enlighet med den monetära unionens krav och i överensstämmelse med nationella krav för att skapa den konvergens som krävs.

6.4.3 EESK har redan pekat på hur EMU kan ges en bättre utformning och gett förslag på hur dess demokratiska och sociala utformning skulle kunna utvecklas så snabbt som möjligt inom ramen för gemenskapsmetoden. Detta skulle stärka den demokratiska motståndskraften och uppfylla de sociala åtagandena enligt fördragen⁽⁸¹⁾.

6.4.4 En ekonomiskt sund ekonomisk och monetär union är av central betydelse. Som EESK tidigare påpekat i detta sammanhang har medlemsstaternas regeringar ett stort ansvar för den fortsatta utvecklingen mot ett demokratiskt och socialt EMU. Detsamma gäller arbetsmarknadens parter på både nationell och europeisk nivå, för vilka EMU utgör den övergripande ramen för deras olika system för lönebildning och för utformningen av arbetsmarknads- och socialpolitiken. Som ekonomiska och sociala aktörer har de ett avsevärt inflytande över att EMU:s gemensamma stabilitetsmål efterlevs⁽⁸²⁾. Ett bättre deltagande av arbetsmarknadens parter kan bidra till en bättre styrning av EMU. Deras åsikter om hur arbetsmarknads- och socialpolitiken bör utformas bör också beaktas i diskussionerna om EMU:s framtid⁽⁸³⁾. En förstärkt och strukturerad dialog med det civila samhället skulle också bidra till att förbättra den demokratiska motståndskraften och styrningen.

6.4.5 EESK anser att en mer effektiv och demokratisk ekonomisk styrning, särskilt i euroområdet, är en förutsättning för att komma till rätta med de ihållande obalanserna samt för att skapa tillit och förtroende i Europa⁽⁸⁴⁾.

6.5 *Verkställa och bekräfta det befintliga sociala regelverket*

6.5.1 Den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör syfta till att bidra till en effektiv tillämpning av det befintliga socialrättsliga regelverk som är förankrat i EU:s primärrätt och sekundärrätt i fråga om sysselsättning och sociala rättigheter, däribland och framför allt socialt skydd och en effektiv övervakning genom yrkesinspektionen, bland annat, och rätten till ett effektivt rättsmedel och tillgången till rättslig prövning. Internationella rättsligt bindande källor till rättigheter som ratificerats av medlemsstaterna för EU-medborgarna bör till fullo respekteras.

6.5.2 EESK anser att pelaren ger möjlighet att bekräfta det sociala regelverk som redan finns. Under arbetet med att utforma pelaren finns det även utrymme att bedöma vad som fungerar eller inte, vad som saknas och vad som bör förbättras i EU:s och medlemsstaternas ansats i syfte att främja förnyad social och ekonomisk konvergens, hållbar tillväxt och skapande av sysselsättning i EU.

⁽⁸⁰⁾ Se fotnot 59.

⁽⁸¹⁾ EUT C 332, 8.10.2015, s. 8 och EUT C 13, 15.1.2016, s. 33.

⁽⁸²⁾ Se fotnot 59.

⁽⁸³⁾ Se t.ex. In-depth employment analysis.

⁽⁸⁴⁾ EUT C 332, 8.10.2015, s. 8.

6.6 Resurser för att stabilisera den sociala situationen i Europa

6.6.1 Europeiska fonden för strategiska investeringar och de europeiska struktur- och investeringsfonderna har utformats för att spela en central roll i skapandet av arbetstillfällen och tillväxt och främja territoriell och social sammanhållning. EESK anser att en effektivare och mer ändamålsenlig användning av dessa fonder är nödvändig och att långsiktiga EU-investeringar i social infrastruktur och sociala tjänster av hög kvalitet, bland annat genom Europeiska fonden för strategiska investeringar och Europeiska investeringsbanken, bör prioriteras och kopplas till genomförandet av pelaren.

6.6.2 Inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten har EESK lagt fram olika alternativ och förslag. Ett skulle kunna vara en "gyllene regel" eller kanske en "silverregel" ⁽⁸⁵⁾ för offentliga investeringar, även i den sociala sektorn, av medlemsstaterna som komplement till EU:s offentliga investeringar via ett system av gemensamt överenskomna parametrar, som i kombination med de rätta strukturreformerna skulle främja privata investeringar ⁽⁸⁶⁾.

6.6.3 Inom ramen för budgetarna och översynerna av den fleråriga budgetramen anser EESK att det, såsom kommissionen redan angett, är nödvändigt att använda 25 % av de europeiska struktur- och investeringsfonderna, dvs. Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, för att främja sociala investeringar i tjänster och politik på det sociala området samt inom hälso- och sjukvård, utbildning och bostäder. Dessutom bör vissa resurser avsättas på EU-nivå inom ramen för ESF som tillgängliga medel för att stärka arbetsmarknadsparternas kapacitet. Kommissionen bör vägleda medlemsstaterna om hur de kan främja sociala investeringar i praktiken och om hur de kan övervaka projektens kvalitet och effektivitet.

6.6.4 Under 2014 hänvisade EESK till en omfördelningsmekanism som kan användas vid asymmetriska chocker ⁽⁸⁷⁾ och påpekade att unionen och framför allt euroområdet inte kan ignorera de sociala konsekvenserna av den nuvarande ekonomiska politiken genom att i sin helhet överlåta dem till de enskilda länderna. Vi har betonat behovet av att betrakta utbildningsbudgetar som investeringar i framtiden ⁽⁸⁸⁾. Deltagarna i några av de nationella debatterna diskuterade huruvida det behövs och vore möjligt att införa en europeisk arbetslöshetsförsäkring eller en fond för justering ⁽⁸⁹⁾. Dessa debatter visade att åsikterna i denna fråga varierar kraftigt och att diskussionen måste fortsätta ⁽⁹⁰⁾.

6.7 Kopplingen mellan globala och europeiska strategier

6.7.1 I överläggningarna om pelaren bör man också när så är lämpligt ta hänsyn till den globala dimensionen. De senaste diskussioner som ILO, Europarådet, OECD och Internationella valutafonden tagit initiativ till är avgörande, särskilt med hänsyn till det underlag som visar att ojämlikhet påverkar tillväxtens varaktighet och att omfördelning inte skadar tillväxten. I överläggningarna bör man även ta fasta på att den europeiska sociala modellens hållbarhet är kopplad till en förbättring av Europas globala konkurrenskraft.

6.7.2 2030-agendan för hållbar utveckling antogs 2015 av alla medlemsstater i Förenta nationerna. Att uppnå dessa mål är därför en skyldighet för medlemsstaterna i Europeiska unionen. EESK anser att pelaren verkligen skulle kunna bidra till 2030-agendan för hållbar utveckling, särskilt i fråga om mål 1 (noll fattigdom), mål 3 (god hälsa och välbefinnande), mål 5 (jämnställdhet) och mål 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt).

6.8 En tydlig övergripande strategi för en bättre framtid i Europa

6.8.1 EESK uppmanar kommissionen att föreslå en tydlig och konsekvent strategi för pelaren. Vi håller med sysselsättningskommittén (EMCO) och kommittén för socialt skydd (SPC), som har framhållit att "den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör bygga på och förbättra befintliga instrument, däribland den europeiska sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden för socialt skydd och social integration, och på så sätt fungera som en ledstjärna för processen med att främja hållbar uppåtriktad konvergens vad gäller sysselsättningsresultat och resultat på det sociala området, samtidigt som nationella behörigheter respekteras" ⁽⁹¹⁾. Att utforma nya lämpliga riktmärken om ett begränsat

⁽⁸⁵⁾ Se fotnot 73.

⁽⁸⁶⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 10, om större flexibilitet i stabilitets- och tillväxtpakten avseende vissa "offentliga investeringar".

⁽⁸⁷⁾ Se fotnot 86.

⁽⁸⁸⁾ EUT C 327, 12.11.2013, s. 58, EUT C 271, 19.9.2013, s. 1.

⁽⁸⁹⁾ De nationella debatterna i t.ex. Finland och Frankrike.

⁽⁹⁰⁾ Se fotnot 59.

⁽⁹¹⁾ Den europeiska pelaren för sociala rättigheter, gemensamt yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd 12605/16, som godkändes av EPSCO-rådet den 13 oktober 2016.

antal centrala arbetsmarknadsutmaningar och sociala utmaningar för att bedöma framstegen kan ingå i denna process. Inrättandet av en sådan samarbetsram skulle hjälpa medlemsstaterna att uppnå positiva resultat genom reformer⁽⁹²⁾ och bidra till ökad social sammanhållning.

6.8.2 Trots de uppenbara riskerna anser EESK ändå att EU har förmåga att få till stånd en bättre, mer demokratisk och social union. Kommittén kommer att göra allt den kan för att stödja debatterna i medlemsstaterna och på EU-nivå för att engagera medborgarna i "en bättre framtid i Europa". En rättvis globalisering, som ger möjligheter till ett bra liv, tillräckliga sysselsättningsmöjligheter och rättvisa arbetsvillkor för alla, kan endast uppnås om EU fortsätter att stå enat och kan agera. För att bevara sin samhällsmodell måste Europa kunna anpassa sig till en föränderlig verklighet för att maximera möjligheterna för alla. Detta är vårt alternativ till protektionism, nationalism och populism.

Bryssel den 25 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽⁹²⁾ De nationella debatterna i t.ex. Rumänien.

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 522:E PLENARSESSION DEN 25–26 JANUARI 2017

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden

[COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD)],

om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av programföretagens onlinesändningar och vidareändringar av tv- och radioprogram

[COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD)]

och om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om viss tillåten användning av verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp och om ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället

[COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD)]

(2017/C 125/03)

Föredragande: **Juan MENDOZA CASTRO**

Remiss	Europaparlamentet, 6.10.2016 Rådet, 26.10.2016 och 24.10.2016
Rättslig grund	Artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av facksektionen	13.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	25.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	144/0/2

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar åtgärds paketet för att anpassa upphovsrätten till de krav som den digitala ekonomin ställer.

1.2 EU saknar ett integrerat system för upphovsrätt. För att få till stånd ett sådant måste man först och främst råda bot på fragmenteringen och samtidigt öka skyddet för upphovsrättsinnehavarna, även mot de teknikgiganter som dominerar marknaderna.

1.3 Upphovsrättsområdet är mycket komplext på grund av att det finns flera intressenter som sinsemellan har olika intressen, men som även behöver varandra. Lagstiftningen bör vara utformad så att den skapar en jämvikt mellan samtliga parter rättigheter och samtidigt undviker byråkrati och onödiga krav.

1.4 Mot bakgrund av kommissionens "stegvisa" ansats föreslår EESK att den gällande lagstiftningen ses över och konsolideras och även att det görs ändringar av andra direktiv, att man överväger om det vore lämpligt att föreslå åtgärder i fråga om sökmotorer på internet och gratis överföring av innehåll via trådlösa nät och att reglera vissa specifika aspekter genom lagstiftning.

1.5 Kommittén påminner om att EU snabbt måste ratificera Marrakechfördraget om upphovsrätt när det gäller blinda.

1.6 **Programföretagens onlinesändningar och digitala vidaresändningar av tv- och radioprogram:** EESK anser att kommissionens förslag är lämpligt och främjar spridningen av europeiskproducerad film. Principen om "ursprungsland" strider inte mot territorialitetsprincipen eller avtalsfriheten.

1.7 **Anpassning av undantagen till en digital och gränsöverskridande miljö:** Även om kommissionen i sina förslag korrekt identifierar problemen föreslår EESK en rad ändringar av förslagen för att bättre kunna anpassa upphovsrätten till de nuvarande kraven. Det gäller bland annat följande:

- Man bör inkludera principen om ogiltighet i alla avtal som strider mot undantag och begränsningar för upphovsrätten⁽¹⁾.
- Text- och datautvinning:
 - För att främja innovativa företag bör tillämpningsområdet (artikel 2 i förslaget) omfatta forskare och företag som bedriver verksamhet i vinstsyfte.
 - Principen om att enkla fakta eller data inte bör omfattas av upphovsrätt (anges i skäl 8) bör nämnas i texten.
- **Kopior av verk för bevarande av kulturarvet**⁽²⁾: förtydliga och utöka undantagen så att verk som man inte kan komma åt via kommersiella kanaler eller som inte tillhandahålls aktivt av upphovsrättsinnehavarna kan göras tillgängliga på nätet i icke-kommersiellt syfte.
- Ersätta kravet på att använda "därför avsedda terminaler i lokalerna hos sådana inrättningar"⁽³⁾ och göra verk och andra alster teknikneutralt tillgängliga.
- Införa ett nytt undantag i fråga om **leverans över gränserna av dokument i icke-kommersiellt syfte** för europeiska biblioteks och arkivs räkning.
- Ändra undantaget om **vetenskaplig forskning i icke-kommersiellt syfte** i direktivet om informationssamhället, med tanke på att det i vissa fall är mycket svårt att tillämpa⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Såsom anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG (EUT L 111, 5.5.2009, s. 16, artikel 5) och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG (EGT L 77, 27.3.1996, s. 20, artikel 15).

⁽²⁾ Se artikel 5 i kommissionens förslag COM(2016) 593 final.

⁽³⁾ Se artikel 5, avsnitt 3 n i direktivet om informationssamhället (EUT L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>

1.8 Den dom som EU-domstolen avkunnade om att **utlåning av e-böcker** under vissa omständigheter kan likställas med utlåning av traditionella böcker ⁽⁵⁾ tillmötesgår en begäran från bibliotekskunder och personal vid utbildningsanstalter.

1.9 Man bör välkomna förslaget om digitalisering, spridning och gränsöverskridande användning av **utgångna verk** (avdelning III, kapitel 1).

1.10 Det vore lämpligt att med hjälp av EU-standarder harmonisera "**panoramaundantaget**".

1.11 EESK stöder förlagens exklusiva rätt att under 20 år förbjuda digital användning av sina publikationer i pressen.

1.12 EESK håller med om kravet på att de leverantörer av informationssamhällets tjänster som lagrar och tillgängliggör för allmänheten stora mängder upphovsrättsligt skyddade verk eller andra alster som laddats upp av användarna ska vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att avtalen med upphovsrättsinnehavarna fungerar som de ska och hindra tillgången via sina tjänster till sådana verk eller andra alster (**value gap**).

1.13 EESK anser att kommissionens förslag innebär ett steg framåt vad gäller **skyddet av upphovsrätten**, eftersom upphovsrättsinnehavarna bör ha rätt till en skälig ersättning för sitt kreativa arbete, till att ta del av den kommersiella framgången av verken samt till bibehållandet av en hög skydds nivå och finansiering av verken.

1.14 Man bör signalera att det civila samhällets institutioner måste bidra till att öka medvetenheten bland användarna om kraven på att respektera upphovsrättslagstiftningen. EESK ställer sig bakom kommissionens ansträngningar för att bekämpa piratkopiering och all form av otillåten användning av upphovsrättsligt skyddat innehåll.

2. Kommissionens förslag

2.1 Utvecklingen av digital teknik har förändrat det sätt på vilket verk och andra skyddade alster skapas, produceras, distribueras och används. Nya användningsområden har tillkommit liksom nya aktörer och nya företagsmodeller. I den digitala miljön har den gränsöverskridande användningen också intensifierats och det har uppstått nya möjligheter för konsumenterna att få tillgång till upphovsrättsligt skyddat innehåll.

2.2 Även om målen och principerna vad gäller upphovsrätt i EU-lagstiftningen fortfarande i grunden är bra är det nödvändigt att anpassa dem till den nya verkligheten. Åtgärder på EU-nivå behövs också för att undvika en fragmentering av den inre marknaden.

2.3 Mot bakgrund av detta konstaterades i strategin för den digitala inre marknaden ⁽⁶⁾, som antogs i maj 2015, behovet av att minska "skillnaderna mellan nationella upphovsrättssystem och göra det möjligt för användare att i större utsträckning få tillgång till verk i hela EU". Med detta ville man lyfta fram behovet av att förbättra den gränsöverskridande tillgången till tjänster med upphovsrättsligt skyddat innehåll och även förtydliga onlinetjänsternas funktion för spridning av verk och andra skyddade alster.

2.4 I december 2015 offentliggjorde kommissionen ett meddelande ⁽⁷⁾ som kombinerade vissa specifika åtgärder med en långsiktig vision och tog upp behovet av att driva på den inre marknaden på detta område, uppdatera bestämmelserna i enlighet med den digitala verkligheten, säkerställa att de kreativa sektorerna i Europa förblir konkurrenskraftiga och bibehålla en god balans mellan upphovsrätten och andra mål för den offentliga politiken.

2.5 Med utgångspunkt i det nyligen framlagda förslaget om gränsöverskridande portabilitet ⁽⁸⁾ föreslår kommissionen en samling åtgärder med tre mål:

- i) Inom EU säkerställa en bättre tillgång till innehåll och nå ut till en bredare publik.

⁽⁵⁾ Mål C-174/15 Vereniging Openbare Bibliotheek/Stichting Leenrecht (EUT C 14, 16.1.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

ii) Anpassa vissa undantag till den digitala och gränsöverskridande miljön.

iii) Främja en rättvis och välfungerande marknad för upphovsrätt.

2.6 Först och främst finns det ett förslag till en förordning⁽⁹⁾ med syfte att skapa gynnsamma villkor för nya former av digital distribution och onlinedistribution av tv- och radioprogram som liknar de som gäller för traditionella sändningar med satellit och kabel. De nya bestämmelserna, som bygger på bestämmelserna i direktivet om satellit och kabel⁽¹⁰⁾, kommer att underlätta och påskynda förfarandena i samband med förvärv av rättigheter som är nödvändiga för vissa onlinetjänster som tillhandahålls av programföretag samt för vissa vidaresändningstjänster. Bestämmelserna syftar till att underlätta utvecklingen av marknaden och till en utökad spridning av europeiskproducerade radio- och tv-program. Detta kommer i sin tur att innebära att konsumenterna får tillgång till en större kulturell mångfald.

2.7 Samtidigt skapar förslaget till direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden⁽¹¹⁾ en ny förhandlingsmekanism som underlättar ingåendet av licensavtal för att sprida audiovisuella verk på plattformar för beställvideo. Detta är en del av de utökade politiska åtgärderna för att hantera de många faktorer som ligger bakom den begränsade tillgången till europeiska audiovisuella verk, i synnerhet film, inom EU.

2.7.1 Problemen med licensiering och de juridiska och avtalsmässiga svårigheter som hindrar utnyttjandet av europeiska audiovisuella verk via beställvideotjänster kommer även att avhandlas i en strukturerad dialog med berörda parter i syfte att rationalisera licensieringsförfarandet och underlätta sektorsavtal som ger ett mer konstant utnyttjande av och en bättre tillgång till europeiska verk. Kommissionen kommer att offentliggöra resultaten av denna dialog i slutet av 2018.

2.7.2 Slutligen presenteras i detta förslag till direktiv även lösningar för att underlätta licensiering av rättigheter som kulturarvsinstitutioner behöver för att digitalisera och sprida utgångna verk som fortfarande har stort kulturellt värde. Tillgången till verk via icke-kommersiella kanaler, såsom utbildningsinstitut, allmänna bibliotek eller lokaler där det inte bedrivs teaterverksamhet, är också mycket viktigt för att gynna den kulturella mångfalden i utbildningssyfte och för att främja deltagande i samhällslivet. Dessutom håller kommissionen, tillsammans med EFAD och den audiovisuella sektorn, på att undersöka möjligheterna att under 2017 sammanställa och finansiera en katalog över europeiska filmer i utbildningssyfte.

2.8 Samtidigt har man antagit två lagstiftningsförslag⁽¹²⁾ för tillämpningen av Marrakechfördraget i EU:s lagstiftning som ålägger parterna att inrätta undantag för att stödja personer med läshandikapp för att de ska kunna få tillgång till böcker och annat tryckt material i format som de kan ta till sig. Genom förslaget till direktiv införs ett obligatoriskt undantag som ska säkerställa att exemplar i tillgängliga format ska kunna framställas och utbytas på inre marknaden. Förslaget till förordning möjliggör ett gränsöverskridande utbyte av dessa exemplar mellan EU och tredjeländer som är parter i fördraget.

3. Allmänna anmärkningar

3.1 EESK välkomnar åtgärds paketet för att anpassa upphovsrätten till de krav som den digitala ekonomin ställer.

3.2 Den europeiska konsten har en världsledande position, men filmindustrin, förlagsbranschen och musik- och artistbranschen brottas med fragmenteringen av marknaden, stor kulturell och språklig mångfald, övergången till digital teknik och svårigheter med finansieringen.

3.3 Förenklingen av licensieringssystemet bör bidra till att minska denna fragmentering, underlätta den gränsöverskridande tillgången till innehåll online och skapa en bättre balans vad gäller upphovsrättskyddet, främst gentemot storföretagen som kontrollerar de digitala marknaderna.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ Rådets direktiv 93/83/EEG (EGT L 248, 6.10.1993, s. 15).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4 Upphovsrättsområdet är mycket komplext på grund av att det finns flera intressenter som sinsemellan har olika intressen men som även behöver varandra. Lagstiftningen bör vara utformad så att den skapar en jämvikt mellan samtliga parter rättigheter.

3.5 Kommissionen använder en stegvis ansats⁽¹³⁾ och föreslår inte en heltäckande omarbetning utan i stället betydande tillägg till de befintliga bestämmelserna. EESK föreslår att man beaktar följande:

- Översyn och konsolidering av den befintliga lagstiftningen, bland annat ändringar av andra direktiv, såsom de som handlar om villkoren för upphovsrättsskyddet⁽¹⁴⁾ och tillåten användning av anonyma verk⁽¹⁵⁾.
- Användning av en förordning som lämpligt instrument för inrättande av den digitala inre marknaden⁽¹⁶⁾.
- Nödvändigheten av och lämpligheten i att beakta sökmotorer på internet och gratis överföring av innehåll via trådlösa nät⁽¹⁷⁾.

4. Åtgärder för att säkerställa en mer omfattande tillgång till innehåll i hela EU

4.1 *Radioföretagens digitala överföring och vidaresändningar online av radio- och tv-program*⁽¹⁸⁾

4.1.1 I EU omfattar branschen för radio- och tv-utsändningar nästan 12 000 företag, sysselsätter 255 000 personer och omsätter 66 500 miljoner euro⁽¹⁹⁾. Reformen är motiverad eftersom de befintliga mekanismer som reglerar godkännande i fråga om upphovsrätt och närstående rättigheter varken omfattar onlinesändningar eller vissa digitala vidaresändningar.

4.1.2 EESK stöder införandet av principen om "ursprungsland", som redan existerar när det gäller satellit⁽²⁰⁾ och som varken strider mot territorialitetsprincipen eller avtalsfriheten.

4.1.3 EESK anser en teknikneutral ändring av bestämmelsen om digital vidaresändning bör förenkla licensieringsprocessen för nya leverantörer och därmed också öka tillgången till innehåll som är viktigt för konsumenterna.

4.1.4 Reformen innebär att om det finns problem knutna till beviljande av licenser ska medlemsstaterna se till att ett "opartiskt organ" ska hjälpa till med förhandlingarna om tillgång och tillgänglighet i fråga om audiovisuella verk via **plattformar för beställvideo**.

5. Anpassning av undantagen till digitala och gränsöverskridande miljöer⁽²¹⁾

5.1 Europas bibliotek, museer och arkiv utgör ett kulturellt utrymme för Europas medborgare och de är grundläggande för kunskapsöverföring, utbildning och forskning. Samtidigt ger de ett viktigt ekonomiskt bidrag via upphovsrätten⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Meddelande COM(2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/116/EG (konsoliderad version) (EUT L 372, 27.12.2006, s. 12).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/28/EU (EUT L 299, 27.10.2012, s. 5).

⁽¹⁶⁾ Yttranden från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EUT C 264, 20.7.2016, s. 51).

⁽¹⁷⁾ Se EU-domstolens dom i mål C-484/14 Tobias Mc Fadden mot Sony Music Entertainment Germany GmbH (EUT C 419, 14.11.2016, s. 4).

⁽¹⁸⁾ Se fotnot 9.

⁽¹⁹⁾ Eurostat: Program- och sändningsstatistik (Programming and broadcasting statistics, 2015).

⁽²⁰⁾ Se fotnot 10.

⁽²¹⁾ Se fotnot 11.

⁽²²⁾ De omsätter 4 800 miljoner euro varje år (Outsell report, "Library Market Size, Share, Performance and Trends").

5.2 På grund av den bristande harmoniseringen, komplexa bestämmelser, geografiska hinder och språkliga skillnader missgynnas europeiska forskare i jämförelse med världsledande nationer såsom USA. Reformen bör därför uppfylla tre mål: utvidgning av tillämpningsområdet och anpassning till den nya tekniska verkligheten, inrättande av ett harmoniserat och obligatoriskt system samt säkerställande av rättssäkerhet genom reglering av undantag och begränsningar⁽²³⁾.

5.3 I Haagdeklarationen (2014) framhävs den stora innovations- och forskningspotentialen hos text- och datautvinning. För forskare, små och medelstora företag samt stora teknikföretag är text- och datautvinning ett grundläggande redskap som inom EU är underutnyttjat på grund av rättsliga, tekniska och avtalsmässiga restriktioner.

5.4 Kommissionen föreslår att man ska inrätta obligatoriska undantag för olika scenarier:

— **Text- och datautvinning för forskningsändamål** när det gäller mångfaldigande och utvinning som forskningsorganisationer genomför i icke-kommersiellt syfte.

— Digital användning av verk och andra alster uteslutande i illustrativt syfte inom **undervisning**, i den utsträckning detta är motiverat med hänsyn till det icke-kommersiella syfte som ska uppnås.

— **Kopior av verk för bevarande av kulturarvet.**

5.5 Trots att EESK anser att kommissionens förslag visar på en korrekt identifiering av problemen, föreslår kommittén ändringar för att bättre anpassa bestämmelserna till de befintliga behoven (se slutsatserna). Det är bland annat viktigt att de fastställda undantagen i fråga om upphovsrätten inte upphävs genom avtal eller tekniska verktyg. Vidare vore det lämpligt att se över undantaget som gäller upphovsrätten för **vetenskaplig forskning i icke-kommersiellt syfte** (artikel 5.3 a) med tanke på att det anses vara mycket svårt att tillämpa⁽²⁴⁾.

5.6 EESK efterlyser även en harmonisering av **"panoramaundantaget"** enligt vilket enskilda personer kan ta och via internet dela bilder av verk såsom byggnader och statyer på offentliga platser. Trots att kommissionen bekräftar undantagets betydelse har man beslutat att bibehålla möjligheten för medlemsstaterna att tillämpa det på frivillig basis.

5.7 *Upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp*

5.7.1 Kommittén påminner om att det är viktigt och nödvändigt att EU snabbt ratificerar Marrakechfördraget, som trädde i kraft den 30 september 2016, för att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp. Fördraget innebär att många blinda eller synsvaga medborgare kan få tillgång till ett större antal viktiga verk, och därmed till kultur, utbildning, arbete och följaktligen ett reellt deltagande i samhällslivet.

5.7.2 Förslagen till förordning⁽²⁵⁾ och direktiv⁽²⁶⁾ ger EU möjlighet att uppfylla en internationell skyldighet som man åtagit sig genom Marrakechavtalet. Dessutom ligger de i linje med EU:s skyldigheter enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

5.8 **Licensiering och bättre tillgång till innehåll:** Det kommer att bli möjligt att digitalisera och sprida **utgångna verk** som först publicerades i EU (artikel 7). En licens som beviljats i en medlemsstat kommer att vara tillämplig i hela EU (artikel 8).

5.9 *Ny närstående rättighet för pressutgivare*

5.9.1 I enlighet med artikel 11.1 och 11.4 i förslaget till direktiv⁽²⁷⁾ ska medlemsstaterna ge pressutgivare ensamrätt att under 20 år tillåta eller förbjuda digital användning av sina presspublikationer.

⁽²³⁾ Se *Towards a modern, more European Copyright Framework*. EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations), Europeana, Association of European Research Libraries (LIBER), Public Libraries 2020, International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).

⁽²⁴⁾ Se fotnot 4.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Se fotnot 11.

5.9.2 EESK stöder denna åtgärd som syftar till att säkerställa en rättvis spridning av värdet mellan de pressutgivare som producerar verken och de plattformar som använder sig av dem.

5.9.3 Kommittén påminner om att medan pressutgivarna – som är nödvändiga för demokratin – bland annat går igenom en finansiell kris som leder till nedläggningar av publikationer och enorma förluster av arbetstillfällen så ökar intäkterna för dem som använder sig av deras information⁽²⁸⁾.

5.10 *Användning av skyddat innehåll online*

5.10.1 Leverantörer av informationssamhällets tjänster som lagrar och ger allmänheten tillgång till stora mängder verk eller andra upphovsrättsskyddade alster som laddats upp av deras användare ska, i samarbete med rättsinnehavare, vidta åtgärder för att säkerställa en korrekt tillämpning av avtal som ingåtts med rättsinnehavare för användning av deras verk eller andra alster som identifierats av rättsinnehavare genom samarbete med tjänsteleverantörerna. Å ena sidan kommer det att finnas åtgärder som "effektiv innehållsigenkänningsteknik" och å andra sidan kommer sådana leverantörer att ge upphovsrättsinnehavare "tillräcklig information" och inrätta mekanismer för klagomål och prövning. Medlemsstaterna ska främja samarbete mellan parterna⁽²⁹⁾.

5.10.2 Åtgärden – som EESK anser vara lämplig – syftar till att överbrygga de skillnader i värde (*value gap*) som för närvarande existerar mellan rättsinnehavare och leverantörer av informationssamhällets tjänster och ger nämnda rättsinnehavare möjlighet att fatta bättre beslut om användningen av sina verk. Det finns exempel på reklambaseerade tjänster som inte ger tillräcklig kompensation för användningen av upphovsrättsskyddat innehåll, vilket avgiftsbelagda onlinetjänster däremot gör⁽³⁰⁾.

6. En bättre fungerande marknad för upphovsrätt

6.1 EESK delar kommissionens åsikt att upphovsrättsliga intrång i kommersiell skala, som innebär att vissa åker snålskjuts på andras arbete och investeringar, i dag är ett allvarligt hot mot Europas kreativa talanger. Utan ett effektivt och välavvägt system som säkerställer efterlevnaden står upphovsrätten och andra immateriella rättigheter oskyddade och kreativa investeringar och innovationer upphör⁽³¹⁾.

6.2 Upphovsrättsinnehavarna bör ha rätt till en skäligen ersättning för sitt kreativa arbete, till att ta del av den kommersiella framgången av verken samt till bibehållandet av en hög skyddsnivå och finansiering av verken⁽³²⁾.

6.3 I förslaget – som EESK anser är tillräckligt – fastställs åtgärder som syftar till att stärka upphovsrättsinnehavarnas avtalsenliga rättigheter. Samtidigt som medlemsstaterna kommer att vara tvungna att garantera kravet på öppenhet samt mekanismer för avtalsanpassning och reglering av tvister utanför domstol, innebär reformen att upphovsrättsinnehavarnas och artisternas förhandlingsmöjligheter stärks⁽³³⁾.

6.4 Det är värt att påpeka att offentliga och privata organisationer i det civila samhället måste bidra på respektive områden till att öka medvetenheten bland användarna om att upphovsrättsinnehavarna bör ersättas för sina verk i enlighet med lagstiftningen.

Bryssel den 25 januari 2017.

Georges DASSIS
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽²⁸⁾ Internetplattformarna genererade 2015 intäkter på 153 650 miljoner US-dollar, och prognosen är att dessa intäkter kommer att uppgå till 260 360 miljoner US-dollar 2020. Se <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>

⁽²⁹⁾ Se artikel 13.

⁽³⁰⁾ Enligt Jan Hückmann och Dora Grunwald betalade YouTube, som har 1 000 miljoner användare, 630 miljoner US-dollar till rättsinnehavare 2015, och Spotify, som har något fler än 10 miljoner användare, betalade 2 000 miljoner US-dollar till rättsinnehavare. Se Googles argument mot denna åtgärd på <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>

⁽³¹⁾ Se fotnot 13.

⁽³²⁾ Se fotnot 16.

⁽³³⁾ Omfattas för närvarande av direktiv 2014/26/EU (EUT L 84, 20.3.2014, s. 72).

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av unionens certifieringssystem för säkerhetskontrollutrustning inom luftfarten

[COM(2016) 491 final – 2016/0236 (COD)]

(2017/C 125/04)

Föredragande: **Stefan BACK**

Remiss	Europaparlamentet, 15.9.2016 Rådet, 24.10.2016
Rättslig grund	Artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av facksektionen	13.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	25.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	138/1/3

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK upprepar sitt stöd för handlingsplanen från 2012 för en innovativ och konkurrenskraftig säkerhetsindustri (nedan kallad handlingsplanen) ⁽¹⁾.

1.2 EESK hänvisar också till den europeiska säkerhetsagendan (nedan kallad säkerhetsagendan) ⁽²⁾ och uttrycker än en gång sitt stöd för handlingsplanen mot olaglig handel med och användning av skjutvapen och sprängämnen, samt för förslaget till ett direktiv om bekämpande av terrorism ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

1.3 Med förbehåll för anmärkningarna ovan välkomnar EESK nu också kommissionens förslag till en förordning om inrättande av unionens certifieringssystem för säkerhetskontrollutrustning inom luftfarten ⁽⁵⁾ (nedan kallat förslaget) som ett första steg i genomförandet av handlingsplanen. Kommittén lovordar förslagets syfte att införa ett typgodkännande-system för kontrollutrustning med en enda kontaktpunkt för certifiering för att förenkla införandet av produkter på marknaden, minska kostnaderna, öka marknadsvolymen och förbättra konkurrenskraften hos den europeiska industrin för säkerhetsprodukter.

1.4 EESK beklagar emellertid att förslaget inte inför en enda gemensam godkännandemyndighet i EU med en integrerad teknisk service, då detta skulle ha resulterat i optimal effektivitet och minskade kostnader. EESK hyser allvarliga tvivel om resurseeffektiviteten i det föreslagna alternativet att splittra de tekniska tjänsterna och godkännandemyndigheterna.

⁽¹⁾ COM(2012) 417 final (EUT C 76, 14.3.2013, s. 37).

⁽²⁾ COM(2015) 185 final.

⁽³⁾ COM(2015) 624 final: Genomförandet av den europeiska säkerhetsagendan: EU:s handlingsplan mot den olagliga handeln med och användningen av skjutvapen och sprängämnen och COM(2015) 625 final: Förslag till direktiv om bekämpande av terrorism och om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism.

⁽⁴⁾ EUT C 177, 18.5.2016, s. 51.

⁽⁵⁾ COM(2016) 491 final.

1.5 Vidare beklagar EESK också att den möjlighet som avses i artikel 6 i förordning (EG) nr 300/2008 om gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten⁽⁶⁾ att på nationell nivå förskriva strängare krav än den grundnivå som föreskrivs i denna förordning, vilket uttryckligen välkomnades av EESK i dess yttrande⁽⁷⁾ om förslaget till förordningen, inte återspeglas i förslaget.

1.6 EESK beklagar det faktum att den inre marknadens behov verkar ha fått företräde framför säkerhetsfrågor till den grad att inte ens möjligheten att tillåta ytterligare nationella säkerhetskrav för att skydda vitala nationella intressen i enlighet med artikel 114.10 i EUF-fördraget har tillgodosetts.

1.7 I detta sammanhang beklagar EESK också att EUF-fördraget inte tillåter särskilda nationella åtgärder för att skydda väsentliga nationella intressen mot terroristhandlingar, i linje med vad som gäller i fråga om krigsmateriel enligt artikel 346 i EUF-fördraget eller i fråga om offentlig upphandling enligt artikel 15 i direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling⁽⁸⁾.

1.8 EESK ställer sig frågande till lämpligheten hos bestämmelsen i artikel 24.3 i förslaget, som fastställer att kommissionen ska vara ordförande i samordningskommittén för tekniska tjänster, med tanke på den mycket tekniska och komplicerade karaktären när det gäller de frågor som kommer att behöva behandlas av dessa tjänster.

1.9 I detta avseende beklagar EESK också att ingen hänsyn verkar ha tagits till möjligheten att i förslaget inkludera ett system för utbyte av information och samordning mellan de olika nationella godkännandemyndigheterna.

1.10 EESK ställer sig frågande till huruvida den omfattning i vilken förslaget tillåter användning av delegerade akter för att ändra tekniska bestämmelser går utöver ramarna för vad som är tillåtet i enlighet med artikel 290.1 i EUF-fördraget. Detta gäller särskilt artikel 27 a i förslaget, som inte fastställer några gränser för omfattningen av eller karaktären hos de nya prestandakrav som kan komma att införlivas med Bilaga I till förslaget genom delegerade akter.

1.11 I vilket fall som helst påpekar EESK att kommissionen kommer att behöva den tekniska kompetens som krävs för att säkerställa kvaliteten på lagstiftningsakterna, om den ska lagstifta inom detta område.

1.12 EESK välkomnar i princip förslaget om att EU bör sträva efter att bli en fullvärdig medlem av Europeiska civila luftfartskonferensen (ECAC). Med tanke på att den nuvarande ECAC-konstitutionen endast tillåter stater som medlemmar, att ECAC-medlemskap är bredare än EU:s medlemsstater och att resultatet av en sådan medlemskapsförhandling inte kan tas för givet, kan det emellertid vara mer realistiskt att konstatera att EU bör vidta lämpliga åtgärder för att erhålla medlemskap i ECAC.

1.13 EESK har noterat bestämmelsen i förslaget om en maximal genomsnittlig tid på sex månader mellan en ansökan om utförande av provning hos en teknisk tjänst och tillhandahållande av provningsresultaten till den relevanta godkännandemyndigheten. EESK föreslår att det skulle vara ett bättre alternativ om den tekniska tjänsten gjorde en inledande bedömning av begäran för att fastställa hur mycket tid som behövs för att utföra provningen och informerade sökanden inom en fastställd tidsfrist. Om tidsfristen för att utföra provningen därefter inte uppfylls, ska sökanden informeras och skälen till förseningen förklaras.

1.14 EESK konstaterar att ECAC-systemet för produktbedömning för närvarande fungerar väl och att mervärdet av ett EU-system för typgodkännande därför kan ifrågasättas av operativa skäl. Denna anmärkning påverkar inte de mål för den inre marknaden som anges i förslaget.

1.15 Av de skäl som anges hyser EESK tvivel i fråga om förslagets mervärde i dess nuvarande utformning och ber därför kommissionen att ompröva dess innehåll i syfte att ta fasta på de iakttagelser som gjorts i detta yttrande.

⁽⁶⁾ EUT L 97, 9.4.2008, s. 72.

⁽⁷⁾ EUT C 185, 8.8.2006, s. 17.

⁽⁸⁾ Se även tolkningsmeddelandet om tillämpningen av artikel 296 i fördraget (nuvarande artikel 346 i EUF-fördraget) på området för försvarsupphandlingar [COM (2006) 779 final] (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

2. Inledning

2.1 Förslaget är ett steg mot genomförandet av handlingsplanen⁽⁹⁾. Syftet med handlingsplanen är följande:

- Att övervinna fragmenteringen av marknaden genom att skapa en EU-omfattande certifiering eller EU-omfattande internationella standarder, harmonisering av EU:s förfaranden för certifiering eller bedömning av överensstämmelse och utnyttjande av synergieffekter mellan säkerhets- och försvarsteknik.
- Att minska klyftan mellan forskningen och marknaden.
- Att förbättra integrationen av den sociala dimensionen genom att i ett tidigt skede testa de sociala konsekvenserna, inbegripet eventuella effekter för de grundläggande rättigheterna.

2.2 Ett viktigt syfte med handlingsplanen är att sätta stopp för fragmenteringen av säkerhetsmarknaden genom införandet av EU-omfattande certifieringssystem för säkerhetsteknik, inledningsvis kontrollutrustning på flygplatser och larmsystem, vilket ska uppnås genom att man inrättar ett system med en enda kontaktpunkt för att erhålla certifiering, som ger den certifierade produkten tillträde till marknaden i hela EU. Detta skulle resultera i förenkling, minskade certifieringskostnader, ökade volymer på hemmamarknaden och därmed ökad konkurrenskraft jämfört med amerikanska och kinesiska produkter som har en fördel bestående av större volymer på stora hemmamarknader.

2.3 Säkerhetsagendan⁽¹⁰⁾ godkänner handlingsplanen när den inriktas på stödåtgärder, såsom utbildning, finansiering, forskning och innovation.

2.4 Säkerhetsagendan innehåller ett brett spektrum av åtgärder som omfattar bekämpning av finansiering av terrorism, olaglig handel med och användning av skjutvapen och sprängämnen och ytterligare åtgärder för att skydda medborgarna och kritisk infrastruktur, inklusive en handlingsplan mot olaglig handel med och användning av skjutvapen och sprängämnen och ett förslag till direktiv om bekämpande av terrorism⁽¹¹⁾.

2.5 I förslaget införs ett certifieringssystem som bygger på gemensamma prestationskrav, gemensamma provningsmetoder och ackreditering av provningslaboratorier (tekniska tjänster).

2.6 Prestationskraven fastställs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 300/2008 om gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten⁽¹²⁾ och dess genomförandeakter (artikel 4 och Bilaga I till förslaget).

2.7 Utvärderingsmetoderna har utvecklats i den gemensamma utvärderingsprocess (CEP) som godkänts av ECAC.

2.8 Varje medlemsstat ska ha en godkännandemyndighet med befogenheter avseende alla aspekter av godkännande av utrustning (artikel 6 i förslaget). Ingen medlemsstat får ställa ytterligare krav på certifierad utrustning (artikel 4 i förslaget).

2.9 I förslaget fastställs förfaranden för att hantera utrustning som utgör en risk på nationell nivå eller som inte överensstämmer med certifieringen (artiklarna 17–19 i förslaget).

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK har redan välkomnat handlingsplanen⁽¹³⁾, den europeiska säkerhetsagendan, handlingsplanen mot olaglig handel med och användning av skjutvapen och sprängämnen och förslaget till direktiv om bekämpande av terrorism⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ COM(2012) 417 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2015) 185 final.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 624 final: Genomförandet av den europeiska säkerhetsagendan: EU:s handlingsplan mot den olagliga handeln med och användningen av skjutvapen och sprängämnen och COM(2015) 625 final: Förslag till direktiv om bekämpande av terrorism och om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism.

⁽¹²⁾ Se fotnot 6.

⁽¹³⁾ Se fotnot 1.

⁽¹⁴⁾ Se fotnot 4.

3.2 Kommittén välkomnar nu också avsikten i förslaget att genomföra handlingsplanen genom att stärka den europeiska säkerhetsindustrin samt genom att skapa en större hemmamarknad och förbättra denna industris konkurrenskraft.

3.3 EESK välkomnar förslaget syfte att öka konkurrenskraften hos EU:s säkerhetsindustri och att förenkla administrativa förfaranden genom att införa en enda kontaktpunkt för certifiering för att minska kostnaderna och skapa en större hemmamarknad. EESK noterar den starka fokuseringen på den inre marknaden och på konkurrenskraften, och det faktum att säkerhetsfrågor huvudsakligen behandlas utifrån synvinkeln att man genom att öka industrins konkurrenskraft kan förbättra dess möjligheter till innovation och utveckling av nya produkter.

3.4 EESK stöder förhållningssättet i förslaget avseende att lagstifta om prestandakrav och utnyttja de gemensamma provningsmetoder som utvecklats av ECAC, och håller med om att den konfidentiella karaktären på en stor del av det rättsliga materialet gör att detta tillvägagångssätt är nödvändigt. Icke desto mindre anser EESK att förslaget kan förbättras på ett antal viktiga punkter.

3.5 EESK beklagar följaktligen att den möjlighet som artikel 6 i förordning (EG) nr 300/2008 ger en medlemsstat att tillämpa strängare åtgärder än de gemensamma grundläggande standarder som avses i förslaget, inte ingår i förslaget. Varken förfarandena för hantering av utrustning som utgör en risk på nationell nivå, eller unionens förfaranden i fråga om skyddsåtgärder är lämpliga när det gäller att ta itu med denna typ av problem.

3.6 Kommittén erinrar här om att den uttryckligen godkände möjligheten att tillåta medlemsstaterna att vidta strängare åtgärder i enlighet med artikel 6 i förordning (EG) nr 300/2008 i sitt yttrande om förslaget till förordningen ⁽¹⁵⁾.

3.7 EESK är medveten om svårigheterna med att tillåta ytterligare nationella krav på produkter som omfattas av harmoniserade kriterier, men uppmärksammar ändå möjligheten som erbjuds i artikel 114.10 i EUF-fördraget att tillåta nationella krav som baseras på behovet av att exempelvis skydda nationella säkerhetsintressen, dock enbart under en begränsad tid.

3.8 EESK noterar att parlamenten i åtminstone två medlemsstater i förslag till motiverade yttranden i fråga om subsidiaritet, av vilka ett har lagts fram, har hänvisat till behovet av att kunna anpassa säkerhetskraven till de varierande riskexponeringsnivåerna i de olika medlemsstaterna ⁽¹⁶⁾. Detta innebär att det kan bli nödvändigt att öka säkerhetskraven genom att introducera ytterligare egenskaper och krav på förbättrad prestanda när det gäller utrustning, inklusive kontrollutrustning på flygplatser, jämfört med vanliga EU-krav.

3.9 EESK anser att man vid genomförandet av en politik som syftar till att förbättra skyddet mot terroråd måste se detta mål som en väsentlig del av varje föreslagna åtgärd. En industripolitisk agenda kopplad till detta mål måste ses som underordnad målet att bekämpa terrorism.

3.10 Det måste därför finnas ett tydligt utrymme för separata åtgärder från medlemsstaterna för att hantera terrorhot, bland annat genom att utöver standardkraven för certifiering ställa ytterligare krav på kontrollutrustning på flygplatserna. Artiklarna 17 och 18 i förslaget har inte någon anknytning till detta problem och ger inte medlemsstaterna tillräckligt utrymme för egna bedömningar för att göra det möjligt för dem att skydda sig mot terrorhot. Kommittén är medveten om att EUF-fördraget i sin nuvarande utformning inte innehåller några särskilda regler som tillåter att säkerhetsutrustning undantas från reglerna för den inre marknaden på grund av skyddet av vitala nationella intressen, eftersom artikel 346 i EUF-fördraget föreskriver en sådan möjlighet endast när det gäller militär utrustning och bestämmelserna i direktiv 2014/24/EU (artikel 15) endast gäller för offentlig upphandling ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁵⁾ Se fotnot 6.

⁽¹⁶⁾ Motiverat yttrande från Storbritanniens underhus av den 1 november 2016 i rådets dokument 14180/16 och Assemblée Nationale (Frankrike), nr 4060 rect. Proposition de Résolution Européenne.

⁽¹⁷⁾ Tolkningsmeddelandet om tillämpningen av artikel 296 i fördraget (nuvarande artikel 346 i EUF-fördraget) på området för försvarsupphandlingar, sida 6, fotnot 10. Direktiv 2004/18/EG har ersatts av direktiv 2014/24/EU – COM(2006) 799 final.

3.11 EESK noterar det faktum att förslaget gör det möjligt för kommissionen att anta delegerade akter för att ändra Bilaga I i syfte att återspegla införandet av nya prestandakrav för säkerhetskontrollutrustning inom luftfarten (artikel 27 a) och att ändra bilagorna till förordningen för att anpassa dem till utvecklingen av de vetenskapliga och tekniska kunskaperna (artikel 27 b). Artikel 290.1 i EUF-fördraget begränsar delegeringen till väsentliga delar av rättsakten i fråga, inklusive uppdateringar till följd av den tekniska utvecklingen. Delegeringen i artikel 27 a i förslaget tycks gå utöver denna gräns. EESK ställer sig därför frågande till om huruvida den delegering som föreslås i artikel 27 a i förslaget är förenlig med EUF-fördraget.

3.12 I vilket fall som helst kommer kommissionen att behöva den tekniska kompetens som krävs för att säkerställa kvaliteten hos lagstiftningsakterna, om den ska lagstifta inom detta område.

3.13 Förslaget föreskriver en godkännandemyndighet i varje medlemsstat. EESK ställer sig frågande till både kapaciteten hos alla medlemsstater att inrätta en sådan myndighet vid tidpunkten för förslagets ikraftträdande samt till ett sådant kravs resurseffektivitet och mervärde, med tanke på att endast fem medlemsstater för närvarande har kapacitet att pröva utrustning och utfärda ett typgodkännande. EESK anser att en enda EU-godkännandemyndighet skulle ha varit en mer effektiv lösning, i linje med strategin med en enda kontaktpunkt.

3.14 I detta sammanhang ställer sig EESK även frågande till nyttan av att splittra provnings- och certifieringsfunktionerna mellan de tekniska tjänsterna och godkännandemyndigheterna, vilket innebär att den faktiska provningen av en produkts prestanda ska utföras av en teknisk tjänst som har certifierats avseende dess kompetensnivå, medan beslutet att utfärda certifiering (typgodkännande) ska fattas av godkännandemyndigheten, som uppenbarligen inte behöver uppfylla några särskilda kriterier för teknisk kompetens, utan som kommer att förlita sig helt på de bedömningar som gjorts av den tekniska tjänsten. Om orsaken till detta dualistiska system skulle vara att adekvat teknisk kompetens inte är tillgänglig i alla medlemsstater, skulle EESK föreslå att integrera de två funktionerna i ett mindre antal godkännandemyndigheter eller helst, såsom det redan föreslagits, att inrätta en gemensam godkännandemyndighet för hela EU.

3.15 EESK noterar också att ECAC:s gemensamma provningsmetodik för certifiering nu fungerar tillfredsställande. Detta ger upphov till tvivel vad gäller mervärdet i det system som ska skapas genom förslaget, eftersom ECAC-ramen garanterar fri rörlighet för de berörda produkterna i ECAC:s medlemsstater. Denna observation påverkar inte målen för den inre marknaden i förslaget.

3.16 EESK noterar att EU enligt artikel 10 i förslaget ska bli en fullvärdig medlem av det organ som ansvarar för utarbetandet av den gemensamma provningsmetodiken, dvs. ECAC. EESK påpekar att EU-medlemskap i ECAC först skulle kräva en ändring av ECAC-konstitutionen, eftersom den för närvarande endast tillåter stater som fullvärdiga medlemmar. Eftersom ett medlemskap skulle bli resultatet av en förhandlingsprocess, föreslår EESK att bestämmelsen ändras för att föreskriva att EU bör bemyndigas att inleda förhandlingar i syfte att erhålla fullt medlemskap i ECAC.

4. Särskilda kommentarer

4.1 I förslaget specificeras det att kommissionen ska inrätta och leda en sektorsspecifik grupp av tekniska tjänster för att säkerställa samarbete och samordning mellan de tekniska tjänsterna. Med tanke på att denna grupp troligen kommer att hantera mycket komplexa tekniska frågor, ställer sig EESK frågande till huruvida denna lösning är lämplig.

4.2 Kommittén är förvånad över att man inte har sett något behov av att föreslå informationsutbyte och samordning mellan de olika nationella godkännandemyndigheterna, och mellan godkännandemyndigheterna och kommissionen, med tanke på att ett sådant system har ansetts vara lämpligt för de tekniska tjänsterna och i andra sammanhang där de nationella myndigheterna utövar sin behörighet att fatta beslut som är av betydelse för tillämpningen av EU-lagstiftningen, till exempel på konkurrensområdet.

4.3 Medan förslaget föreskriver en godkännandemyndighet för varje medlemsstat, gäller ett sådant krav inte för de tekniska tjänsterna som, såsom det påpekats ovan, kommer att spela en nyckelroll i det planerade certifieringssystemet. Detta stöder i sin tur åsikten att kravet på en godkännandemyndighet i varje medlemsstat bara har ett symboliskt värde, med tanke på att typgodkännandecertifiering och de intyg om överensstämmelse som utfärdas på grundval av denna certifiering är giltiga i hela EU. Förfarandet för att hantera utrustning som utgör en risk på nationell nivå (artikel 17 i förslaget) skulle kunna hanteras av en nationell myndighet som är behörig i säkerhetsfrågor.

4.4 I förslaget anges det att de tekniska tjänsterna ska säkerställa att den genomsnittliga tiden mellan en ansökan om utförande av provning av utrustning och leverans av resultaten till godkännandemyndigheten är högst sex månader, utom i undantagsfall eller på tillverkarnas särskilda begäran. EESK anser att en fastställd tidsperiod av detta slag varken är önskvärd eller realistisk. Ett bättre alternativ skulle kunna vara att den tekniska tjänsten förpliktigas att omedelbart bedöma den tid som behövs för att hantera en ansökan och informera sökanden inom en viss tid, till exempel femton arbetsdagar. Om den fastställda tidsfristen inte kan uppfyllas, bör den tekniska tjänsten ge en godtagbar förklaring.

Bryssel den 25 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 516/2014

[COM(2016) 468 final – 2016/0225 COD]

(2017/C 125/05)

Föredragande: **Christian MOOS**

Remiss	Europeiska unionens råd, 7.9.2016 Europaparlamentet, 12.9.2016
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av facksektionen	10.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	25.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	177/8/9

1. Slutsatser och rekommendationer

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ståndpunkt

1.1 EESK stöder en verkligt gemensam asylpolitik där hänsyn tas till de europeiska värderingarna. Kommittén välkomnar inrättandet av en unionsram för vidarebosättning.

1.2 Vi uppmanar EU till större ansvarstagande gentemot personer i behov av internationellt skydd, till större mottagningsinsatser än hittills och till större solidaritet med tredjeländer, men också med EU-medlemsstater som Grekland, i flyktingfrågan.

1.3 EESK understryker sin begäran om robusta integrationssystem i medlemsstaterna.

1.4 Kommittén anser att de gemensamma kriterierna för vidarebosättning måste grunda sig främst på de berörda personernas skyddsbehov och inte enbart på om ett tredjeland faktiskt samarbetar i asylfrågor och att de måste vara icke-diskriminerande.

1.5 Vi anser att begreppen "första asylland" och "säkert tredjeland" går att ifrågasätta med tanke på den osäkra och instabila situation som råder i berörda tredjeländer och regioner. EESK anser att uttalandet från EU och Turkiet är ytterst viktigt i den rådande situationen. Det ligger i både EU:s och Turkiets intresse att människorättssituationen övervakas i samband med dess genomförande.

1.6 Vidarebosättningsprogrammet bör frikopplas från sådana partnerskapsavtal som syftar till att förmå tredjeländer att hindra människor från att fly, eftersom de innebär en risk för att internationell rätt ringaktas och grundläggande rättigheter kränks. Vi betonar att åtgärder inom ramen för partnerskap med tredjeländer eller, mer allmänt, utvecklingsbistånd inte får vara kopplade till återsändande- eller andra liknande samarbetsavtal med tredjeland.

1.7 Kommittén efterlyser en viktig roll för FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) vid identifieringen av tredjelands-medborgare och statslösa personer som ska vidarebosättas och ifrågasätter särskilda rättigheter för tredjeländer att välja ut dessa.

1.8 Vi ställer oss positiva till att skyddsbehovet hos kvinnor samt barn och ungdomar lyfts fram, men vi ställer oss kritiska till kategorin "socioekonomiskt sårbara personer". Genom sammanblandningen av olika lagliga inreseomständigheter i kommissionens förslag finns det generellt sett en risk för att kvaliteten på vidarebosättningarna och mängden av dem blir lidande.

1.9 EESK ifrågasätter, i enlighet med Genèvekonventionen från 1951, förslaget om att utesluta alla de personer som under de senaste fem åren före vidarebosättning olagligen vistats, olagligen rest in eller försökt att olagligen resa in på medlemsstaternas territorium samt alla de personer som medlemsstaterna fem år före vidarebosättningen har gett avslag, fastän dessa personer i övrigt uppfyller urvalskriterierna.

1.10 Kommittén betonar att vidarebosättningarna inte får inkräkta på rätten till asyl. Man måste rent generellt se till att de grundläggande rättigheterna respekteras enligt Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning (Genèvekonventionen), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

1.11 Vi förespråkar ambitiösa mål vid fastställandet av det årliga antalet personer som ska vidarebosättas och rekommenderar att det antal som ska fastställas av högnivåkommittén definieras som ett minimum.

1.12 Kommittén förväntar sig att få delta i den högnivåkommitté för vidarebosättning som ska inrättas.

1.13 EESK rekommenderar också att FN:s flyktingkommissariat på permanent basis får delta i högnivåkommittén för vidarebosättning. Rent generellt råder det i kommissionens förslag oklarhet om hur och med vilka förfaranden personer i behov av internationellt skydd ska identifieras – av FN:s flyktingkommissariat eller medlemsstaterna – och vilken roll EU:s byrå för asylfrågor ska spela i detta förfarande.

1.14 EESK anser att man bör överväga kompletterande alternativa mottagnings- och finansieringsprogram liknande det kanadensiska "Private Sponsorship Program" ⁽¹⁾. En unionsram för vidarebosättning kan generellt sett dra nytta av att man institutionaliserar en trepartsstrategi som omfattar medlemsstaterna, FN:s flyktingkommissariat och privata aktörer/aktörer från det civila samhället. Detta får dock inte inverka negativt på vidarebosättnings kvaliteten och kvantiteten. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att se till att det civila samhället ges lämplig information om vidarebosättningsplaner och får stöd för att delta i processen.

1.15 Kommittén anser att man bör stärka EU:s och medlemsstaternas institutionella närvaro i särskilt hårt belastade ursprungs- och transitländer och att man bör avlasta dessa genom lokal kapacitetsuppbyggnad för mottagning och skydd.

2. Bedömning av enskilda bestämmelser i förslaget

2.1 Unionsram för vidarebosättning

2.1.1 EESK välkomnar att personer i behov av internationellt skydd blir föremål för vidarebosättning i EU. EESK understryker, liksom i sitt "yttrande om en europeisk migrationsagenda" ⁽²⁾, sin begäran om att man vid sidan av vidarebosättningen måste bygga upp robusta integrationssystem i medlemsstaterna samt möjliggöra tillträde till arbetsmarknaden, erkännande av kvalifikationer, yrkesutbildning och språkkurser.

2.1.2 EESK stöder de åtgärder som syftar till en tidig, effektiv och framgångsrik integration av vidarebosatta personer inom ramen för den "handlingsplan för integration av tredjelandsmedborgare" som lades fram den 7 juni 2016 ⁽³⁾. Dessa åtgärder står dock i strid med statusen som alternativt skyddsbehövande, eftersom medlemsstaterna återigen måste pröva en persons skyddsstatus och i samband med detta eventuellt inte erkänner personens flyktingstatus. Detta innebär att en person i behov av internationellt skydd riskerar att avlägsnas eller återsändas till tredjelandet eller ursprungslandet.

⁽¹⁾ <http://www.cic.gc.ca/english/resources/publications/ref-sponsor/>

⁽²⁾ EUT C 71, 24.2.2016, s. 46.

⁽³⁾ COM(2016) 377 final.

2.2 Regioner eller tredjeländer från vilka vidarebosättning sker

2.2.1 EESK stöder den flexibilitet som fastslås i artiklarna 7 och 8 vid fastställandet av gemensamma kriterier för valet av de regioner eller tredjeländer från vilka vidarebosättning ska ske. Dessa bör dock inte vara alltför exklusiva och inte grunda sig på kvaliteten av tredjelandets eller regionens faktiska samarbete i fråga om migration och asyl utan på personernas skyddsbehov. EESK motsätter sig all diskriminering på grundval av flyktrutt, ursprungsland, ras och religion (artikel 3 i Genèvekonventionen).

2.2.2 När det handlar om att skapa förutsättningar för tillämpningen av begreppen "första asylland" och "säkert tredjeland" för återsändande av asylsökande, förklarade EESK redan i sitt yttrande om upprättande av EU:s gemensamma förteckning över säkra ursprungsländer⁽⁴⁾ att det ännu är för tidigt för en inkluderande lista och att man sist och slutligen måste enas om en lista över säkra ursprungsländer på grundval av gemensamma kriterier såsom i direktiv 2013/32/EU och att man för bedömningen av ett land måste använda sig av specifika, praktiska och exakta indikatorer, framför allt ur källor från FN:s flyktingkommissariat, Easo (Europeiska stödkontoret för asylfrågor), Europarådet, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och andra människorättsorganisationer. EESK varnar för att dessa begrepp under inga omständigheter får tillämpas i fråga om länder där de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen kränks. Dessutom kan ett tredjeland endast betraktas som "säkert" om man förvärvat sig om att landet följer principen om non-refoulement och rent allmänt till fullo erkänt och tillämpar Genèvekonventionen, New York-protokollet av den 31 januari 1967 angående flyktingars rättsliga ställning samt andra relevanta fördrag.

2.2.3 Enligt EESK:s uppfattning försöker EU genom dessa partnerskap dock att lägga ut flyktingproblematiken och sitt ansvar för de skyddsökande på tredjeländer och att genom materiella incitament förmå dessa att stoppa skyddsökande vid sina yttre gränser. Förslaget om att öka andelen återtagande av tredjelandmedborgare och statslösa personer som vistas irreguljärt på medlemsstaternas territorium genom avtal är därför tveksamt. Insatserna för att minska antalet flyktingar innebär en risk för att tredjeländer ignorerar förbuden mot avvisning enligt stadgan, Genèvekonventionen och Europakonventionen och stoppar, avvisar eller avlägsnar skyddsökande som anländer till deras gränser. EESK efterlyser därför att internationella rättsliga principer tillämpas strikt och att det inrättas effektiva kontrollmekanismer.

2.3 Kriterier för att fastställa de regioner eller tredjeländer från vilka vidarebosättning ska ske (artikel 4)

2.3.1 EESK anser att vidarebosättningsprogrammet bör frikopplas från partnerskapsavtalen och att formuleringen "och all vidare förflyttning för dessa personer till medlemsstaternas territorium" i artikel 4 a därför bör strykas. Ur EESK:s perspektiv sätter kriterierna i artikel 4 c och d (med undantag för led iii) den rätt till asyl och skydd mot avvisning som föreskrivs i artiklarna 18 och 19 i stadgan ur spel, och därför bör de utgå.

2.3.2 EESK anser, i linje med FN:s flyktingkommissariat, att man innan man vidtar åtgärder för återtagande måste se till att tredjelandet eller regionen till fullo erkänt och tillämpar Genèvekonventionen, så att tillgången till ett förfarande där en ansökan om skydd prövas på grundval av Genèvekonventionen är garanterad.

2.3.3 EESK noterar med oro att återsändandemekanismen inom ramen för uttalandet från EU och Turkiet kan förvandla "hotspots" till anstalter för frihetsberövande. Detta skulle strida mot rätten till frihet och skydd mot godtyckligt frihetsberövande (artikel 5 i Europakonventionen och artikel 6 i stadgan). EESK uttrycker sin bestörtning över frihetsberövanden och återsändanden inom ramen för uttalandet från EU och Turkiet och anser att den nuvarande återsändandemekanismen omedelbart måste ses över för att säkerställa ett ordentligt skydd inom ramen för detta och andra nya partnerskapsavtal.

2.3.4 EESK förespråkar i princip utökade diplomatiska förbindelser samt finansiella och tekniska åtgärder inom ramen för partnerskap med tredjeländer, t.ex. lokal kapacitetsutbyggnad för mottagning och skydd av personer i behov av internationellt skydd, som bidrar till att hantera flyktingproblematiken i tredjeländer och regioner. Dessa måste vara förenliga med Genèvekonventionen, Europakonventionen och stadgan. Åtgärder inom ramen för vidarebosättning eller, mer allmänt, utvecklingsbistånd får inte vara kopplade till återsändande- eller andra liknande samarbetsavtal med tredjeland eftersom dessa står i strid med dessa åtgärders humanitära syfte.

⁽⁴⁾ EUT C 71, 24.2.2016, s. 82.

2.4 Urvalskriterier (artikel 5)

2.4.1 Kommittén ställer sig positiv till att man särskilt lyfter fram skyddsbehovet hos kvinnor och flickor samt barn och ungdomar, inbegripet ensamkommande barn, och att personer med familjeband tas med som en utvidgning av de klassiska kategorierna för vidarebosättning. EESK förespråkar framför allt att familjer ska hållas samlade, och i samband med detta bör man också ta hänsyn till fallet med syskon som "familjemedlemmar". Dessa kriterier bör dock endast gälla om detta inte är möjligt genom befintliga åtgärder för familjeåterförening, t.ex. familjeåterföreningsdirektivet från 2003. EESK betonar vikten av att värna om principerna om jämlikhet och icke-diskriminering, som bör gälla utan att det påverkar leden a, b, c och d.

2.4.2 Kommittén ställer sig dock kritisk till att kategorierna utvidgas till att omfatta "socioekonomiskt sårbara personer", när det handlar om personer som har låg inkomst, låg yrkesmässig status, låg utbildningsnivå eller dylikt. Denna kategori behöver inte något skydd i den mening som avses i Genèvekonventionen och detta förslag skulle kunna leda till diskriminering av personer i behov av internationellt skydd. För detta ändamål måste man dock skapa andra lagliga möjligheter till inresa och åtgärder som grundar sig på skyddsbehovet hos socioekonomiskt sårbara personer.

2.4.3 Rent generellt rekommenderar EESK att man antar de kriterier för erkännande som sedan länge tillämpats av FN:s flyktingkommissariat och därigenom stärker dess centrala roll vid identifieringen av personer i behov av internationellt skydd.

2.5 Skäl för uteslutning (artikel 6)

2.5.1 EESK motsätter sig förslaget om uteslutning av alla personer enligt artikel 6.1 d och f, eftersom detta står i strid med den grundläggande rätten till asyl. Båda måste utgå så att integriteten och trovärdigheten i asylrätten som institution upprätthålls.

2.5.2 Man måste dessutom se till att artikel 6.1 c endast tillämpas i enlighet med proportionalitetsprincipen. I urvalskriterierna och skälen för uteslutning bör man med tanke på skillnaderna i rättsliga ramar och lagtolkning mellan staterna vidare avstå från sådana vaga formuleringar och fraser som i artikel 6.1 a ii ("de har begått ett allvarligt brott") eller göra dessa mer konkreta.

2.5.3 När det gäller det frivilliga uteslutningsskälet (artikel 6.2), enligt vilket medlemsstaterna kan vägra vidarebosättning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer på vilka ett av de uteslutningsskäl som anges i artikel 6.1 a eller b är tillämpligt "vid en första anblick", måste det föreligga entydiga och övertygande indicier. Annars bör detta utgå. Genom sin blotta misstanke bryter medlemsstaten mot icke-diskrimineringsprincipen.

2.6 Vidarebosättningsplan och riktade vidarebosättningsprogram (artiklarna 7 och 8)

2.6.1 Kommittén ställer sig positiv till möjligheten att reagera flexibelt på fluktuationer i migrationsströmmarna och förändringar i den internationella situationen. I linje med FN:s flyktingkommissariat och andra civilsamhällesorganisationer⁽⁵⁾ anser vi dock att det antal personer som ska vidarebosättas till skillnad från vad som anges i artikel 7 under alla omständigheter bör definieras som ett minimiantal och att FN:s flyktingkommissariats årsrapport⁽⁶⁾ bör ligga till grund för det preliminära vidarebosättningsbehovet. EESK anser att minst 25 % av det globala vidarebosättningsbehov som FN:s flyktingkommissariat fastställer utgör en lämplig nivå för Europa.

2.6.2 Kommittén ställer sig tveksam till medlemsstaternas deltagande i genomförandet av den årliga vidarebosättningsplanen. Vår tveksamhet bottnar i genomförandet som det hittills skett av rådets slutsatser av den 20 juli 2015 men också i de överträdelseförfaranden som kommissionen inlett på grund av underlåtenhet att införliva det gemensamma europeiska asylsystemet⁽⁷⁾ och kommissionens lägesrapporter om genomförandet av uttalandet från EU och Turkiet⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Gemensamma kommentarer från Caritas Europa, kyrkornas kommission för migranter i Europa (CCME), europeiska rådet för flyktingar och fördrivna (ECRE), ICMC (International Catholic Migration Commission) Europa, Internationella röda korset, Röda korsets EU-kontor, 14.11.2016.

⁽⁶⁾ UNHCR Projected Global Resettlement Needs 2016.

⁽⁷⁾ IP/15/6228.

⁽⁸⁾ COM(2016) 349 final.

2.6.3 I artikel 8 bör man göra en tydligare åtskillnad mellan FN:s flyktingkommissariats vidarebosättningsram och vidarebosättningsåtgärder och andra lagliga möjligheter till inresa som EU, medlemsstaterna eller andra aktörer skapar. EESK välkomnar generellt sett en trepartsstrategi som institutionaliseras i unionsramen för vidarebosättning där vidarebosättningar sker genom FN:s flyktingkommissariat, EU och dess medlemsstater samt genom privata aktörer och aktörer i det civila samhället.

2.7 *Samtycke (artikel 9)*

2.7.1 Medan vidarebosättningsförfarandet i enlighet med artiklarna 10 och 11 förutsätter samtycke från de tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som berörs, får tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som av familjeskäl eller sociala eller kulturella skäl tackat nej till vidarebosättning i en viss medlemsstat inte uteslutas från vidarebosättning i en annan medlemsstat.

2.8 *Ordinarie förfarande och påskyndat förfarande (artiklarna 10 och 11)*

2.8.1 EESK anser att FN:s flyktingkommissariat spelar en viktig roll vid identifieringen av tredjelandsmedborgare och statslösa personer. En EU-byrå för asylfrågor, med ett syfte och ett ansvarsområde som först måste fastställas av kommissionen, eller relevanta internationella organ kan fungera som stöd för FN:s flyktingkommissariat. EESK ifrågasätter särskilda rättigheter, såsom i fallet med uttalandet från EU och Turkiet, där tredjelandet i stället för FN:s flyktingkommissariat väljer ut vilka som får resa ut. Annars finns det ingen garanti för att de grundläggande rättigheterna respekteras i enlighet med Genèvekonventionen, stadgan och Europakonventionen.

2.8.2 Enligt förslaget bör vidarebosättning vara förstahandsvalet för att få internationellt skydd på medlemsstaternas territorium och inte upprepas av ett asylförfarande. Sådana begränsningar kan inkräkta på en skyddsbehövande persons asylrätt. Det måste finnas en möjlighet att också på andra sätt ansöka om asyl på medlemsstaternas territorium, annars kan det strida mot den skyddsökandes rättighet och skyldighet att ansöka om asyl i det första mottagningslandet i EU.

2.8.3 EESK varnar för att det inom ramen för det påskyndade förfarandet (artikel 11) uppstår en konflikt med statusen som alternativt skyddsbehövande när de vidarebosatta personerna ska integreras i en medlemsstat. I den medlemsstat till vilken vidarebosättning ska ske måste en persons flyktingstatus nämligen prövas på nytt och under vissa omständigheter kan detta leda till avslag. Man bör därför avstå från att bevilja status som alternativt skyddsbehövande eftersom det påskyndade förfarandet används av brådskande skäl såsom behov av akut sjukvård. I båda förfarandena bör man pröva förutsättningarna för ett fullständigt erkännande av flyktingstatusen ⁽⁹⁾.

2.9 *Högnivåkommittén (artikel 13)*

2.9.1 EESK rekommenderar att högnivåkommittén inte bara konsulteras utan även deltar i fastställandet av kommissionens årliga vidarebosättningsplan och att genomförandet av denna blir obligatoriskt. Kommissionen och Europaparlamentet bör dela på ordförandeskapet i nära samarbete med det civila samhället. Även kommittén bör, som det civila samhällets röst, finnas representerad som medlem i högnivåkommittén eller åtminstone som ständig deltagare med observatörs- eller rådgivarstatus.

2.9.2 EESK anser att en EU-byrå för asylfrågor, FN:s flyktingkommissariat och IOM (Internationella organisationen för migration) bör vara ständiga medlemmar i högnivåkommittén.

2.10 *Utövande av delegering*

EESK anser att Europaparlamentet och rådet bör ha vetorätt mot och möjlighet att återkalla en delegerad rättsakt som kommissionen antagit enligt artikel 10.9.

2.11 *Associering med Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz*

EESK ger uttryckligen sitt stöd till att associerade stater deltar i genomförandet av vidarebosättningsplanerna och högnivåkommittén. EESK rekommenderar att Storbritannien, Irland och Danmark bjuds in att delta.

⁽⁹⁾ EUT C 34, 2.2.2017, s. 144; SOC/547 om "Reformpaket II för det gemensamma europeiska asylsystemet", Bryssel den 14 december 2016, och Genèvekonventionen från 1951 (se sidan ... i detta nummer av EUT).

3. Särskilda rekommendationer

3.1 Medlemsstaternas deltagande i genomförandet av de årliga vidarebosättningsplanerna

3.1.1 Här uppmanar EESK EU:s medlemsstater och världssamfundet återigen till större ansvarstagande gentemot personer i behov av internationellt skydd, till mer solidaritet gentemot de tredjeländer och regioner till vilka eller inom vilka de fördrivits samt till ökade insatser för vidarebosättning och frivillig mottagning av humanitära skäl.

3.1.2 Kommittén uppmanar EU och medlemsstaterna att respektera de åtaganden som de hittills gjort om omplacering och vidarebosättning inom ramen för rådets beslut från juli och september 2015, att i samband med detta ta större hänsyn till den begränsade mottagningskapaciteten hos en medlemsstat som Grekland och att anstränga sig mer för att skapa en solidarisk EU-ram för vidarebosättning och ett gemensamt europeiskt asylsystem. Med tanke på de 65,3 miljoner personer som enligt uppgifter från FN:s flyktingkommissariat är i behov av internationellt skydd över hela världen anser EESK att man bör visa större engagemang och varje år vidarebosätta långt fler än 20 000 skyddsbehövande.

3.1.3 Kommittén rekommenderar medlemsstaterna att omgående utöka sin institutionella närvaro i ursprungs- och transitländerna och att göra det möjligt för ambassader och konsulat eller de migrationscentrum som ska inrättas att snabbt erkänna skyddsbehovet på grundval av FN:s flyktingkommissariats dossierer och möjliggöra vidarebosättning i medlemsstaterna. Detta skulle vara ett extra bidrag till uppbyggnaden av den infrastruktur som behövs för EU:s vidarebosättningsplaner.

3.2 Samarbete

3.2.1 EESK rekommenderar att man institutionaliserar ett nära partnerskap med UNHCR på grundval av flyktingkommissariatets internationellt erkända expertis. Vid sidan av detta kan man ingå liknande partnerskap med IOM och andra certifierade organisationer i det civila samhället såsom kyrkornas kommission för migranter i Europa (CCME) eller europeiska rådet för flyktingar och fördrivna (ECRE). Kommittén vill uppmantra medlemsstaterna att göra medborgarna och organisationerna i det civila samhället delaktiga i ett tidigt skede på lokal nivå för att säkra lokalsamhällets stöd och på så sätt öka utsikterna till en framgångsrik integration av vidarebosatta flyktingar.

3.2.2 Man bör också överväga alternativa mottagnings- och finansieringsprogram, t.ex. av privatpersoner, icke-statliga organisationer, civilsamhällesorganisationer, inbegripet sociala organisationer, eller andra berörda grupper, för att skapa lagliga möjligheter till inresa i EU. Detta kan på ett värdefullt sätt komplettera den europeiska vidarebosättningsplanen men får under inga omständigheter ersätta den. Kommittén framhåller i detta sammanhang att den ställer sig mycket positiv till Kanadas "Private Sponsorship Program". Det civila samhället, arbetsmarknadsparterna och de lokala myndigheterna fyller viktiga och inkluderande funktioner efter en persons vidarebosättning, och därför bör de så tidigt som möjligt involveras i planerings- och beslutsförfarandena i vidarebosättningsramen.

3.2.3 Medlemsstaterna bör regelbundet utvärdera de privata mottagningsprogrammen för att se till att de grundläggande rättigheterna enligt stadgan, Europakonventionen och Genèvekonventionen respekteras och att programmen inte tjänar några andra syften. De personer som vidarebosätts inom ramen för privata mottagningsprogram måste uppfylla villkoren för flyktingstatus. I värdlandet tilldelas de samma rättsliga status som de flyktingar som rest in genom statliga program.

Bryssel den 25 januari 2017.

Georges DASSIS
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till rådets förordning om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning)

[COM(2016) 411 final – 2016/019] (CNS)]

(2017/C 125/06)

Föredragande: **Christian BÄUMLER**

Remiss	Europeiska unionens råd, 20.7.2016
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av facksektionen	10.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	26.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	116/0/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I Junckerkommissionens politiska riktlinjer betonas med rätta att det rättsliga samarbetet mellan EU:s medlemsstater stegvis måste förbättras så det att håller jämna steg med en utveckling där människor inom hela unionen blir allt mer rörliga och gifter sig och får barn.

1.2 EESK välkomnar att syftet med kommissionens förslag är ta större hänsyn till barnets bästa vid avgöranden om återsändande. EESK stöder barns rättigheter och understryker att det är ytterst viktigt att barns rättigheter respekteras inom alla politikområden som rör barn. Barnets bästa måste komma i första rummet.

1.3 EESK välkomnar att kommissionen föreslår flera betydande ändringar i syfte att göra förfarandet för återlämnande av ett bortfört barn effektivare. Enligt EESK skulle detta även kunna omfatta gemensamma minimistandarder, inklusive ett enhetligt verkställighetsförfarande.

1.4 EESK anser att samarbetet mellan centralmyndigheterna i enskilda ärenden om föräldraansvar, som regleras i artikel 55, är av största vikt, och stöder omarbetningen av dessa bestämmelser.

1.5 EESK välkomnar att medlemsstaterna åläggs att koncentrera behörigheten till ett begränsat antal domstolar på ett sätt som är samstämmigt med strukturen i deras respektive rättssystem.

1.6 EESK välkomnar att man i förslaget konkretiserar tidsfristerna för att utfärda ett verkställbart avgörande om återlämnande och förkortar återlämnandeförfarandet till högst 18 veckor.

1.7 Begränsningen till ett överklagande i återlämnandeförfaranden är godtagbar.

1.8 EESK välkomnar att domstolen i ursprungsmedlemsstaten kan förklara att ett avgörande är provisoriskt verkställbart även om denna möjlighet inte finns i den nationella lagstiftningen.

1.9 Minimistandarder för hörande av barn kan bidra till att öka acceptansen för avgörandet.

1.10 EESK stöder dessutom avskaffandet av exekvaturförfarandet. Vissa skyddsmekanismer bör dock bibehållas.

1.11 EESK ställer sig bakom att domstolen i verkställighetsmedlemsstaten ska ha möjlighet att beordra skyndsamma nödvändiga säkerhetsåtgärder om det finns en allvarlig risk för att barnet kommer till skada.

1.12 EESK välkomnar att det enligt förslaget alltid ska krävas samtycke från den mottagande staten för att placera barnet i familjehem eller på en institution i en annan medlemsstat.

1.13 Tillämpningsområdet för Bryssel IIa-förordningen måste klargöras. Även om man utgår från en "nationell" förståelse av äktenskapet måste medlemsstaterna respektera artikel 21 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna. EESK föreslår att respekten för artikel 21 ska införas i ett av skälen i förordningen.

1.14 EESK anser att det finns ett behov av att reglera de fall där en av föräldrarna inte kommer från EU och förespråkar ingående av bilaterala avtal, särskilt med länder som inte är parter i Haagkonventionen om bortföranden av barn.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Den 30 juni 2016 lade kommissionen fram förslag till reform av Bryssel IIa-förordningen. Bryssel IIa-förordningen är hörnstenen i det rättsliga samarbetet i familjerättsliga ärenden i Europeiska unionen. Förordningen fastställer enhetliga bestämmelser om domstols behörighet vid äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap samt vid tvister om föräldraansvar i gränsöverskridande situationer. Den underlättar fri rörlighet för avgöranden, officiella handlingar och överenskommelser i unionen genom att fastställa bestämmelser om hur de ska erkännas och verkställas i andra medlemsstater. Den har varit tillämplig sedan den 1 mars 2005 på alla medlemsstater utom Danmark.

2.2 I den del av förordningen som avser rättsliga frågor som rör förhållandet mellan föräldrar och barn fastställs den internationella behörigheten inom EU i ärenden som rör förhållandet mellan föräldrar och barn samt regleras erkännandet och verkställigheten av avgöranden från andra medlemsstater i ärenden som rör förhållandet mellan föräldrar och barn. Dessutom omfattar förordningen bestämmelser om återsändande av barn som olovligt bortförts till en annan medlemsstat eller kvarhålls där. I detta avseende stärker förordningen återsändandemekanismen enligt Haagkonventionen om bortföranden av barn.

2.3 Förordningen, som redan varit föremål för 24 avgöranden i EU-domstolen, ska nu ändras på flera punkter. Det aktuella kommissionsförslaget syftar till att göra förordningen ännu effektivare: Det begränsas till den del av förordningen som avser rättsliga frågor som rör förhållandet mellan föräldrar och barn, och de bestämmelser som avser förfaranden vid äktenskapsskillnad lämnas oförändrade.

2.4 I Junckerkommissionens politiska riktlinjer betonas med rätta att det rättsliga samarbetet mellan EU:s medlemsstater stegvis måste förbättras så det att håller jämna steg med en utveckling där människor inom hela unionen blir allt mer rörliga och gifter sig och får barn.

2.5 EESK har i tidigare yttranden⁽¹⁾ redan betonat att i fördragen och EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna garanteras rätten till tillgång till rättsväsendet och respekten för de grundläggande rättigheterna, i synnerhet rätten till egendom, likhet inför lagen, principen om icke-diskriminering, rätten till respekt för privat- och familjelivet, rätten att ingå äktenskap och att bilda familj samt rätten till en opartisk domstol.

2.6 Kommissionen har gjort en bedömning av hur förordningen fungerar i praktiken och förklarade i den rapport om tillämpningen som antogs i april 2014 (COM(2014) 225)⁽²⁾ att det krävs ändringar i förordningen. Denna bedömning gjordes inom ramen för programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet).

2.7 Omarbetningens mål är att vidareutveckla det europeiska området med rättvisa och grundläggande friheter som grundas på ömsesidigt förtroende genom att avlägsna kvarvarande hinder för den fria rörligheten för rättsliga avgöranden i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande och att bättre skydda barnets bästa genom att förenkla förfarandena och effektivisera dem.

⁽¹⁾ EUT C 376, 22.12.2011, s. 87.

⁽²⁾ COM(2014) 225 final.

2.8 EESK välkomnar att syftet med kommissionens förslag är att ta större hänsyn till barnets bästa vid avgöranden om återsändande. Den ökande migrationen innebär att det behövs fler vägar och strukturer för samarbete för att göra det möjligt att skydda barn över de nationella gränserna.

2.9 EESK välkomnar att kommissionen föreslår flera betydande ändringar i syfte att göra förfarandet för återlämnande av ett bortfört barn effektivare. I ärenden där en förälder har fört bort ett barn är skyndsamheten central för att det förfarande för återlämnande av barnet som fastställs i förordningen ska vara framgångsrikt.

2.10 Samarbetet mellan centralmyndigheterna i enskilda ärenden om föräldrans ansvar, som regleras i artikel 55, är av största vikt för att effektivt stödja föräldrar och barn som är involverade i gränsöverskridande förfaranden som rör barn.

2.11 Den otydliga formuleringen av artikeln om vilken hjälp centralmyndigheterna ska lämna i enskilda ärenden om föräldrans ansvar är ett avgörande problem. För de nationella myndigheterna i vissa medlemsstater utgör artikeln inte tillräcklig rättslig grund för att vidta åtgärder.

2.12 EESK välkomnar att man i förslaget förtydligar vem som kan begära vilken typ av stöd eller information från vem och på vilka villkor. Det förtydligas också att även domstolar och barnavårdsmyndigheter kan begära stöd från centralmyndigheterna. Omarbetningen skapar en rättslig grund för att barnavårdsmyndigheter ska kunna erhålla nödvändig information från andra medlemsstater genom centralmyndigheterna.

2.13 EESK välkomnar att medlemsstaterna åläggs att koncentrera behörigheten till ett begränsat antal domstolar på ett sätt som är samstämmigt med strukturen i deras respektive rättssystem. Förseningar i handläggningen av ärendena orsakas av att det i flera medlemsstater saknas domstolar som specialiserat sig på att hantera ansökningar om återlämnande. Resultatet är att domarna tenderar att ha mindre kännedom om de förfaranden och bestämmelser som berörs och har färre möjligheter att regelbundet samarbeta med andra EU-jurisdiktioner på ett sätt som skulle bygga upp den ömsesidiga tilliten.

2.14 EESK välkomnar att man i förslaget konkretiserar tidsfristerna för att utfärda ett verkställbart avgörande om återlämnande och förkortar återlämnandeförfarandet till högst 18 veckor.

2.15 Enligt förslaget måste centralmyndigheterna arbeta enligt en tidsfrist på sex veckor under vilken man mottar och handlägger ansökan, lokaliserar svaranden och barnet och främjar medling samtidigt som man säkerställer att detta inte innebär att förfarandet försenas. För närvarande har centralmyndigheterna ingen tidsfrist.

2.16 En separat tidsfrist på sex veckor föreslås för förfarandena inför domstolen i första instans respektive appellationsdomstolen. Detta gör enligt EESK:s uppfattning domstolarnas tidsfrist mer realistisk i syfte att skydda svarandens rätt till en rättvis rättegång. EESK påpekar att efterlevnaden av dessa tidsfrister måste garanteras i respektive rättssystem.

2.17 Begränsningen till ett överklagande i återlämnandeförfaranden är godtagbar. I de flesta medlemsstaters konstitutioner garanteras bara ett överklagande av myndighetsbeslut.

2.18 EESK välkomnar att domstolen i ursprungsmedlemsstaten kan förklara att ett avgörande är provisoriskt verkställbart även om denna möjlighet inte finns i den nationella lagstiftningen. Detta är användbart i system där avgörandet ännu inte är verkställbart medan det kan överklagas. Resultatet är att en förälder skulle kunna ha umgänge med barnet grundat på ett avgörande som provisoriskt har förklarats verkställbart medan det överklagandeförfarande som rör avgörandet kommer att utföras på begäran av den andra föräldern.

2.19 EESK ställer sig bakom att domarna uttryckligen uppmanas att pröva huruvida ett avgörande om återlämnande bör vara provisoriskt verkställbart. Förseningar efter ett avgörande om återlämnande får negativa följder för förhållandet mellan föräldrar och barn och för barnets bästa. EESK välkomnar att förslaget innehåller ett antal förtydliganden för att de gällande reglerna ska tillämpas bättre. Till exempel är den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet skyldig att utföra en grundlig utredning av barnets bästa innan man meddelar ett slutligt vårdnadsavgörande som eventuellt innebär att barnet återlämnas. När man utför en utredning av barnets bästa i detta sammanhang ska varje barn som kan uttrycka sina egna åsikter ha rätt att yttra sig, även om barnet inte är fysiskt närvarande, med hjälp av alternativa medel som videokonferens, om det är lämpligt.

2.20 Minimistandarder för hörande av barn skulle enligt EESK:s uppfattning dessutom kunna bidra till att förhindra att erkännande och verkställighet eller exekvatur av ett avgörande från en annan medlemsstat vägras, och därmed öka EU-medborgarnas acceptans (för avgörandet). Ett exempel är den lägsta ålder som ett barn ska ha för att kunna höras, men inte förfrågningsfrågor som går utöver detta, såsom vem som hör barnet. Detta bör (och borde) även i fortsättningen överlåtas åt medlemsstaterna. EESK rekommenderar en socialpedagogisk fortbildning för domare som hör barn.

2.21 EESK stöder dessutom avskaffandet av exekvaturförfarandet för alla avgöranden som har meddelats i en medlemsstat (samt för officiella handlingar och överenskommelser) om föräldraansvar. När det gäller verkställighet, som i sig är ett ärende för medlemsstaterna, fastställs i EU-domstolens rättspraxis att tillämpningen av nationella regler för verkställighet inte får inverka menligt på förordningens ändamålsenliga verkan.

2.22 Dessutom har kravet på exekvaturförfarandet medfört genomsnittliga förseningar på flera månader per fall och kostnader på upp till 4 000 euro för privatpersoner ⁽³⁾.

2.23 Vissa skyddsmekanismer bör dock bibehållas. Dessa omfattar åtminstone en korrekt delgivning av handlingar, parternas och barnets rätt att höras, särskilt när det gäller motstridiga avgöranden, samt efterlevnaden av vissa processuella bestämmelser om placering av ett barn i en annan medlemsstat, med utgångspunkt i den gällande artikel 56 i Bryssel II-förordningen.

2.24 EESK ställer sig bakom att domstolen i verkställighetsmedlemsstaten ska ha möjlighet att beordra skyndsamma nödvändiga säkerhetsåtgärder om det finns en allvarlig risk för att barnet kommer till skada eller på annat sätt hamnar i en oacceptabel situation. Exempelvis kommer den domstol vid vilken återlämnandeförfaranden pågår att kunna bevilja rätt till umgänge till en av föräldrarna, vilket också är verkställbart i den medlemsstat där barnet har hemvist till dess att domstolen i det landet meddelar ett slutligt avgörande vad gäller umgänge med barnet.

2.25 EESK välkomnar att det enligt förslaget alltid ska krävas samtycke från den mottagande staten för att placera barnet i familjehem eller på en institution i en annan medlemsstat. Kravet på samtycke säkerställer att barnet får riktad omsorg i den mottagande staten. EESK rekommenderar dessutom att placering i barnets familj bör prioriteras. Om detta inte är möjligt eller inte i överensstämmelse med barnets bästa bör alternativ som familjehem eller samhällsbaserad vård tillhandahållas.

2.26 EESK noterar att det enligt rapporten om tillämpningen ibland tar flera månader innan det har fastställts huruvida det krävs samtycke i ett visst ärende. Om det krävs samtycke, måste sedan samrådsförfarandet följas, och det är lika tidskrävande eftersom de anmodade myndigheterna inte har någon tidsfrist för sitt svar. Följden är att många anmodande myndigheter beslutar om placeringen och sänder barnet till den mottagande staten medan samrådsförfarandet fortfarande pågår eller till och med innan det har inletts, eftersom de anser att placeringen är brådskande och är medvetna om att förfarandena är tidskrävande. Detta försätter barnet i ett rättsosäkert läge.

2.27 EESK välkomnar att det i förslaget införs en tidsfrist på åtta veckor för den anmodade staten att fatta ett avgörande om begäran. Att påskynda förfarandet tjänar barnets bästa.

2.28 EESK godtar att domstolen i det land där barnet befinner sig enligt Haagkonventionen har behörighet. EESK påpekar dock att domstolsorten vid ett bortförande av barn i de flesta fall kommer att vara den ort där den som bortfört barnet befinner sig. EESK påpekar också att det i Bryssel II-förordningen redan föreskrivs avgiftsfria rådgivningstjänster för föräldrar som kommer från ett annat land än det land där barnet för närvarande befinner sig.

2.29 För att påskynda återlämnandeförfarandet förespråkar EESK på det hela taget gemensamma minimistandarder, inklusive ett enhetligt verkställighetsförfarande.

⁽³⁾ COM(2016) 411/2, s. 8.

3. Särskilda kommentarer

3.1 EESK anser att det finns ett behov av att reglera de fall där en av föräldrarna inte kommer från EU. Migration och global handel med varor och tjänster leder till en ökning av sådana fall. EESK anser att det är nödvändigt att ingå bilaterala avtal, särskilt med länder som inte är parter i Haagkonventionen om bortföranden av barn.

3.2 Tillämpningsområdet för Bryssel IIa-förordningen måste klargöras. Av kommissionens förslag framgår det inte om nya former av äktenskap eller äktenskapsskillnad omfattas av förordningen. Vad som avses med äktenskap definieras inte, utan tas för givet. Även om man utgår från en "nationell" förståelse av äktenskapet måste medlemsstaterna respektera artikel 21 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, där diskriminering på grund av sexuell läggning förbjuds. EESK föreslår att respekten för artikel 21 ska införas i ett av skälen i förordningen.

Bryssel den 26 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad — mot ett europeiskt gigabitsamhälle

[COM(2016) 587 final]

(2017/C 125/07)

Föredragande utan studiegrupp: **Ulrich SAMM**

Remiss	Europeiska kommissionen, 24.11.2016
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande av facksektionen	11.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	26.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	163/2/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK skulle vilja framhålla att den digitala tekniken spelar en allt viktigare roll i vår ekonomi och i vårt sociala liv. Betydande investeringar i digital infrastruktur måste vara en hög prioritet för att vi ska förbli konkurrenskraftiga och möjliggöra nya företag och nya arbetstillfällen, framför allt mot bakgrund av de investeringar som görs av Europas främsta konkurrenter: USA och Asien.

1.2 EESK välkomnar kommissionens meddelande och relaterade EU-initiativ om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec), handlingsplanen för 5G och stödsystemet för offentliga myndigheter som vill erbjuda kostnadsfri wi-fi (WiFi4EU).

1.3 Fragmenteringen bland nätleverantörerna i Europa innebär att det krävs EU-riktlinjer för att uppnå en sammanhängande och EU-omfattande modernisering till stöd för den digitala inre marknaden.

1.4 EESK konstaterar att de strategiska målen för 2025 är ambitiösa men realistiska, även om de i stor utsträckning är beroende av nationell finansiering (privat och offentlig) samt EU-stöd för aktivering och samordning av projekt. I detta sammanhang välkomnar EESK inrättandet av och stödet för ett EU-nätverk för bredbandskompetens (Broadband Competence Offices – BCO) på regional/nationell nivå som ska hjälpa de lokala myndigheterna att tillämpa och utnyttja strukturfonderna.

1.5 EESK välkomnar också införandet av ett checksystem som syftar till att minska de administrativa kostnaderna och bördorna, särskilt för små samhällen samt små och medelstora företag.

1.6 Kommittén gläder sig över att konstatera att de europeiska struktur- och investeringsfonderna (Esif) tillhandahåller betydande finansiella medel för höghastighetsbredbandsnät. Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) spelar också en viktig roll. EESK rekommenderar att denna roll stärks genom att man stöder storskaliga europeiska projekt för höghastighetsbredbandsnät, bl.a. längs det transeuropeiska transportnätets stomnät, och fastställer en lämplig finansiell och rättslig ram.

1.7 De fullständiga ekonomiska och sociala fördelarna med denna omvandling till gigabitkonnektivitet kommer endast att förverkligas om Europa kan tillhandahålla högkapacitetsnät i stads- och landsbygdsområden och till alla delar av samhället. Det finns ett behov av offentliga investeringar eftersom marknaden inte på egen hand kommer att täcka alla avlägsna områden och garantera ett minimum av digital tillgång för de mest sårbara samhällsmedborgarna.

1.8 EESK erkänner den positiva dynamiken i medlemsstaterna när det gäller de bredbandsmål som fastställdes i den digitala agendan för Europa 2010, som fungerar som referens för politiska strategier och för nationella eller regionala bredbandsplaner.

1.9 Kommittén gläder sig över WiFi4EU, initiativet för kostnadsfri wi-fi för alla européer på offentliga platser, vid offentliga förvaltningar, på bibliotek och sjukhus samt utomhus. Detta initiativ bör ge alla möjlighet till kostnadsfritt internet med samma digitala identitet i hela EU. EESK rekommenderar framför allt att man följer eIDAS-förordningen ⁽¹⁾ om digital identitet, som erbjuder garantier för uppgiftsskydd och allmän säkerhet mot otillbörlig användning av tjänsten (t.ex. terrorism).

2. Inledning

2.1 Internetkonnektivitet med mycket hög kapacitet är en viktig infrastruktur för transport av uppgifter, på samma sätt som vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser är nödvändiga för transport av varor och personer. Eftersom transport av uppgifter blir allt viktigare i vår ekonomi och vårt sociala liv är det av avgörande betydelse för vårt samhälle att vi investerar i denna infrastruktur för att förbli konkurrenskraftiga och möjliggöra nya företag och nya arbetstillfällen.

2.2 Internetkonnektivitet är viktigt för den digitala inre marknaden. Kommissionens strategi för den digitala inre marknaden från maj 2015 skapade rätt förutsättningar och villkor för införande av avancerade digitala nät. EESK har tagit vikten av dessa frågor i flera yttranden ⁽²⁾, ⁽³⁾.

2.3 Förväntningarna om att kvaliteten på interkonnektivitetstjänsten kommer att förbättras fram till 2025 är väldokumenterade (till exempel i kommissionens offentliga samråd).

2.4 Det grundläggande bredband som nästan varje europé har tillgång till i dag är inte tillräckligt bra. Under de kommande tio åren kommer det att behövas bredbandsnät med mycket hög kapacitet (gigabit) för en lång rad tillämpningar, t.ex. sakernas internet (huvudsakligen trådlöst), molntjänster, högpresterande databehandling, stordata, nästa generations tv eller virtuell och förhöjd verklighet.

2.5 Kvaliteten på dataöverföringen kännetecknas inte bara av hastighet utan också av latens och tillförlitlighet. Mycket lägre latens än vad som är möjligt i dag och hög tillförlitlighet kommer att bana vägen för nya tillämpningar som kräver snabb återkopplingskontroll, t.ex. uppkopplat och automatiserat framförande av fordon, distanskirurgi, taktiskt internet eller precisionsnavigering.

2.6 Meddelandet COM(2016) 587 innehåller tillsammans med kommissionens arbetsdokument SWD(2016) 300 en vision om ett europeiskt gigabitsamhälle med tre strategiska mål för 2025:

- Gigabitanslutning som är drivande i den socioekonomiska utvecklingen.
- 5G-täckning för alla tätortsområden och alla större marktransportleder.
- Tillgång för alla europeiska hushåll till internet som erbjuder minst 100 Mbit/s.

Alla tre målen är avgörande för Europas tillväxt och sysselsättning, konkurrenskraft och sammanhållning.

⁽¹⁾ Förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73–114).

⁽²⁾ EUT C 487, 28.12.2016, s. 92.

⁽³⁾ TEN/601 Onlineplattformar (se sidan ... i detta nummer av EUT).

3. Behovet av samordning på EU-nivå

3.1 Europa måste kunna hantera den pågående moderniseringen av den digitala infrastrukturen hos de främsta konkurrenterna i USA och Asien. EU har fördelen att konsumentpriserna på internettjänster är lägre till följd av ökad konkurrens på den inre marknaden och nackdelen att nätleverantörerna är mycket mer fragmenterade. Det finns därför ett tydligt behov av EU-riktlinjer för att uppnå en sammanhängande och EU-omfattande modernisering till stöd för den digitala inre marknaden.

3.2 Mot denna bakgrund välkomnar EESK meddelandet och de relaterade EU-initiativen, som EESK har behandlat i specifika yttranden ⁽⁴⁾, ⁽⁵⁾, ⁽⁶⁾, ⁽⁷⁾:

- Ett nytt regelverk för leverantörer av internettjänster och kommunikationstjänster – den europeiska kodexen för elektronisk kommunikation.
- Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec).
- Handlingsplanen för 5G.

Ett stödsystem för offentliga myndigheter som vill erbjuda kostnadsfri wi-fi.

3.3 EESK konstaterar att de bredbandsmål som fastställdes i den digitala agendan för Europa 2010 har godkänts i medlemsstaterna och fungerar som referens för politiska strategier i medlemsstaterna. Många medlemsstater har faktiskt anpassat sina nationella eller regionala bredbandsplaner till målen.

3.4 Kommittén gläder sig också över att målen tagits upp som referenspunkter i reglerna och riktlinjerna för både de europeiska struktur- och investeringsfonderna och Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE bredband) samt i riktlinjerna för statligt bredbandsstöd.

3.5 De strategiska mål för 2025 som presenteras i meddelandet är en tidsplan för utvecklingen av den europeiska bredbandsinfrastrukturen med hög kapacitet. De bygger på ett antagande om en allt snabbare investeringstakt till ambitiösa men ändå realistiska nivåer:

- Gigabitkonnektivitet för alla viktiga socioekonomiska drivkrafter.
- Alla tätortsområden och alla större marktransportvägar bör ha kontinuerlig 5G-täckning.
- 5G-konnektivitet bör finnas tillgänglig som en fullvärdig kommersiell tjänst i minst en större stad i varje medlemsstat.
- Alla europeiska hushåll, oavsett om det rör sig om hushåll på landsbygden eller i städer, kommer att ha tillgång till internet med en hastighet på minst 100 Mbit/s nedlänk, uppgraderingsbar till gigabithastighet.
- Medlemsstaterna bör kombinera sitt offentliga stöd på ett effektivt sätt genom bidrag och finansieringsinstrument för att uppnå de långsiktiga målen.
- Att lansera en bredbandsfond som bygger på FSE och Efsi.
- Att bedöma behovet av tillräckliga budgetmedel för en effektiv finansiering av bredband i områden med svag täckning inom ramen för den finansiella programplaneringen för FSE efter 2020.
- Att anslå medel från de europeiska strukturfonderna, eventuellt som en vägledande andel, till den digitala omvandlingen.
- Att inrätta ett offentligt wi-fi-checksystem för att offentliga myndigheter ska kunna erbjuda kostnadsfri wi-fi i innerstäderna.

⁽⁴⁾ TEN/612 "En europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning)" (se sidan ... i detta nummer av EUT).

⁽⁵⁾ TEN/613 "Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation" (se sidan ... i detta nummer av EUT).

⁽⁶⁾ TEN/614 "Internetkonnektivitet i lokala samhällen" (se sidan ... i detta nummer av EUT).

⁽⁷⁾ TEN/615 "5 G för Europa" (se sidan ... i detta nummer av EUT).

- Att uppmana medlemsstaterna att se över utvecklingen av sina nationella bredbandsplaner och i slutet av 2017 uppdatera dessa.
- Att före utgången av 2016 inrätta en deltagarbaserad bredbandsplattform för att säkerställa en hög nivå av engagemang och samarbete mellan relevanta offentliga och privata enheter med ansvar för bredbandsinvesteringar, och framsteg i genomförandet av nationella bredbandsplaner.
- Inrätta och stödja EU:s nätverk av enheter med bredbandskompetens på regional eller nationell nivå.

Att senast den 1 juli bedöma effekterna på kostnaderna för EU-finansierade bredbandsprojekt och utfärda riktlinjer om främjande av bästa praxis.

3.6 De fullständiga ekonomiska och sociala fördelarna med denna digitala omvandling kommer endast att kunna förverkligas om Europa kan säkerställa en omfattande utbyggnad och användning av nät med mycket hög kapacitet såväl på landsbygden som i tätorterna, men också i samhället som helhet. Marknaden kommer dock inte att lösa alla problem. Närmare bestämt kommer den inte att

- täcka avlägsna områden och/eller
- överbrygga stora klyftor mellan genomförandet av avancerad teknik och de första tillämpningarna och kunderna för de nya tjänsterna,
- garantera ett minimum av digital tillgång för de mest sårbara samhällsmedborgarna.

Därför måste statliga stödsystem genomföras så att vi uppnår målen för hela EU och för alla européer.

4. Nya initiativ för Europa

4.1 Kommittén ställer sig positiv till att EU:s nätverk av enheter med bredbandskompetens inrättas och stöds på regional eller nationell nivå. Detta kommer att vara avgörande för landsbygdsområden och för mindre samhällen. Det kommer att hjälpa de lokala myndigheterna att tillämpa och utnyttja strukturfonderna genom att det tillhandahåller bästa praxis och ger råd till de lokala myndigheterna. Detta kommer att vara ett stort steg framåt också för utvecklingen av landsbygdsområdena.

4.2 EU:s strategier och instrument är teknikneutrala. Det är dock allmänt känt att i slutändan bara optisk fiber kan ge optimala resultat. De gamla monopolen (t.ex. telekom) bör inte hindra införandet av optisk fiber samtidigt som de fortsätter att investera i kopparinfrastruktur.

4.3 Det är bara vissa länder, t.ex. Belgien, Litauen, Malta och Nederländerna, som redan har en nästan fullständig täckning med nästa generations accessnät (NGA). På andra ställen är NGA-täckningen mindre utvecklad. Vissa medlemsstater som för närvarande har en mindre utvecklad infrastruktur har till och med kunnat hoppa över steg i den tekniska utvecklingen. Införandet av optisk fiber ger dem en fördel.

4.4 Eduroam är det största och mest framgångsrika roamingsystemet för kostnadsfri wi-fi i hela världen och har utvecklats inom EU för akademiker. Det ger miljontals studerande och andra akademiker kostnadsfri wi-fi. Kommittén gläder sig över att denna framgångssaga kunnat fungera som en förebild för WiFi4EU, initiativet för kostnadsfri wi-fi för alla européer på offentliga platser, vid offentliga förvaltningar, på bibliotek och sjukhus samt utomhus. Detta initiativ bör ge alla möjlighet till kostnadsfritt internet med samma digitala identitet i hela EU. EESK rekommenderar framför allt att man följer eIDAS-förordningen om digital identitet, som erbjuder garantier för uppgiftsskydd och allmän säkerhet mot otillbörlig användning av tjänsten (t.ex. terrorism).

4.5 Checkar som utformats för att stödja små och medelstora företag kommer att användas av lokala myndigheter som betalning för anläggningar (kablar, antenner m.m.). Företag som installerar anläggningar kommer att skicka checkarna till EU för att få betalt. Utöver att det minskar de administrativa kostnaderna och bördorna kommer systemet också att möjliggöra enkel övervakning och mål om god kvalitet.

4.6 EESK välkomnar målet om upp- och nedladdningssymmetri för alla socioekonomiska drivkrafter eftersom detta kommer att vara av avgörande betydelse för många tillämpningar i framtiden.

4.7 EESK efterlyser ett system som gör att sårbara slutanvändare har tillgång till rimlig och nöjaktig konnektivitet som gör att de kan delta socialt och ekonomiskt i det moderna samhället. WiFi4EU skulle kunna vara en del av detta.

4.8 De rättsliga incitamenten för nätleverantörer att stödja målen i COM(2016) 587 bör inte stå i strid med andra viktiga mål, såsom nätneutralitet.

4.9 På sikt bör också människor på landsbygden kunna dra nytta av en sund konkurrens och friheten att välja sin internetleverantör. Rättsliga åtgärder bör därför också skapa incitament för en sådan konkurrens.

4.10 5G-tekniken kommer inte bara att möjliggöra nya mobila tillämpningar utan kommer också att fungera som en överbyggningsteknik för att föra ut höghastighetskonnektiviteten till landsbygdsområden snabbare. Trots detta kommer endast en fiberbaserad infrastruktur att ge den stabilitet och den tillförlitliga bandbredd som krävs för många nya tillämpningar.

5. Finansiering

5.1 Kommittén konstaterar med glädje den kraftiga ökningen i mängden medel från de europeiska struktur- och investeringsfonderna (Esif) för höghastighetsbredbandsnät från 2,7 miljarder euro 2007–2013 till cirka 6 miljarder euro 2014–2020. Merparten av denna investering förväntas ske i form av bidrag. Med hävstångseffekterna på den nationella och/eller regionala medfinansieringen och den privata medfinansieringen förväntas det att 9–10 miljarder euro kommer att investeras i bredband under programperioden 2014–2020. Detta kommer att vara avgörande för att kommersiella investeringar ska tillhandahålla höghastighetskonnektivitet för landsbygdsbefolkningen.

5.2 Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) spelar också en viktig roll. Denna roll skulle kunna stärkas genom att man stöder storskaliga europeiska projekt för höghastighetsbredbandsnät, bl.a. längs det transeuropeiska transportnätet, industriella gigabyte och industri 4.0, och genom att företrädare för Generaldirektoratet för kommunikationsnät deltar i Efsis styrelse. Kommissionen bör även proaktivt fastställa en lämplig finansiell och rättslig ram.

5.3 Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) på det digitala området har en budget på 150 miljarder euro för att stödja utbyggnaden av den senaste teknikens bredbandsinfrastruktur och grundar sig på att Europeiska investeringsbanken (EIB) tillhandahåller finansiella instrument. FSE:s bredbandskomponent förväntas mobilisera minst 1 miljard euro i ytterligare investeringar genom en särskild fond för bredbandsnätinfrastruktur, som skulle kunna kompletteras ytterligare genom Efsi.

Bryssel den 26 januari 2017.

Georges DASSIS
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

(omarbetning)

[COM(2016) 590 final – 2016/0288 (COD)]

(2017/C 125/08)

Föredragande: **Jorge PEGADO LIZ**

Remiss	Europaparlamentet, 24.10.2016, rådet, 9.11.2016
Rättslig grund	Artiklarna 114 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationsområdet
Antagande av facksektionen	11.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	26.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	162/3/23

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) ställer sig bakom det generella innehållet i kommissionens förslag om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, dess lämplighet, kommissionens sätt att närma sig frågan och förfarandet som ledde till kodifieringen samt den övergripande omarbetningen av de fyra befintliga direktiven (ramdirektivet, auktorisationsdirektivet, tillträdesdirektivet och direktivet om samhällsomfattande tjänster), som innebär att de samlas i ett enda direktiv, vilket förenklat dess aktuella struktur. Syftet är att förstärka dess samstämmighet och tillgänglighet i överensstämmelse med målet om lagstiftningens ändamålsenlighet (Refit).

1.2 EESK betonar särskilt den grannliga uppgiften att omarbete de ifrågavarande direktiven och understryker att det juridiska arbetet (som utförts för första gången) är av högsta kvalitet. Samtidigt påpekar EESK att det behövs en noggrann revidering av de olika språkversionerna för att korrigera ett antal mindre fel när det gäller formuleringarna.

1.3 EESK godtar de stora målen i kommissionens förslag som syftar till bättre internetanslutningar för samtliga medborgare och företag i paketets samlade initiativ, vars mål är att samtliga företag ska stimuleras att göra investeringar i ny högkvalitativ infrastruktur inom hela EU, både på lokal nivå och över nationsgränserna.

1.4 EESK beklagar däremot att kommissionen valt att utelämna direktivet om integritet, som borde vara ett lysande exempel på EU:s positiva insatser till fördel för medborgarna. Detta innebär att förslaget förlorat en av sina viktigaste hörnstenar för att säkerställa nätanvändarnas mest relevanta intressen. Detta är alltså en svag punkt i förslaget.

1.5 EESK beklagar även att kommissionen har valt alternativet med ett direktiv som tillämpar flera system för harmonisering, vilket överläter besluten om många viktiga sakfrågor till medlemsstaterna. Detta förhindrar inte fragmentering av marknaderna. I stället kunde kommissionen ha valt alternativet med en förordning som tillämpas direkt och föreskriver konsumentskydd på högre nivå, vilket bidrar till större integrering av den inre marknaden.

1.6 Det finns viktiga aspekter av förslaget som EESK stöder, däribland följande:

a) Fokuseringen på att tjänsterna ska finnas tillgängliga för "användare med funktionshinder" liksom på behovet av att "fastställa [...] rättigheterna för slutanvändare", med det grundläggande förbehållet att EU:s föreskrifter om konsumentskydd måste tillämpas, i synnerhet direktiv 93/13/EEG, 97/7/EG och 2011/83/EU.

- b) Relevansen i samband med formuleringen av nya begrepp och definitioner, som har betydelse för förtydliganden och tolkning av rättssystemet.
- c) Förändringen av förfarandena vid marknadsanalys och kodifieringen av bästa aktuella praxis, som säkrar att skyldigheterna avseende tillträde endast tillämpas när detta krävs för att ta itu med brister i detaljhandeln, samt för att säkerställa resultat för slutanvändaren, samtidigt som konkurrensmässiga resultat uppnås.
- d) Förenklad delning av spektrumet i 5G-nätverk och främjat tillträde för slutanvändare till wifi-baserade anslutningar, vars delade användning av spektrumet kan möjliggöra ett mera intensivt och effektivt utnyttjande av de bristfälliga resurserna, genom allmän auktorisation eller genom rättigheter för individuell användning.
- e) Förstärkningen av de nationella regleringsmyndigheternas oberoende ställning och av övriga behöriga myndigheter, vilka omfattas av speciella garantier som beviljas vid urvalet, begränsningar i mandatens giltighetstid, ledningens självstyre, samt uppsägning av ledamöter i respektive styrelseorgan.

1.7 Däremot har EESK starka reservationer och berättigade tvivel beträffande följande aspekter:

- a) Vissa innovationer introduceras i "den samhällsomfattande tjänsten" under förevändning av en påstådd modernisering av respektive system, samtidigt som detta i praktiken innebär att tjänsterna byts ut och att en rad skyldigheter avskaffas inom tillämpningsområdet, t.ex. offentliga telefonkiosker, fysiska telefonkataloger samt informationstjänster som omfattar kataloger, vilket gör att det förväntade resultatet blir överflödigt.
- b) Definitionen av *funktionellt bredband* kan medföra att det endast upprättas en godtycklig lista över tillgängliga internetjänster i motsats till en neutral anslutning med minimikrav på kvalitet, vilket kan ge upphov till en diskriminerande praxis som leder till problem för slutanvändarna i framtiden.
- c) Hänvisningen till "social trygghet och hjälp", dvs. till den nationella budgeten via skatter, till att "stöd ges till slutanvändare med låga inkomster eller särskilda sociala behov i syfte att säkerställa att funktionell internetanslutningstjänst och röstkommunikationstjänst erbjuds till överkomligt pris åtminstone via en fast anslutningspunkt", vilket innebär att de som tillhör tjänsteleverantörernas sfär inte längre har denna typ av skyldigheter och gör det möjligt för dem att bara täcka lönsamma sektorer, vilket skyddar deras intressen och minskar både den samhällsomfattande tjänstens omfattning och konsumenternas rättigheter; på samma sätt hänvisas till att statskassan ska stå för kostnaderna för offentliga tjänster, vilket upphäver möjligheten till ömsesidig kostnadstäckning, som tidigare var föreskriven.
- d) Det uttryckliga valet av en metod som innebär maximal harmonisering av slutanvändarnas rättigheter på en låg skyddsnivå, vilket leder till att användarnas rättigheter minskar i strävan efter förenkling och strider mot den ståndpunkt som EESK systematiskt har försvarat.
- e) Avskaffandet av vissa lagstadgade skyldigheter eller inskränkning av rättigheter eller garantier som funnits tidigare under förevändning (utan belägg) att de inte behövs längre, eller att de ingår i den allmänna konsumenträtten, t.ex. upphävandet av nationella regleringsmyndigheters rätt att direkt förelägga reglerade detaljhandelspriser till operatörer med betydande inflytande på marknaden eller vissa bestämmelser om avtal, öppenhet och insyn, motsvarande tillgänglighet för användare med funktionsnedsättning, nummerupplysningstjänster och driftskompatibilitet hos digitala televisionsutrustning.
- f) Den bristfälliga regleringen av viss oskälighets praxis i avtalen med användarna, t.ex. i fråga om maximal avtalstid eller uppsägning av avtal, förnyelser av avtal i samband med erbjudanden, bristen på sanktioner som säkerställer effektiv hantering vid byte av leverantör för slutanvändaren, samt upprätthållandet av slutanvändarens skyldighet att betala ersättning som motsvarar "det tidsproportionella värdet av sådan subventionerad utrustning som är knuten till avtalet vid tidpunkten för uppsägningen och en tidsproportionell ersättning för eventuella andra kampanjfördelar som angetts som sådana vid den tidpunkt då avtalet ingicks".

- g) Slutsatsen är alltså att förslaget inte motsvarar rådets uttryckliga önskan att upprätta "den europeiska koden för rättigheter för användare av elektroniska kommunikationstjänster" vars syfte är att "på EU-nivå skapa ett enkelt, användarvänligt verktyg som förenar alla rättigheter för användare av elektroniska kommunikationstjänster när det gäller IKT (informations- och kommunikationsteknik) och konsumentskydd".

2. Kommissionens förslag i kort sammanfattning

2.1 Förslag till direktiv

2.1.1 Mot bakgrund av strategin för den digitala inre marknaden ⁽¹⁾ riktas uppmärksamheten mot den senaste tidens snabba, djupa förändringar av marknadsstrukturen för elektronisk kommunikation, samt uppkomsten av nya typer av aktörer som tidigare varit okända och som konkurrerar med traditionella operatörer inom telekommunikationer, samtidigt som tjänsterna för innehåll online ökar i antal och popularitet. Därför krävs en revidering och aktualisering av regelverket för elektronisk kommunikation, vars ursprungsmodell dateras till 2009, och i synnerhet att regelverket utformas så att medborgare och företag får kontinuerlig tillgång till aktiviteter online och kan utöva dessa aktiviteter enligt rättvisa konkurrensvillkor. Säkerställandet av bättre internetanslutningar för alla medborgare och företag var det främsta målet för kommissionens förslag, som publicerades den 14 september 2016 ⁽²⁾.

2.1.2 Förslaget ingår i ett paket vars mål är att samtliga företag ska stimuleras att göra investeringar i ny högkvalitativ infrastruktur inom hela EU, både på lokal nivå och över nationsgränserna. Här ingår även ett förslag till förordning om byrån för Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec-byrån) och ett meddelande från kommissionen om "Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad: Mot ett europeiskt gigabitsamhälle". Dessutom presenterades en handlingsplan för etablering av 5G-tjänster i hela EU från 2018 och ett förslag till förordning för att främja internetanslutningar i lokalsamhällen och på offentliga platser – WiFi4EU.

2.1.3 Samtliga instrument tjänar de tre strategiska målen för anslutningar med siktet inställt på 2025:

- a) Samtliga socioekonomiska huvudaktörer bör få tillgång till extremt höga anslutningsmöjligheter om flera GB/sek.
- b) Samtliga hushåll i EU, både på landsbygden och i städerna, bör få tillgång till anslutningar som erbjuder en uppkoppling om minst 100 MB/sek och som kan uppgraderas till gigabit.
- c) Samtliga stadsområden och alla större transportvägar – vägtrafik och järnvägar – bör få kontinuerlig 5G-täckning; ett delmål bör vara att 5G-anslutningar finns till försäljning i åtminstone ett av storstadsområdena i varje EU-medlemsstat före 2020.

2.1.4 Förslaget grundas på artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom dess syfte är att fullborda den inre marknaden för elektronisk kommunikation och se till att den fungerar, genom att välja en övergripande omarbetning av de fyra befintliga direktiven (ramdirektivet, auktorisationsdirektivet, tillträdesdirektivet och direktivet om samhällsomfattande tjänster), som innebär att de samlas i ett enda direktiv, vilket skulle förenkla den aktuella strukturen. Syftet är att förstärka dess samstämmighet och tillgänglighet i överensstämmelse med målet om lagstiftningens ändamålsenlighet (Refit). Därmed kan en verklig europeisk kodex för elektronisk kommunikation upprättas.

2.1.5 I förslaget tillämpas olika former av harmonisering av lagstiftningen i enlighet med de teman som behandlas, alltifrån en fullständig, riktad eller selektiv harmonisering, t.ex. i fråga om regler som syftar till att försvara slutanvändarna, till en minsta harmonisering av de nationella regleringsmyndigheternas uppgifter på en högre nivå, eller till en maximal harmonisering av frågor som rör spektrumet.

2.1.6 Förslaget grundas på ett utökat offentligt samråd som omfattar berörda parter under en period om 12 veckor, inom ramen för Europaparlamentets och rådets externa, specialiserade rådgivning. Därutöver har ett flertal studier genomförts som i detalj granskats och kommenterats i konsekvensbedömningen, vid sidan av en expertpanel på hög nivå som upprättades inför studien Smart 2015/0005.

⁽¹⁾ COM(2015) 192 final.

⁽²⁾ COM(2016) 590 final.

2.1.7 Sammanfattningsvis vill kommissionen med detta förslag uppnå följande mål:

- a) Ökad konkurrens och mer förutsebara investeringar.
- b) Förbättrat utnyttjande av radiofrekvenser.
- c) Förbättrat skydd av konsumenter inom områden där de generella reglerna för konsumentskyddet är otillräckliga på grund av de specifika behoven inom sektorn.
- d) En onlinemiljö som ger användarna förbättrad säkerhet samt rättvisare regler för alla aktörer.

2.1.8 Sammanfattningsvis syftar flera av förändringarna som föreslås till att etablera klara regler och underlätta för parterna att förstå vilka rättigheter och skyldigheter som gäller, samt till att undvika ett alltför stort antal föreskrifter och administrativt krångel. I synnerhet gäller det frågor som rör spektrumet, samhällsomfattande tjänster, tillträde, slutanvändare, numrering och politisk styrning.

2.1.9 I de föreslagna ändringarna ingår följande: förordningen som rör tillträde ska förenklas och orienteras geografiskt; så långt det är möjligt ska allmänna auktorisationer användas i stället för individuella spektrumlicenser; andrahandshandel med spektrum ska främjas; vissa skyldigheter i fråga om samhällsomfattande tjänster, t.ex. garanterad tillgång till offentliga telefonkiosker och fysiska telefonkataloger, ska upphävas; de samhällsomfattande tjänsternas omfattning ska begränsas; regelverkets tillämpningsområde ska klargöras och vissa skyldigheter som rör konsumentskydd ska upphävas, om dessa redan ingår i horisontell lagstiftning eller uppfylls av marknaden; regler och styrelseformer för numrering inom området maskin till maskin (M2M) ska klargöras och harmoniseras.

2.1.10 Kommissionen föreslår likaså att de nationella regleringsmyndigheterna och Berec får en starkare ställning, för att säkerställa en enhetlig och förutsebar tillämpning av reglerna på hela den inre digitala marknaden. Därmed begränsas fragmentering och de inkonsekventa tillämpningar som förekommer nu, samtidigt som målet är att främja effektiv styrning inom nya institutioner ⁽³⁾.

2.2 Recast-metoden (omarbetning)

2.2.1 Kommissionen har inte begränsat sitt arbete till "kodifiering" och innehållet i de föregående direktiven har integrerats i en harmonisk och samstämmig enhet utan att innehållet förändrats, vilket annars är brukligt i de flesta fall. I stället har kommissionen använt sig av sin tilldelade rätt enligt det interinstitutionella avtalet som undertecknades den 28 november 2001 ⁽⁴⁾ för att genomföra djupgående och substantiella förändringar i systemet (s.k. innehållsmässiga ändringar), samtidigt som de föregående akterna integreras horisontellt i en enda lagstiftningsakt.

2.2.2 Vid genomförandet av en sådan typ av förenkling av lagstiftning (som innebär kodifiering och substantiell förändring av rättssystemet i en lagstiftningsakt) gäller att "gemenskapens normala lagstiftningsförfarande skall följas fullt ut" (punkt 5 i avtalet), genom att EESK överlämnar ett yttrande, samt att förslaget till omarbetning följer en rad kriterier och regler som är uttryckligen fastställda i punkt 6 och 7 i ovan nämnda avtal.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Aspekter som inte kommer att beaktas i föreliggande yttrande

3.1.1 Dels på grund av de givna begränsningarna för vad EESK:s yttranden kan omfatta, dels på grund av förslagets själva karaktär, anser EESK att kommittén inte bör uttala sig på nytt om sakfrågor som överförs utan ändringar från föregående lagstiftningsakter till föreliggande förslag, förutom när detta är absolut nödvändigt för att förstå de punkter som behandlas.

3.1.2 EESK har haft tillfälle att uttala sig i detalj om samtliga dessa sakfrågor i föregående yttranden och i fråga om dessa framhåller kommittén endast att den vidhåller sina ståndpunkter.

3.1.3 Kommittén kommer inte heller att uttala sig i detalj om aspekter i förslaget som rör Berecs struktur och funktionssätt, vilka kommer att analyseras i detalj i yttrandet som formuleras parallellt med detta.

⁽³⁾ COM(2016) 591 final.

⁽⁴⁾ EGT C 77, 28.3.2002, s. 1.

3.2 *Bedömning av det granskade förslagets allmänna inriktning*

3.2.1 Inledningsvis välkomnar EESK kommissionens initiativ som generellt motiveras av marknadsskäl, den tekniska utvecklingen och rättsskyddet för användarna av elektronisk kommunikation, vilket kräver en omarbetning av det rättsliga ramverket, som säkerställer att medborgarna kan dra nytta av kontinuerligt tillträde till verksamhet online, samt att företagen kan utveckla verksamhet under villkor som möjliggör rättvis konkurrens. Dessutom välkomnas kommissionens initiativ att använda recast-metoden (omarbetning), som är ett mycket adekvat instrument inom ramen för Refit, ett instrument som tyvärr sällan används av kommissionen.

3.2.2 EESK vill framföra gratulationer till kommissionen för dess formella korrigerings av den svåra uppgiften som omarbetningen (recasting) innebär. Uppgiften har utförts i enlighet med samtliga formella regler. Kommittén beklagar endast att kommissionen inte tillämpar förfarandet med simultan publicering av en "ren" och lättläst version, ett förslag som EESK lagt fram vid flera tillfällen.

3.2.3 EESK vill även ge sitt uttryckliga samtycke till det generella innehållet i de nya regler som introducerats i förslaget till ny lagstiftningsakt. EESK är enig med kommissionen i fråga om anpassningen av de rättsliga reglerna till andra av EU:s politikområden, oavsett om det gäller de specifika föreskrifterna inom sektorn eller principerna för konkurrensrätten och den horisontella lagstiftningen avseende konsumentskydd.

3.2.4 EESK bedömer dock att det valda alternativet – vilket inte är fullständigt motiverat – med ett direktiv som är så omfattande, så långtgående och där så många aspekter överlämnas till nationell lagstiftning, ur enkelhets- och rättssäkerhetssynpunkt skulle ha vunnit på om det föregicks av en ramförordning, som kan tillämpas direkt och på samma sätt i samtliga medlemsstater. Kommissionen har tidigare lagt fram ett sådant förslag, som omsattes i specifika direktiv för vissa av de sakfrågor som ingick, där diverse former av harmonisering tillämpades i enlighet med förhållandena på marknaden och sakfrågornas karaktär. Handläggningstiden (minst 18 månader), tiden för dess införlivande (minst två år) och tiden för dess genomförande innebär att det nya systemet inte kan träda i kraft före 2021/2022.

3.2.5 Å andra sidan har kommissionen valt att utelämna direktivet om integritet (ett förslag till förordning på detta område offentliggjordes den 10 januari 2017 [COM(2017) 10 final]), vars tema är ett av de mest centrala och viktigaste i paketet. Även om beslutet är förståeligt på grund av lagstiftningens tidsplan framstår detta som en svag punkt, vilket betyder att förslaget förlorat en av sina viktigaste hörnstenar för att säkerställa nätanvändarnas mest relevanta intressen. Anpassningen av de nuvarande föreskrifterna förläggs till en fjärran framtid och till ett odefinierat framtida instrument för integritet, vilket skapar ökade svårigheter vid införlivandet och genomförandet av åtgärdspaketet.

3.2.6 Det gäller även Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i unionen, som har utelämnats⁽⁵⁾, samt vissa aspekter av kommissionens meddelande "Att främja delad användning av radiospektrumresurser på den inre marknaden", som borde ha inkluderats i denna kodex⁽⁶⁾.

3.2.7 Slutsatsen är alltså att förslaget inte motsvarar rådets uttryckliga önskan om "en europeisk kod för rättigheter för användare av elektroniska kommunikationstjänster" vars syfte är att "på EU-nivå skapa ett enkelt, användarvänligt verktyg som förenar alla rättigheter för användare av elektroniska kommunikationstjänster när det gäller IKT (informations- och kommunikationsteknik) och konsumentskydd"⁽⁷⁾. Inte heller uppfylls den uttryckliga intentionen i den digitala agendan att senast 2011 "utfärda en uppförandekod för EU-onlinerättigheter, som sammanfattar de befintliga digitala användarrättigheterna i EU på ett entydigt och lättillgängligt sätt"⁽⁸⁾.

4. Särskilda kommentarer

4.1 *Föremål och syfte*

EESK välkomnar kommissionens fokusering redan i artikel 1 på att tjänsterna ska finnas tillgängliga för "användare med funktionshinder" liksom på behovet av att "fastställa [...] rättigheterna för slutanvändare". I det avseendet vill EESK framhålla vikten av det uttryckliga förbehållet i artikel 1.4, som innebär att bestämmelserna i det befintliga direktivet ska tillämpas utan att det påverkar unionens regler om konsumentskydd på ett negativt sätt, särskilt direktiv 93/13/EEG, 97/7/EG och 2011/83/EU, samt nationella regler i överensstämmelse med unionsrätten, som EESK nyligen har utarbetat bedömningar om i respektive studier (informationsrapporterna INT/795 och INT/796, antagna i december 2016).

⁽⁵⁾ COM(2011) 402 final.

⁽⁶⁾ COM(2012) 478 final.

⁽⁷⁾ Rådets 3017:e sammanträde den 31 maj 2010.

⁽⁸⁾ COM(2010) 245 final.

4.2 Definitioner

När det gäller definitioner vill EESK betona den relevanta formuleringen av nya begrepp t.ex. följande: *nät med mycket hög kapacitet, interpersonell kommunikationstjänst, nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst, nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst, nätens och nättjänsternas säkerhet, trådlös accesspunkt med liten räckvidd, trådlöst lokalt nät (Radio Local Area Network – RLAN), delad användning av radiospektrum, harmoniserat radiospektrum, larmcentral (Public Safety Answering Point – PSAP), den lämpligaste larmcentralen, nödkommunikation, larmtjänst*. Samtliga begrepp har relevans för rättssystemet.

4.3 Syften

4.3.1 När det gäller syften vill EESK nämna samarbetet mellan nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som en relevant aspekt, liksom samarbetet mellan medlemsstaterna och Berec i dess förlängning, trots att den "modell" som EESK förordar går i motsatt riktning, vilket framkommer i EESK:s yttrande om Berecs nya stadgar.

4.3.2 Det är särskilt viktigt att betona omformuleringen av nationella regleringsmyndigheters och andra behöriga myndigheters skyldigheter, liksom av Berec, som stadgas i artikel 3.2.

4.3.3 Det är också viktigt att medlemsstaterna ska samarbeta via gruppen för radiospektrumpolitik, inrättad genom kommissionens beslut 2002/622/EG, med varandra och med kommissionen, samt med Europaparlamentet och rådet på deras begäran, för att understödja den strategiska planeringen och samordningen av strategierna för radiospektrumpolitiken i unionen.

4.4 Ett urval av sakfrågor av relevant betydelse

4.4.1 Det är omöjligt att inom ramen för yttrandet genomföra en analys av samtliga ifrågasvarande bestämmelser och därför har EESK valt att koncentrera sig på några som enligt kommittén har den största sociala betydelsen.

4.4.2 Tillträdesregler

4.4.2.1 EESK gläder sig åt att reglerna som avser tillträde inte har ändrats på ett avgörande sätt och är överens med kommissionen om att underlätta förfaranden, främja universell konnektivitet och nät med mycket hög kapacitet för att nå målet för sektorns rättsliga ramverk, nämligen att, utöver att främja konkurrensen, upprätta en inre marknad och skydda konsumenterna.

4.4.2.2 EESK stöder de specifika ändringarna i regleringen av marknaden, som ställer krav på lagstiftarna att fastställa investeringsplaner och att tillåta offentliga myndigheter att söka efter företag som vill göra investeringar i områden med bristfällig täckning. Detta borde öka insynen i nätverkets etableringsplaner, förse investerarna med större förutsebarhet och ge lagstiftarna bättre möjligheter att beakta de geografiska förutsättningarna i sina marknadsanalyser.

4.4.2.3 EESK stöder kommissionens ändring av förfarandena vid marknadsanalys och kodifieringen av bästa aktuell praxis, som ser till att tillträdeskyldigheter endast tillämpas när detta krävs för att ta itu med brister i detaljhandeln, samt för att säkerställa resultat för slutanvändaren, samtidigt som konkurrensmässiga resultat uppnås. Kommittén finner det dock inte motiverat att utöka tidsgränsen för marknadsanalyser från tre år till fem år.

4.4.2.4 Avslutningsvis är kommittén enig om att konkurrens som baseras på infrastruktur utgör en av de mest effektiva formerna för att tillhandahålla nya eller bättre anslutningar till internet i områden där befolkningstätheten möjliggör mer än ett nätverk.

4.4.3 Tilldelning av spektrum

4.4.3.1 Trots att EU var det första området som utvecklade trådlös 4G-teknik uppkommer förseningar i etableringen, i jämförelse med andra regioner. Tilldelning och styrning av spektrum tillhör i princip medlemsstaternas ansvarsområde. Detta faktum har i allmänhet utpekats som orsak till fragmenteringen av marknaderna, vilket direkt påverkat det trådlösa nätets täckning och utnyttjande på ett negativt sätt i hela Europa. Om ingen ändring sker kan det utgöra ett hot mot införandet av 5G-tjänster i Europa och etableringen av nya innovativa tjänster.

4.4.3.2 Det är skälet till att förslaget helt följdriktigt innebär krav på ett antal gemensamma föreskrifter, t.ex. en minimilicensperiod för att garantera avkastning på investeringar, större utrymme för handel med spektrum, konsekvens och objektivitet i fråga om regleringsåtgärder (reservationspriser, flexibel auktionsutformning, maximipriser och spektrum-block, exceptionella spektrumreservationer). Dessutom krävs en utvärdering mellan parterna bland de nationella regleringsmyndigheterna för att säkerställa samstämmig praxis vid tilldelning under Berec. Dessutom bör operatörerna åta sig att använda det spektrum som tilldelats dem på ett effektivt sätt.

4.4.3.3 EESK samtycker till det nya sättet att närma sig frågan. Dels kommer processerna för tilldelning av spektrum inom elektronisk kommunikation att gå snabbare, med klara tidsgränser för när ett spektrum ska finnas tillgängligt på marknaden. Dels kommer investerarna i nästa generations teknik för trådlösa bredband att ges större förutsebarhet och enhetlighet i fråga om framtida modeller i fråga om licensiering och grundläggande villkor för tilldelning eller förnyelse av nationella rättigheter för spektrum.

4.4.3.4 Avslutningsvis välkomnar EESK förenklad delning av spektrumet i 5G-nätverk och främjat tillträde för slutanvändare till wifi-baserade anslutningar. Delad användning av spektrumet kan leda till ett mer intensivt och effektivt utnyttjande av de bristfälliga resurserna, genom allmän auktorisation eller genom rättigheter för individuell användning. Användarna av spektrum med radiofrekvenser inom systemet för allmän auktorisation kommer att få ett större rättsligt skydd mot skadliga störningar, under förutsättning att hindren mot etablering av wifi-anslutningspunkter undanröjs och slutanvändarens åtkomst till trådlös internetuppkoppling underlättas.

4.4.4 Omformuleringen av systemet för samhällsomfattande tjänster

4.4.4.1 Det "förnyade" systemet för samhällsomfattande tjänster och förändringarna som införts i fråga om tjänster och regler för skydd av slutanvändarna är aspekter som gett upphov till de största reservationerna inom EESK. De samhällsomfattande tjänsterna är i själva verket en av de aspekter som utsatts för mest kritik i tidigare yttranden från EESK.

4.4.4.2 Utvidgningen av den här tjänsten till andra tjänster, t.ex. mobila tjänster och internetåtkomst via bredband, har länge utgjort en prioritet. Under förevändningen om en påstådd modernisering av den samhällsomfattande tjänsten, leder förslaget i själva verket till att tjänsterna byts ut och att en rad skyldigheter upphävs från tillämpningsområdet, t.ex. offentliga telefonkiosker, fysiska telefonkataloger samt informationstjänster som omfattar kataloger, vilket gör att det förväntade resultatet blir överflödigt. EESK kan inte avgöra om sektorn är tillräckligt utvecklad för att säkerställa att tjänsterna tillhandahålls även i fortsättningen, om de samhällsomfattande tjänsterna inte längre är obligatoriska. Även om artikel 82 i praktiken ger medlemsstaterna tillåtelse att "fortsätta att säkerställa tillgången till andra tjänster", beror det inte enbart på "om behovet av sådana tjänster motiveras mot bakgrund av de nationella förhållandena". I stället kan detta leda till att tjänsterna kan komma att överges på kort sikt, på grund av administrativa avgifter.

4.4.4.3 EESK ifrågasätter definitionen av *funktionellt bredband*, eftersom den kan medföra att det endast upprättas en godtycklig lista över tillgängliga internettjänster i motsats till en neutral anslutning med minimikrav på kvalitet, vilket kan ge upphov till en diskriminerande praxis som leder till problem för slutanvändarna i framtiden.

4.4.4.4 Artikel 79 föreskriver visserligen att medlemsstaterna ska säkerställa "att samtliga slutanvändare inom deras territorium har tillträde, till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena, till tillgängliga funktionella internetanslutnings- och röstkommunikationstjänster med den kvalitet som anges inom deras territorium, inbegripet den underliggande förbindelsen, åtminstone vid en fast anslutningspunkt". Men om "slutanvändare med låga inkomster eller särskilda sociala behov hindras från att få tillgång till sådana tjänster, får de [medlemsstaterna] kräva att företag som tillhandahåller sådana tjänster erbjuder de slutanvändarna olika taxalternativ eller taxepaket som skiljer sig från dem som erbjuds till normala kommersiella villkor", genom tillämpning av "gemensamma taxor, inklusive geografisk utjämning, för hela territoriet".

I artikel 80.4 och 80.5 finns dock en hänvisning till "social trygghet och hjälp" dvs. till nationell finansiering via skatter, samt till att "stöd ges till slutanvändare med låga inkomster eller särskilda sociala behov i syfte att säkerställa att funktionell internetanslutningstjänst och röstkommunikationstjänst erbjuds till överkomligt pris åtminstone via en fast anslutningspunkt", vilket innebär att de som tillhör tjänsteleverantörernas sfär inte längre har denna typ av skyldigheter.

4.4.4.5 Då nationella regleringsmyndigheter anser att ett företag drabbas av alltför höga avgifter kommer alltså hela systemet för finansiering av offentliga tjänster att begränsas till "att införa ett system för att på öppet redovisade villkor via offentliga medel ersätta företaget för de fastställda nettokostnaderna". Änjo hänvisas till den nationella budgeten för att genom beskattning täcka kostnaderna för offentliga tjänster, i synnerhet i avsaknad av leverantörer av tjänster för allmänheten i icke-lönsamma områden. Detta upphäver möjligheten till ömsesidig kostnadstäckning, som tidigare var föreskriven i artikel 13 b i det återkallade direktivet, som löd på följande sätt: "b) att fördela nettokostnaden för samhällsomfattande tjänster mellan leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster".

4.4.5 Slutanvändares rättigheter

4.4.5.1 De största svårigheterna har EESK emellertid med den nya rubriken som gäller slutanvändarnas rättigheter och de lösningar som tillämpas, mot bakgrund av den generella karaktären i dess yttranden i frågan. Det gäller för det första valet av maximal harmonisering av villkoren i artikel 94. EESK:s uppfattning har alltid varit man, i frågor som rör konsumenträtt, bör anta direktiv om minsta möjliga harmonisering eller förordningar som garanterar högsta möjliga nivå av konsumentskydd.

4.4.5.2 EESK accepterar inte avskaffandet av vissa lagstadgade skyldigheter eller inskränkningen av rättigheter eller garantier som funnits tidigare, under den omotiverade förevändningen att de inte behövs längre, eller att de ingår i den allmänna konsumenträtten. Det gäller t.ex. upphävandet av nationella regleringsmyndigheters rätt att direkt förelägga reglerade detaljhandelspriser till operatörer med betydande inflytande på marknaden eller vissa bestämmelser om avtal, öppenhet och insyn, nummerupplysningstjänster och driftskompatibilitet när det gäller analog televisionsutrustning (artiklarna 95–98 och 103–105).

4.4.5.3 Kommissionen anser i sitt förslag inte heller att vissa situationer som har bedömts vara oskälig praxis i avtalen med användarna behöver regleras bättre, t.ex. i fråga om maximal avtalstid eller uppsägning av avtal, förnyelse av avtal i samband med erbjudanden, bristen på sanktioner som säkerställer effektiv hantering vid byte av leverantör för slutanvändaren, samt upprätthållandet av slutanvändarens skyldighet att betala ersättning som motsvarar "det tidsproportionella värdet av sådan subventionerad utrustning som är knuten till avtalet vid tidpunkten för uppsägningen och en tidsproportionell ersättning för eventuella andra kampanjfordelar som angetts som sådana vid den tidpunkt då avtalet ingicks".

4.4.5.4 EESK välkomnar dock vissa nya bestämmelser, t.ex. att avtalen blivit mera lättlästa genom tillkomsten av ett avtal som sammanfattar informationen i en förenklad version, instrument för kontroll av konsumtion, verktyg för jämförelser av pris och kvalitet, samt förbud mot diskriminering som grundas på nationalitet eller på i vilket land man är bosatt.

4.5 Regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter

4.5.1 Med avseende på regleringsmyndigheternas och andra behöriga myndigheters uppgifter är omarbetningen av artikel 5.1 särskilt relevant.

4.5.2 I synnerhet i fråga om den oberoende ställningen hos nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som omfattas av bestämmelserna i artiklarna 7- 9, vilka omfattas av speciella garantier som beviljas vid urvalet, begränsningar i mandatens giltighetstid, ledningens självstyre, samt uppsägning av medlemmarna i respektive styrelseorgan.

4.6 Tvistlösning i godo

4.6.1 Särskilt viktigt är att förslaget fokuserar på att man ska se till att det finns förfaranden utanför domstol som är insynsvänliga, icke-diskriminerande, snabba, rättvisa, enkla och förenade med låga kostnader för att lösa tvister mellan konsumenter och företag som tillhandahåller andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, när det gäller avtalsvillkor och/eller fullgörande av avtal i fråga om leverans av sådana nät och/eller tjänster.

4.6.2 Allra viktigast är möjligheten att medlemsstaterna får bevilja tillträde till sådana förfaranden för andra slutanvändare, i synnerhet mikroföretag och små företag.

4.6.3 I fråga om tvister över nationsgränserna presenteras emellertid en lösning i förslaget som försvagas av att det saknas mekanismer som inrättats på EU-nivå för denna typ av tvister. Förslaget ingår i ett komplicerat system av förfaranden med tvivelaktiga resultat, både avseende effektivitet och i fråga om hur man kan garantera en rättvis avvägning av olika intressen inom rimlig tid, som slutligen kan leda till en domstolsprocess.

Bryssel den 26 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation

[COM(2016) 591 final] — 2016/0286 (COD)

(2017/C 125/09)

Föredragande utan studiegrupp: **Jorge PEGADO LIZ**

Remiss	Europaparlamentet, 24.10.2016 Europeiska unionens råd, 25.10.2016
Rättslig grund	Artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationsområdet
Antagande av facksektionen	11.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	25.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	118/0/4

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har i flera av sina yttranden framfört synpunkten att Berecs uppdrag, kompetens och befogenheter bör förstärkas i syfte att ge organet nödvändig kapacitet för att kunna fylla en effektiv reglerande funktion när det gäller denna sektor på EU-nivå.

1.2 Rent generellt stöder kommittén därför syftet med kommissionens förslag.

1.3 EESK beklagar dock att kommissionen ännu inte har gått vidare med den modell som den beskriver under Alternativ 4, som den utan vidare förkastar. I stället föredrar kommissionen att begränsa Berecs verksamhet till samarbete eller samordning, om än i förstärkt form.

1.4 Såsom kommittén redan har påpekat är den övertygad om att endast en modell, som innebär att Berec omvandlas till en ren regleringsmyndighet, resulterar i att organet i framtiden kan säkerställa en lämplig reglering av nya alleuropeiska och globala informationstjänster – som för närvarande omfattas av ett i stort sett oreglerat och oklart regelverk (M2M, over-the-top-tjänster och andra områden av stor vikt, såsom roaming eller transnationella marknader) – eller bindande EU-omfattande tilldelningsförfaranden för vissa frekvensband.

1.5 En aspekt som förtjänar särskild uppmärksamhet och särskilda överväganden är överklagandenämndens sammansättning, organisation och funktion, eftersom man i alla situationer måste garantera att den agerar oberoende och opartiskt samt att den förfogar över ett lämpligt system för överklagande, vilket inte minst är viktigt när det gäller beslut avseende gränsöverskridande tvister.

2. Kort sammanfattning av förslaget

2.1 I sitt meddelande om "En strategi för en inre digital marknad i Europa" ⁽¹⁾ från maj 2015 påpekade kommissionen att marknadens och den tekniska miljöns föränderlighet gör det nödvändigt att stärka den institutionella ramen genom en betoning av rollen för Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan kallat Berec). I sin resolution Mot en rättsakt för den digitala inre marknaden ⁽²⁾ uppmanade Europaparlamentet kommissionen att ytterligare integrera den digitala inre marknaden genom att garantera en effektivare institutionell ram. Detta kan ske genom att den förstärker Berecs kapacitet och beslutsbefogenheter i syfte att främja en enhetlig tillämpning av regelverket för

⁽¹⁾ EUT C 13, 15.1.2016, s. 176.

⁽²⁾ Europaparlamentets resolution av den 19 januari 2016 om Vägen mot en rättsakt för den digitala inre marknaden (TA(2016)0009).

elektronisk kommunikation, för att Berec ska kunna utöva effektiv tillsyn av utvecklingen av den inre marknaden och bidra till lösningar i gränsöverskridande tvister.

2.2 Detta förslag bör ses i kombination med förslaget till direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation⁽³⁾. I förslaget får Berec nya uppgifter som skulle bidra till att säkerställa att regelverket genomförs på ett enhetligt sätt, vilket i sin tur skulle stimulera utvecklingen av marknaden för elektronisk kommunikation inom unionen. Dessutom skulle Berec också bidra till främjandet av tillgången till och användningen av datakonnektivitet med mycket hög kapacitet, av konkurrens vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt främjandet av unionsmedborgarnas intressen.

2.3 Det främsta syftet med förslaget är därför att förstärka Berecs institutionella roll och förbättra dess ledningsstruktur genom att omvandla både Berec och Berecs byrå till en fullt utbyggd myndighet med ett bredare uppdrag, i syfte att anpassa verksamheten till framtida uppgifter för att fortsätta Berecs arbete – och fortsätta att samla sakkunskap från nationella regleringsmyndigheter – genom att anpassa Berecs struktur och styrning, drift, programplanering och ansvarsskyldighet till det gemensamma uttalandet från Europaparlamentet, rådet och kommissionen av den 19 juli 2012 om decentraliserade organ (nedan kallad den gemensamma strategin)⁽⁴⁾. Därigenom införlivas i Berec-förordningen också de uppgifter som tilldelats Berec i den nyligen antagna förordning (EU) 2015/2120, som fastställer regler för att säkerställa öppen internetanslutning och avskaffa tilläggsavgifterna för roaming⁽⁵⁾. Dessutom tillkommer en översyn av direktivet om integritetsskydd och elektronisk kommunikation⁽⁶⁾, som kommissionen förväntas lägga fram i slutet av 2016.

2.4 För att uppnå detta mål har kommissionen övervägt fyra alternativ: Alternativ 1 – Inga åtgärder, Alternativ 2 – En förstärkt rådgivande roll och större befogenheter, Alternativ 3 – Rådgivande roll med vissa standardförberedande befogenheter samt bättre marknadsöversyn och spektrumtilldelning av nyttjanderätter till radiospektrum (detta alternativ föredras av kommissionen och utvecklas i detalj). Alternativ 4, som kommissionen omedelbart förkastar, avser inrättandet av ett verkligt regleringsorgan på EU-nivå som en förstärkt byrå med nödvändiga resurser att ta emot en överföring av genomförandebefogenheter, inbegripet övervaknings- och verkställighetsbefogenheter samt bindande befogenheter på områden där det är nödvändigt att garantera en enhetlig tillämpning av EU:s regler.

2.5 I följande punkter görs en rättslig analys av det valda alternativet.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har i flera av sina yttranden⁽⁷⁾ framfört synpunkten att Berecs uppdrag, kompetens och befogenheter bör förstärkas i syfte att ge organet nödvändig kapacitet för att kunna fylla en effektiv reglerande funktion när det gäller denna sektor på EU-nivå. Rent generellt stöder kommittén därför syftet med kommissionens förslag.

⁽³⁾ COM(2016) 590 final, som var föremål för EESK:s yttrande TEN/612 om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (se sidan ... i detta nummer av EUT).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets, rådets och kommissionens gemensamma uttalande om decentraliserade organ av den 19 juli 2012.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1). Förslaget behandlades i EESK:s yttrande TEN/534 (EUT C 177, 11.6.2014, s. 64).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom sektorn för elektronisk kommunikation (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37). Situationen analyserades i yttrande TEN/612 om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (se sidan ... i detta nummer av EUT).

⁽⁷⁾ Som exempel kan följande nämnas:

- EESK:s yttrande om förslaget till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 (COM(2016) 399 final), (EUT C 34, 2.2.2017, s. 162, punkt 4.7).
- EESK:s yttrande om kommissionens förslag om nya åtgärder på EU:s inre marknad för teletjänster (COM(2013) 627 final och COM(2013) 634 final) (EUT C 177, 11.6.2014, s. 64, punkt 4.7.1).
- EESK:s yttrande om kommissionens meddelande om att främja delad användning av radiospektrumresurser på den inre marknaden (COM(2012) 478 final) (EUT C 133, 9.5.2013, s. 22, punkt 4.10).
- EESK:s yttrande om en digital inre marknad för alla (EUT C 161, 6.6.2013, s. 8, punkt 3.1.1.1).
- EESK:s yttrande om kommissionens meddelande om ett öppet internet och nätneutralitet i Europa (COM(2011) 222 final) (EUT C 24, 28.1.2012, s. 139, punkt 2.4.1).
- EESK:s yttrande om Europaparlamentets och rådets förslag till beslut om inrättande av det första programmet för radiospektrumpolitik (COM(2010) 471 final) och kommissionens meddelande om europeiska bredbandssektorn – investeringar i digitalt baserad tillväxt (COM(2010) 472 final) (EUT C 107, 6.4.2011, s. 53, punkterna 2.13 och 2.14).

3.2 EESK har dock inriktat sig på en lösning som ligger närmare "Alternativ 4", eftersom kommitténs bedömning är att de rent kosmetiska åtgärderna när det gäller Berecs status inte är tillräckliga för att omvandla det till en verklig tillsynsmyndighet.

3.3 Detta har till exempel uttryckligen påpekats i yttrandet TEN/534: "EESK anser att de föreslagna ändringarna när det gäller statusen för Berec, t.ex. en ordförande på heltid för tillsynsmyndigheten, kan visa sig vara otillräckliga för att möta konkurrenskraftutmaningarna och behovet av investeringsincitament, särskilt i fråga om bredbandskommunikation och NGN/NGA-näten" (punkt 4.7.1).

3.4 När det gäller fullgörandet av uppgifter på områden där det redan finns en stor brist på lämplig lagstiftning, till exempel i fråga om nya alleuropeiska och globala informationstjänster som för närvarande omfattas av ett i stort sett oreglerat och oklart regelverk (M2M, over-the-top-tjänster och andra områden av stor vikt, såsom roaming eller transnationella marknader) – eller bindande EU-omfattande tilldelningsförfaranden för vissa frekvensband med koppling till de nya befogenheter som tilldelats organet (inte bara i detta förslag utan framför allt i förslaget om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation), framstår det inte som acceptabelt att Berecs verksamhet ska ligga kvar på oförändrad nivå och enbart omfatta samarbete eller samordning, om än i förstärkt form.

3.5 Det är också uppenbart att detta förslag inte bidrar med någon framtidsvision i fråga om ökad integration av den digitala inre marknaden, eftersom det fortfarande medger en fragmentering av lagstiftningen genom de nationella regleringsmyndigheterna.

3.6 Detta kanske förklarar de föga uppmuntrande resultat från utvärderingen av Berec som beaktas i förslaget med avseende på relevansen, effektiviteten och mervärdet i den modell som man trots allt förespråkar.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Artiklarna i vilka man fastställer organets befogenheter, organisation och funktion följer generellt sett den gemensamma mall för organ av denna typ som definieras i det gemensamma uttalandet från Europaparlamentet, rådet och kommissionen om decentraliserade organ, och kräver inga särskilda kommentarer.

4.2 När det gäller överklagandenämnderna anger man dock följande: "Deras medlemmar bör även i fortsättningen garanteras opartiskhet och oberoende på grundval av öppna och objektivt verifierbara kriterier som ska fastställas av organen", i synnerhet att "rekrytering av medlemmar till överklagandenämnden från organens personal och/eller organets styrelse (...) inte [får] ifrågasätta ovannämnda principer om opartiskhet och oberoende" (punkt 21 i uttalandet).

4.3 I jämförelse med det som har fastställts inom andra organ av samma karaktär, såsom EUIPO⁽⁸⁾, Gemenskapens växtsortsmyndighet⁽⁹⁾, Europeiska byrån för luftfartssäkerhet⁽¹⁰⁾ och Europeiska kemikaliemyndigheten⁽¹¹⁾, för att bara nämna ett fåtal, förvånas EESK över att bestämmelserna om överklagandenämndens juridiska ram i artiklarna 11–14 i förslaget har utformats på ett så knapphändigt sätt.

4.4 EESK konstaterar att alla förordningar med bestämmelser för organisationen av och förfarandena inom de ovannämnda organens överklagandenämnder i detalj anger de tillämpliga förfarandena i dessa instanser, och att man kan begära att deras beslut ogiltigförklaras av Europeiska unionens tribunal, vars avgöranden kan överklagas till Europeiska unionens domstol med ansvar för rättsliga frågor.

⁽⁸⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 216/96 av den 5 februari 1996 (EGT L 28, 6.2.1996), ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 2082/2004 av den 6 december 2004 (EUT L 360, 7.12.2004).

⁽⁹⁾ Artikel 67 och följande artiklar i rådets förordning (EG) nr 2100/94 av den 27 juli 1994 (EGT L 227, 1.9.1994, s. 1–30).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1592/2002 av den 15 juli 2002 (EGT L 240, 7.9.2002, s. 1–21).

⁽¹¹⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 771/2008 av den 1 augusti 2008 (EUT L 206, 2.8.2008, s. 5–13).

4.5 I de flesta fall är dess funktion rent rådgivande, men det finns också fall där bestämmelserna i utkastet till direktiv tillsammans med bestämmelserna i föreliggande förslag innebär att Berec kommer att ha beslutsbefogenhet som kan påverka tredjemans rättsliga ställning, till exempel när det gäller vissa beslut som anges i artikel 2.1, leden b–d:

- Fastställandet av gränsöverskridande marknader.
- Sammanfattande mallar för kontrakt.
- En ekonomisk modell för att bistå kommissionen vid fastställandet av maximala termineringsavgifter i unionen.
- Yttranden om lösning av gränsöverskridande tvister.
- Utkast till åtgärder med koppling till inre marknadsförfaranden för reglering av marknaden.
- Utkast till nationella åtgärder med koppling till inre marknadsförfaranden för sakkunnigbedömning av radiospektrum.
- Utkast till beslut och rekommendationer om harmonisering.

4.6 Ett tydligt exempel gäller gränsöverskridande tvister, för vilka följande anges: "Varje part får hänskjuta tvisten till den eller de berörda nationella regleringsmyndigheterna", som i sin tur "ska anmäla tvisten till Berec för att lösa tvisten på ett konsekvent sätt, i enlighet med de mål som anges i artikel 3". Berec ska i detta fall utfärda ett yttrande om att den eller de berörda nationella regleringsmyndigheterna antingen ska vidta särskilda åtgärder för att lösa tvisten eller avstå från åtgärder, så snart som möjligt och i alla händelser inom fyra månader, utom under exceptionella omständigheter.

4.7 I en sådan situation kan överklagandet av ett beslut till en överklagandenämnd av den typ som planeras i förslaget svårligen ses som förenligt med syftet att erbjuda garantier för oberoende och opartiskhet.

4.8 Även om man anger att det alltid ska finnas en möjlighet att vända sig till domstolen förefaller det som att processen på administrativ nivå inte inbegriper en möjlighet att överklaga till ett verkligt oberoende organ.

4.9 EESK hoppas att man fäster vederbörlig uppmärksamhet vid denna fråga i den slutliga versionen av förslaget.

Bryssel den 25 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen

[COM(2016) 589 final – 2016/0287 (COD)]

(2017/C 125/10)

Föredragande utan studiegrupp: **Emilio FATOVIC**

Remiss	Europaparlamentet, 6.10.2016 Rådet, 25.10.2016
Rättslig grund	Artikel 172 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande av facksektionen	11.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	26.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	195/1/0

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens initiativ Wifi4EU, som syftar till att det ska finnas gratis internetuppkoppling på offentliga platser och som kommer att ge fördelar både vad gäller åtkomst, i synnerhet för de mest missgynnade sociala grupperna, och i form av ekonomisk tillväxt i regionerna, framför allt när det gäller offentliga tjänster, hälsa, handel och turism.

1.2 EESK välkomnar det faktum att ett av de förslag som kommittén flera gånger har betonat i tidigare yttranden äntligen har inkluderats i processen för digitaliseringen av Europeiska unionen⁽¹⁾. Förslaget bottenar i övertygelsen om att tillgång till internet är en grundläggande rättighet för varje medborgare och också ett oundgängligt instrument för social integration och ekonomisk tillväxt.

1.3 EESK noterar att den snabba digitala utvecklingen medför en risk för att all den teknik som installerats föråldras på kort tid. Kommittén uppmanar därför kommissionen att utöver tekniska mål också fastställa mål för social utveckling för att göra Wifi4EU-initiativet mer dynamiskt, hållbart och motståndskraftigt.

1.4 Kommittén instämmer i att man bör hämta inspiration från projektet Eduroam för att genomföra Wifi4EU, och föreslår att de båda processerna integreras så att alla medborgare får en enda digital identitet som gäller i hela Europa, såsom redan fastställts i eIDAS-förordningen. Denna process skulle ha en stor inverkan också när det gäller att stärka känslan av ett europeiskt medborgarskap och överbrygga **"digital fattigdom"**.

1.5 EESK anser att Wifi4EU är ett strategiskt projekt, och att de 120 miljoner euro som anslagits för det är ett helt otillräckligt belopp för att täcka behoven i hela EU. EESK efterlyser därför en betydande ökning av finansieringen för att man ska kunna säkerställa gratis trådlöst internet med mycket hög hastighet på alla offentliga platser i EU senast 2025, så att initiativet kan genomföras enligt principen **"Quality Wifi4all"**. I detta sammanhang skulle det vara viktigt att sörja för en bättre integration mellan alla befintliga offentliga wifi-tjänster så att man till fullo utnyttjar tillgängliga resurser och undviker slöseri.

⁽¹⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 8.

1.6 EESK anser att de kriterier som fastställts för fördelningen av medel ("först till kvarn" och det geografiska kriteriet) är otydliga och motstridiga. Kommittén rekommenderar att man tar hänsyn till staternas befolkningsstorlek och geografiska omfattning och på förhand fastställer det maximala belopp som kan tilldelas varje land, så att medlen kan fördelas på ett balanserat sätt mellan alla regioner.

1.7 EESK föreslår att man reserverar en andel på 20 % till områden som är mindre utvecklade ekonomiskt och digitalt sett, och att man prioriterar öar, bergsområden, gränsområden, avlägsna områden och regioner som har drabbats av naturkatastrofer, för att investera resurserna där de behövs som mest. Kommittén rekommenderar att kriterierna för upptagande i registret över leverantörer inte ska vara diskriminerande i förhållande till storleken på företaget.

1.8 EESK stöder principen om att medlen ska användas för att säkerställa gratis internetuppkoppling på de ställen där det för närvarande saknas. Kommittén uppmanar dock kommissionen att i den strategiska visionen integrera det offentliga initiativet med initiativ som förutsätter offentlig-privata partnerskap.

1.9 EESK anser att den kostnadsfria tjänsten för trådlös internetuppkoppling ska ha hög kvalitet och säkerställa en hastighet på minst 100 megabit/sekund under perioden 2017–2020, men redan nu ha som utgångspunkt att hastigheten ska öka på medellång sikt. Detta av tre olika skäl:

- a) För att göra Wifi4EU förenligt med meddelandet om gigabitsamhället.
- b) Eftersom en enkel ADSL-förbindelse på grund av dess tekniska begränsningar inte skulle säkerställa en uppkoppling av tillfredsställande kvalitet för dussintals användare samtidigt.
- c) Eftersom en kostnadsfri offentlig tjänst inte nödvändigtvis måste vara av dålig kvalitet.

1.10 EESK stöder antagandet av förenklade och mindre byråkratiska förfaranden för tillgång till finansiering. EESK uppmanar dock kommissionen att fastställa en minsta period på tre år för tillhandahållande av tjänsten, med skyldighet att betala tillbaka de mottagna medlen om kravet inte uppfylls.

2. Inledning och metod

2.1 Förslaget COM(2016) 589 om ändring av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen är en del av ett åtgärds paket om telekommunikation som antogs av kommissionen den 13 september 2016 och som också omfattar följande:

- Meddelandet "Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle" – COM(2016) 587.
- Handlingsplanen "5G för Europa" – COM(2016) 588.
- Förslaget till ett direktiv om en ny europeisk kodex för elektronisk kommunikation – COM(2016) 590.
- Förslaget till förordning om att stärka det befintliga Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och omvandla det till en byrå, samtidigt som det behåller sitt nuvarande namn – COM(2016) 591.

2.2 EESK har utarbetat ett yttrande om vart och ett av dessa förslag med en likartad struktur för att säkerställa att visionen och innehållet i samtliga dokument är överensstämmande och enhetliga (detta yttrande har nära anknytning till yttrandena TEN/611 om "Ett europeiskt gigabitsamhälle", TEN/612 om "En europeisk kodex för elektronisk kommunikation", TEN/613 om "Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation" och TEN/615 om "5G för Europa: en handlingsplan") och att de ligger i linje med EESK:s tidigare yttranden om detta ämne.

3. Sammanfattning av kommissionens förslag

3.1 Den föreslagna förordningen, som lanserar initiativet "Wifi4EU", ingår i ett åtgärds paket som omfattas av meddelandet om "ett europeiskt gigabitsamhälle". Detta initiativ ska finansiera etableringen av gratis åtkomstpunkter till internet på offentliga platser (bibliotek, torg, parker, sjukhus och offentliga byggnader i allmänhet) genom att ta som utgångspunkt och integrera det framgångsrika initiativet Eduroam, som redan erbjuder denna tjänst vid universitet och högskolor.

3.2 Kommissionen har öronmärkt 120 miljoner euro och beräknar att under perioden 2017-2020 involvera mellan 6 000 och 8 000 kommuner, så att man till sist uppnår mellan 40 och 50 miljoner anslutningar per dag. De knappa finansiella anslagen ger initiativet karaktären av ett pilotprojekt.

3.3 Målgruppen för initiativet är de kommuner som ännu inte erbjuder en sådan tjänst. Projekten får inte ha en budget som överstiger 60 000 euro och de kommer att beviljas stöd för att täcka upp till 100 % av kostnaderna för inköp och installation av åtkomstpunkter, medan de lokala myndigheterna kommer att stå för kostnaderna för internetabonnemang och underhåll av utrustningen.

3.4 De lokala myndigheterna kommer att uppmanas att utveckla och främja kostnadsfria digitala tjänster, särskilt inom områdena e-turism, e-hälsovård och e-förvaltning.

3.5 Förslaget är begränsat till offentliga platser och är utformat så att det inte hamnar i konflikt med eller snedvrider den fria marknaden för digital trafik, utan förstärker den genom att sprida de digitala tjänsterna till mindre utvecklade regioner.

3.6 Kommissionens förslag innehåller tre huvudkriterier för fördelningen av medel:

- a) Endast lokala myndigheter som inte redan erbjuder en sådan tjänst kan få tillgång till medlen.
- b) Direkt utbetalning av medlen i den ordningsföljd som ansökningarna inkommer ("först till kvarn"-metoden).
- c) Antagande av ett geografiskt kriterium för att fördela de tillgängliga medlen på ett balanserat sätt.

3.7 I förslaget anges en förenklad modell för tillgång till medlen och rapportering om verksamheten via ett antal vouchrar som senare kommer att användas för att betala de företag som fått i uppdrag att installera utrustningen. Kommissionen kan i realtid kontrollera den verkliga driften av åtkomstpunkterna så att den om nödvändigt kan vidta åtgärder och genomföra kontroller.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK välkomnar kommissionens Wifi4EU-initiativ, som syftar till att säkra tillgång till internet på offentliga platser och som kommer att ge fördelar både i form av tillgång ⁽²⁾, i synnerhet för de mest missgynnade sociala grupperna, genom att motverka problemet med **digital fattigdom** ⁽³⁾, och i form av ekonomisk tillväxt i regionerna, särskilt när det gäller hälso- och sjukvård, offentliga tjänster, handel och turism ⁽⁴⁾.

4.2 EESK välkomnar det faktum att ett förslag som kommittén flera gånger har betonat i tidigare yttranden äntligen har inkluderats i digitaliseringsprocessen i EU ⁽⁵⁾. Förslaget bottnar i övertygelsen att tillgång till internet är en grundläggande rättighet för varje medborgare, samtidigt som det är ett instrument för social integration och ekonomisk tillväxt.

4.3 EESK uppmanar kommissionen att genomföra Wifi4EU-initiativet så att det får bestående effekter i de berörda regionerna. Den snabba digitala utvecklingen medför nämligen en risk för att all den teknik som installerats föråldras på kort tid. Därför rekommenderar EESK att pilotprojektet blir en del av en mer omfattande och hållbar strategisk vision som fokuserar mer på sociala mål än på de rent tekniska.

4.4 Kommittén anser att förslaget inte tillräckligt tydligt anger på vilket sätt initiativet är en del av digitaliseringsprocessen i EU, som för närvarande genomförs på ett oenhetligt sätt. Det finns således områden som ännu inte har någon ADSL-anslutning och andra som redan har ultrasnabbt bredband och som framgångsrikt testat hastigheter på 1 gigabit/sekund. EESK hoppas att initiativet fastställer ambitiösa mål i fråga om tjänsternas kvalitet.

4.5 EESK påpekar att förslaget inte understöds av en relevant och detaljerad genomförbarhetsstudie. Detta framgår av det faktum att de uppgifter som kommissionen tillhandahållit om de effekter som kan uppnås är alltför allmänna. De har heller inte tillräckligt stöd i en socioekonomisk bedömning, och troligen har de också överskattats när det gäller den verkliga potentialen på grund av de begränsade ekonomiska anslagen.

⁽²⁾ EUT C 389, 21.10.2016, s. 28.

⁽³⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 25.

⁽⁴⁾ EUT C 318, 29.10.2011, s. 9.

⁽⁵⁾ Se fotnot 1.

4.6 EESK beklagar att budgeten är begränsad till 120 miljoner euro, så att ett så viktigt initiativ som detta nedgraderas till ett pilotprojekt. Kommittén hoppas därför att man väsentligt ökar finansieringsramen så att Wifi4EU kan få status av en strukturell och strategisk åtgärd med mätbara mål, som en integrerad del av modellen med ett gigabitsamhälle, och kan bidra till uppnåendet av målen för digital utveckling för 2025. EESK betonar att man i programmet för ett gigabitsamhälle måste inkludera ett mål om att alla offentliga platser ska ha gratis trådlös internetuppkoppling senast 2025.

4.6.1 Det ursprungliga anslaget från Fonden för ett sammanlänkat Europa för utvecklingen av digitala nät och tjänster låg på mer än 9 miljarder euro, men sänktes sedan successivt till drygt 1 miljard euro. Kommittén beklagar än en gång denna minskning av tillgängliga medel för vad som är en avgörande prioritering för att EU ska bli konkurrenskraftigt, och hoppas att medel kan återtas från budgetposterna.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Kommittén konstaterar att kriterierna för tilldelning av medel inte är tillräckligt utvecklade i förslaget och befärar att de kan vara motstridiga sinsemellan. Det bör särskilt noteras att principen "först till kvarn" kan komma att gynna de myndigheter som redan är digitaliserade, vilket minskar de tillgängliga medlen för stater och lokala myndigheter som har störst behov av dem.

5.2 EESK rekommenderar att man vid fördelningen av medlen tar hänsyn till ländernas befolkningsstorlek och geografiska omfattning och på förhand fastställer det maximala belopp som kan tilldelas varje land, för att säkra att medlen fördelas på ett balanserat sätt mellan alla regioner.

5.2.1 Kommittén hoppas att registret över leverantörer för förverkligandet av infrastruktur, där de intresserade företagen måste vara upptagna för att kommunerna ska kunna välja dem, inte ska vara diskriminerande i förhållande till storleken på företaget.

5.3 Kommittén önskar att man reserverar en andel på 20 % av budgeten till områden som är mindre utvecklade ekonomiskt och digitalt sett, och att man prioriterar öar, bergsområden, gränsområden, avlägsna områden och regioner som har drabbats av naturkatastrofer, för att kunna investera resurserna där de behövs som mest ⁽⁶⁾.

5.4 EESK stöder principen om att medlen ska användas för att säkerställa gratis internetuppkoppling på de ställen där det för närvarande saknas. Kommittén är emellertid medveten om vilka akuta och komplexa tekniska och ekonomiska insatser som krävs för att sprida denna tjänst i hela Europa. EESK uppmanar därför kommissionen att i den strategiska visionen integrera det offentliga initiativet med initiativ som förutsätter offentlig-privata partnerskap.

5.5 EESK anser att den kostnadsfria tjänsten för trådlös internetuppkoppling ska ha hög kvalitet och säkerställa en hastighet på minst 100 megabit/sekund (ultrasnabbt bredband) under perioden 2017–2020, men redan nu ha som utgångspunkt att hastigheten ska öka på medellång sikt. Detta av tre olika skäl:

- a) För att göra Wifi4EU förenligt med meddelandet om gigabitsamhället, som har till syfte att sprida ultrasnabba fibernät (1 gigabit/sekund) till alla platser i EU där det tillhandahålls offentliga tjänster (bl.a. offentlig förvaltning, sjukhus, bibliotek) senast 2025.
- b) Eftersom en enkel ADSL-förbindelse på grund av dess tekniska begränsningar (reaktionstid, uppkopplingens stabilitet och maximal bandbredd) inte skulle kunna säkerställa en uppkoppling av tillfredsställande kvalitet för dussintals användare samtidigt.
- c) Eftersom konceptet kostnadsfri offentlig tjänst inte nödvändigtvis måste vara kopplat till dålig kvalitet.

5.6 EESK stöder tanken på att inspireras av projektet Eduroam för att utforma Wifi4EU, men anser att dessa initiativ ända från början måste komplettera varandra för att säkerställa åtkomst för alla medborgare med en enda digital identitet som gäller i hela Europa. I detta sammanhang föreslår kommittén att man återanvänder de bestämmelser som redan fastställs i eIDAS-förordningen ⁽⁷⁾ om digital identitet, som har visat sig ge garantier för både uppgiftsskydd och säkerhet mot otillåten användning av tjänsten (terrorism). Detta skulle kunna få betydande följder, bland annat för att stärka känslan av ett europeiskt medborgarskap.

⁽⁶⁾ Se fotnot 1.

⁽⁷⁾ EUT L 257, 28.8.2014, s. 73.

5.7 EESK stöder antagandet av förenklade mekanismer och mindre byråkratiska förfaranden för tillgång till finansiering. Kommittén konstaterar dock att kommissionens förslag inte innehåller någon minimiperiod under vilken lokala stödmottagare är skyldiga att tillhandahålla kostnadsfri trådlös internetuppkoppling (eller annars betala tillbaka de mottagna medlen). EESK rekommenderar att man fastställer en minimiperiod på tre år för att uppfylla skyldigheten att tillhandahålla denna tjänst.

5.8 Kommissionen bör vidare uppmuntra medlemsstaterna att främja tillgången till gratis trådlös internetuppkoppling på alla offentliga platser. Detta skulle vara av särskilt stor betydelse i småstäder och i områden som inte är så intressanta för marknaden, där de stora kommersiella aktörerna knappast kommer att göra några större investeringar i den digitala infrastrukturen, med sikte på en mer harmonisk utveckling av EU som erbjuder bättre möjligheter och livskvalitet för alla.

5.9 EESK upprepar sin uppmaning till kommissionen att beakta den demografiska aspekten. Många äldre är i praktiken fortfarande digitala analfabeter. Kommittén rekommenderar därför att man inom Wifi4EU skapar en enda, flerspråkig och användarvänlig portal för tillgång. Kommittén rekommenderar också att kommunerna får finansiella medel för att erbjuda utbildning för framför allt äldre personer, i syfte att främja ökad användning av internet, säkerställa initiativets framgång, bekämpa social utestängning och stärka lokalsamhällena.

Bryssel den 26 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén — 5G för Europa: en handlingsplan

[COM(2016) 588 final]

(2017/C 125/11)

Föredragande utan studiegrupp: **Mihai MANOLIU**

Remiss	Kommissionen, 24.11.2016
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande av facksektionen	11.1.2017
Antagande vid plenarsessionen	26.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	199/1/4

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK anser att kommissionens mål att bygga ut de första 5G-näten (fram till 2018) och lansera de kommersiella tjänsterna i Europa (fram till slutet av 2020) bör stödjas.

1.2 Följande faktorer kommer enligt EESK:s uppfattning att vara avgörande: framgången i de projekt som genomförs inom ramen för det offentlig-privata partnerskapet för 5G (5G-PPP) under forskningsstadiet samt integreringen av fronthaul-näten och backhaul-näten för dataöverföring genom dataväxlar med hög kapacitet, heterogena överföringslänkar och molnbaserade processorer som anlitar flera leverantörer av internettjänster.

1.3 EESK rekommenderar kommissionen att samarbeta med medlemsstaterna och med de internationella organen för att lösa de tekniska problemen med frekvenserna och bandbredden samt för att utveckla standarder (utan specifika standarder kommer det nämligen inte att ske någon storskalig utveckling och därmed inte heller att uppstå någon marknad för utrustning till ett skäligt pris).

1.4 Kommittén är medveten om de möjliga riskerna (en rad faktorer som kan skapa hinder för att målet uppnås) för alla stadsområden och för de främsta transportlederna som i framtiden kommer att ha tillgång till 5G. Åtgärderna för att stimulera efterfrågan har inte visat sig ha åsyftad verkan när det handlar om att tillhandahålla tjänster i dessa områden.

1.5 Kommittén stöder tanken på att kompensera bristen på privata investeringar i avlägsna regioner och i regioner med låg befolkningstäthet i vissa medlemsstater genom offentliga investeringar eller genom andra finansieringslösningar. När man beslutar huruvida det är lämpligt med offentlig finansiering bör man samtidigt ta hänsyn till effekterna på den lokala ekonomin, på distansarbete och på utbudet av hälso- och sjukvård och nya utbildningsmöjligheter (spridningseffekter).

1.6 EESK anser att man bör standardisera förfarandena och fastställa specifikationer för alla etapper i 5G-projektet i syfte att skapa rättvisa arbetsförhållanden. Arbetsmarknadsparterna kommer på ett objektivt sätt att kunna bedöma både bristerna i uppfyllelsen av målen och graden av uppfyllelse.

1.7 EESK anser att 5G-näten genom sina specifika egenskaper, t.ex. driftskompatibilitet, transparens och datasäkerhet, kan bidra avsevärt till att modernisera de offentliga förvaltningarna i medlemsstaterna och till att minska byråkratin.

1.8 EESK understryker den roll som de små och medelstora företagen kan spela på det digitala området. De kan nämligen införa nya innovationsmodeller på marknaden. Den offentliga finansieringen av vissa virtuella kluster för de små och medelstora företagen kan vara en lösning för att stödja uppstarts företag och en möjlighet som inte bör försummas, vid sidan av andra innovativa och skräddarsydda finansieringsmodeller.

1.9 EESK anser att utvecklingen av den digitala kompetensen hos medborgarna i allmänhet och arbetstagarna i synnerhet bör vara en prioritering för EU. EU:s insatser inom ramen för strategin för digital kompetens och den breda koalitionen för digitala arbetstillfällen knyter band mellan arbetsmarknadsparter, utbildningsanordnare och andra relevanta samhällsaktörer på området. EESK anser att man bör ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättningar och skapa de förutsättningar som krävs för att underlätta deras tillgång till den nya teknik som 5G genererar.

1.10 EESK anser att de investeringar som grundar sig på strukturfonderna måste skapa lika villkor för alla medlemsstater samt balanserad och icke-diskriminerande tillgång för alla ekonomiska aktörer.

1.11 Jord- och skogsbrukssektorerna och många företag på landsbygden och i avlägset belägna områden i Europa har konsekvent utlovats snabbare bredband och 3G/4G-mobilnät, men dessa löften har aldrig infriats. Om det ska finnas någon framtid för landsbygden, avlägset belägna områden, bergs- och ömråden i Europa ska de självklart ha rätt att begära tillgång till minst 5Mbps-bredband och 3G/4G-mobilnät.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK har i alla sina yttranden uttryckt sitt stöd för kommissionens initiativ på IKT-området som en förutsättning för fullbordandet av den digitala inre marknaden som en drivkraft för den socioekonomiska utvecklingen i EU. EESK uppskattar kommissionens engagemang för utbyggnaden av 5G-nät (teknik med integrerade kretsar för mobila nät) och stöder de åtgärder som kommissionen vidtog redan i forskningsstadiet. Som för varje ny produkt eller tjänst innebär deras utveckling och utsläppande på marknaden en rad risker och möjligheter som bör bedömas på ett objektiva sätt, så att de bästa strategierna kan tillämpas för att uppnå förväntade resultat.

2.2 Även om den grundar sig på aktuell teknik bör 5G inte förväxlas med 4G, som kan integreras med många former av global avancerad teknik, såsom LTE och LTE-Advanced (TD-LTE, AXGP, LTE-A, TD-LTE-A, LTE med VoLTE), WiMax, WiMax2, Network Function Virtualization/mjukvarudefinierat nätverk (NFV/SDN), HetNets (heterogena nätverk) och LPLT (Low Power Low Throughput-nätverk).

2.3 Den främsta fördelen med 5G-tekniken jämfört med 4G är den mycket högre hastigheten (Samsung har aviserat en hastighet på 7,5 Gbit/s, Nokia 10 Gbit/s, medan University of Surrey i Storbritannien i fjol meddelade att man uppnått häpnadsväckande 1 Tbit/s, samma som inom fiberoptiken, visserligen under laboratorieförhållanden). Vid sidan av hastigheten är den låga latensen (garanterat under 1 millisekund i de stora näten) och den höga kapaciteten andra viktiga fördelar. Om man inte uppnår en latens under 1 millisekund under verkliga förhållanden, kommer en del av de tjänster som hänger samman med 5G (förstärkt verklighet, virtuell verklighet, självkörande bilar och taktillt internet) inte att vara möjliga med de egenskaper som krävs.

2.4 På samma sätt kommer reaktionerna från alla berörda parter på marknaden att bero på dessa förväntade tekniska egenskaper. Man bör påminna om att förväntningarna om att mobiltelefonanvändarna skulle få tillgång till internet inte infriades vid övergången från 2G till 3G. Detta blev inte möjligt förrän den specifika tekniska förmågan i 3,5G-tekniken kunde omsättas i praktiken och kombinationen av smarta mobiltelefoner och mobila bredbandsnät gjorde det möjligt att koppla upp dessa enheter till internet.

2.5 5G-näten och fibernäten kompletterar varandra. På korta avstånd och i områden med hög anslutningstäthet är 5G en bättre lösning. För överföring av information över långa avstånd har fiberoptiska nät (av typen backhaul och backbone) oslagbara fördelar: en överföringshastighet på upp till 1 Tb, ingen risk för interferens med andra elektromagnetiska signaler som förorenar miljön och påverkar den trådlösa tekniken och ingen försvagning av signalen under överföringens gång.

2.6 Standardiseringen av de tekniska specifikationer som krävs för såväl utrustning och apparatur som nät är en central faktor i de frågor som de berörda företagen och de internationella organisationer som är verksamma på området ställer sig. Specifikationerna innehåller instruktioner som gör det möjligt att testa och validera de tekniska komponenter som är viktiga för 5G, medan utvecklingen av specifikationerna ger de industriella parterna, leverantörerna av komponenter och nät samt operatörerna en möjlighet att utveckla driftskompatibla lösningar samt bidrar till förstandardiseringen. När Internationella teleunionen (ITU), 3GPP och andra standardiseringsorgan beslutade att 5G-standarderna skulle vara fastställda senast 2020 ökade mobiltelefonoperatörerna sina insatser för att skapa ett så konkurrenskraftigt utbud av 5G-tjänster som möjligt.

2.7 EESK anser att handlingsplanerna för utvecklingen och den storskaliga utbyggnaden av 5G behöver stödinitiativ (för att stimulera efterfrågan på bredbandsinternet till rimliga priser för användarna) och operativa initiativ, så att de optimistiska tidsfristerna kan respekteras.

2.8 Kommittén är oroad över att denna utveckling (5G-nät) kan leda till att den befintliga utvecklingen av 3G och 4G på landsbygden, i avlägset belägna områden och bergsområden stoppas bara för att det utlovas något bättre någon gång under de närmaste 20 åren.

2.9 I många delar av Europa finns det ingen mobiltäckning, ingen 2G, 3G eller 4G. Detta beror på att spridningen av de tidigare versionerna avslutas varje gång ny teknik blir tillgänglig, vilket innebär att många landsbygdsområden, avlägset belägna områden och bergsområden i Europa har kommunikationstjänster som föråldrades för 20 år sedan.

2.10 Användningen av supersnabbt bredband kommer att integreras i 5G-nätet, men vad händer om företagen inte har supersnabbt fiberbredband och deras kabelnät är långsammare än 1 Mbps? Jord- och skogsbrukssektorerna och många företag på landsbygden och i avlägset belägna områden i Europa har konsekvent utlovats snabbare bredband och 3G/4G-mobilnät, men dessa löften har aldrig infriats.

2.11 Alltför få människor utspridda över ett stort område är ett vanligt problem i hela Europa, och anges av leverantörerna vara orsaken till varför de inte kan leverera tjänster till dessa områden. Om det ska finnas någon framtid för landsbygden, avlägset belägna områden, bergs- och öområden i Europa ska de självklart ha rätt att begära tillgång till minst 5Mbps-bredband och 3G/4G-mobilnät.

3. Särskilda kommentarer

3.1 EESK framhåller att investeringsbehoven i EU – i en situation där kostnaderna för att införa ny teknik är enorma – är mycket större än värdet på de planerade investeringarna (4,2 miljarder euro) i det offentlig-privata partnerskap som kommissionen deltar i. EESK anser att de åtgärder som kommissionen föreslår kan fungera som stöd för de finansiella, mänskliga och tekniska insatserna om detta är en ständig strävan, om det finns en ram som stimulerar privata investeringar och om det sker en perfekt samordning av kommissionens och medlemsstaternas insatser.

Åtgärd 1. *Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstater och berörda aktörer i branschen för att på frivillig väg fastställa ett arbetsprogram för att lansera 5G-näten så snabbt som möjligt.*

3.2 Kommissionens målsättning att lansera de första 5G-näten före utgången av 2018, följt av en lansering av kommersiella 5G-tjänster i Europa före utgången av 2020, är huvudsakligen beroende av resultaten av de projekt i forskningsstadiet som genomförs inom ramen för 5G-PPP. Av avgörande betydelse är bl.a. projektet 5GXCrosshaul, som syftar till att integrera fronthaul-näten (trådlösa 5G-nät) med backhaul-näten (nät som till största delen bygger på fiberoptik) vid överföring av data. Man måste skapa dataväxlar med hög kapacitet, heterogena överföringslänkar, molnbaserade processorer (minicentrum för data) och anslutningspunkter (points of presence) i basnäten hos en eller flera leverantörer av internetjänster.

Åtgärderna 2 och 3. *Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstaterna för att (före 2016 års utgång) upprätta en provisorisk förteckning över pionjärspektrumband för en inledande lansering av 5G-tjänster och (före 2017 års utgång) fastställa en komplett uppsättning spektrumband som ska harmoniseras för en inledande utbyggnad av kommersiella 5G-nät i Europa.*

3.3 Eftersom de radiofrekvenser som används inom 3G- och 4G-tekniken är mycket belastade är det en global nödvändighet att man löser de tekniska problemen med frekvenserna och bandbredden för 5G. Vid sidan av samarbetet med medlemsstaterna bör kommissionen också ta hänsyn till de åtgärder som redan vidtagits av behöriga organ på internationell nivå. För 5G-tekniken har ITU och 3GPP, som samlar sådana standardiseringsorganisationer som ARIB, ATIS, ETSI, TSDSI, TTA, TTC och CCSA, kommit överens om en plan i två steg. Det första steget avser specifikt forskningsverksamhet, det andra storskalig utveckling.

Åtgärd 4. *Som ett led i utarbetandet av nationella 5G-färdplaner kommer kommissionen att samarbeta med industrin, medlemsstaterna och andra berörda parter (oavbruten 5G-täckning senast 2025).*

3.4 Kommissionens mål att alla stadsområden och alla de främsta transportlederna i alla medlemsstater ska ha 5G-täckning senast 2025 blir inte lätt att uppnå. EESK framhåller att det är mycket riskabelt att främja en tidsplan för att uppnå djärva mål med korta tidsfrister. Analysen av utbyggnaden av nät av typen Next-generation network (NGN) och strategierna för att minska den digitala klyftan har visat att de vita och grå områdena, såsom de definieras i riktlinjerna för bredband, fortfarande är omfattande. Varken förhandsregleringarna eller åtgärderna för att stimulera efterfrågan har visat sig vara tillräckliga för tillhandahållandet av bredbandstjänster i dessa områden.

3.5 EESK betonar att främjandet och finansieringen av projekt för utbyggnad av 5G-nät som innebär att man minskar de finansiella medlen till de fiberoptiska näten (NGA och NGN) kan leda till en fördjupning av den digitala klyftan mellan regionerna i vissa medlemsstater. Bristen på privata investeringar i 5G-näten och i de fiberoptiska näten i avlägsna regioner och i regioner med låg och utspridd befolkning, en brist som beror på den låga avkastningen på investerat kapital, bör kompenseras genom offentliga investeringar eller genom andra finansieringslösningar som fastställs på medlemsstatsnivå. När man främjar beslut om offentlig finansiering måste man vara medveten om spridningseffekterna på den lokala ekonomin, på distansarbete, på utbudet av hälso- och sjukvård och utbildningsmöjligheterna.

Åtgärd 5. *Kommissionen uppmanar medlemsstaterna och industrin att fastställa egna mål när det gäller standardiseringsstrategin (de ursprungliga standarderna senast vid utgången av 2019).*

3.6 5G-planerna som sådana kan inte skydda vare sig nätet eller användarna. Om man vill skapa en lämplig skyddsnivå måste 5G-näten och förfarandena standardiseras. Om man övervakar 5G-nätets infrastruktur, separerar förvaltningsnäten från tjänstnätet och inför ett antal exakta rutiner för hantering av incidenter kan detta, tillsammans med andra processer, leda till en optimal säkerhetsnivå för både användare och nätinфраstruktur. Säkerhetstester spelar en avgörande roll. Alla interaktionsprotokoll måste fungera korrekt, till och med när de utsätts för attacker (hackare försöker hela tiden upptäcka svagheter hos produkterna och utnyttja dem).

3.7 EESK anser att standardiseringen av förfarandena i de industriella processerna och förekomsten av tekniska specifikationer för utrustningar är förutsättningar för att det ska råda rättvisa arbetsförhållanden inom företagen i branschen, så att arbetsmarknadsparterna på ett objektivt sätt kan bedöma orsakerna till eventuella störningar och samarbeta för att rätta till dem och för att uppfylla de mål som fastställs. EESK har i tidigare yttranden framhållit att en överdriven standardisering kan bli ett hinder för framsteg på detta område.

Åtgärd 6. *För att främja uppkomsten av digitala ekosystem baserade på 5G-konnektivitet kommer det att bli nödvändigt att planera för viktiga tekniska försök och testa vissa applikationer via 5G-PPP (2017) samt att fastställa detaljerade färdplaner för genomförandet av avancerad förkommersiell testning (mars 2017) (2018: Europa – världsledande inom införande av 5G).*

3.8 Så tidig testning som möjligt av terminaler och applikationer på europeisk nivå kan vara en fördel gentemot de stora globala aktörerna. Ur ett kommersiellt perspektiv måste en rad villkor vara uppfyllda för en storskalig utveckling av 5G. EESK anser inte heller att det kommer att ske någon storskalig utveckling förrän specifika standarder antagits, och utan utveckling kommer det inte heller att uppstå någon marknad för utrustning till ett överkomligt pris. En brist på utrustning innebär nämligen en brist på komponenter som är av vikt för 5G.

3.9 När det gäller en av de främsta utmaningarna i fråga om 5G, nämligen att locka investeringar för utveckling och utbyggnad i stor skala i en situation där 4G, som de flesta användarna förväxlar med LTE, även i framtiden har en betydande potential och operatörerna har stora möjligheter att generera egna intäkter genom investeringar i LTE-nät.

3.10 I Europa är övergången från 3G- till 4G-näten fortfarande begränsad om man jämför med Japan, Sydkorea och USA. Det är möjligt att operatörerna och till och med användarna föredrar 4G-näten, särskilt eftersom den utveckling som pågår av 4G-näten kommer att fortsätta, oberoende av 5G. Det innebär att varje teknik som ingår i 4G kan medföra kvantifierbara fördelar för operatörerna under de kommande åren, med mycket lägre kostnader än den nya tekniken.

Åtgärd 7. *Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att överväga att använda den framtida 5G-infrastrukturen för att göra de kommunikationstjänster som används för allmän ordning och säkerhet samt för allmän säkerhet och katastrofhjälp (de nationella färdplanerna för 5G).*

3.11 Kommittén är övertygad om att 5G-näten i betydande utsträckning kan bidra till att modernisera de offentliga förvaltningarna, till användningen av data och till att säkerställa driftskompatibiliteten. Att stimulera medlemsstaterna att stödja de offentliga institutionernas användning av den framtida 5G-infrastrukturen gör det möjligt att främja de nya näten. EESK rekommenderar kommissionen att också överväga regelbundna investeringar i syfte att byta ut sådan utrustning som dagligen används av personer som arbetar vid EU-institutionerna som ett bevis för den roll som konsument som den tänker spela vid främjandet av 5G. Samma rekommendation bör också riktas till medlemsstaterna när det gäller de offentliga investeringarna.

3.12 Kommittén anser att det är av avgörande betydelse för EU att locka till sig privata investeringar. Därför bör man överväga en rad politiska åtgärder som stimulerar inte bara forskning utan också innovation. Det råd för innovation som inrättats på EU-nivå kan lämna ett viktigt bidrag när det handlar om att främja innovation, vid sidan av många andra instrument.

3.13 Det bör vara en fråga av största vikt för EU att främja forskning, innovation och utveckling inom EU, att stimulera de europeiska företagen att öka sina investeringar i forskning och utveckling inom EU och att locka till sig andra investerare från länder utanför EU. Under perioden 2007–2015 ökade mängden medel som de europeiska företagen exporterar för forskning och utveckling. Denna ökning av exporten till länder utanför Europa (Kina har blivit den främsta mottagaren av företagets investeringar i forskning och utveckling) har tillsammans med en nedgång i mängden investeringar i forskning och utveckling från länder utanför EU bidragit till minskade investeringar i forskning och utveckling i Europa.

Åtgärd 8. *Kommissionen kommer att samarbeta med industrin och EIB/EIF-gruppen (finansiering av små och medelstora företag) för att fastställa målen, configurationen, och formerna för en facilitet för riskkapitalfinansiering (genomförbarheten utvärderas före utgången av mars 2017, privat finansiering och olika offentliga finansieringskällor).*

3.14 EESK välkomnar kommissionens initiativ för att stimulera företagen på det digitala området. Det strategiska forum för politik för digitalt företagande som inrättades 2014 har offentliggjort resultaten av sitt arbete på detta område. Kommittén är övertygad om att de små och medelstora företagen kan spela en viktig roll när det handlar om att främja nya innovationsmodeller. Att skapa och genomföra finansieringslösningar för att skapa och utveckla innovativa virtuella kluster för små och medelstora företag är en av lösningarna för stöd till innovativa uppstarts företag i Europa som på så sätt skulle få tillgång till offentliga medel för att utveckla tjänster och applikationer. Detta är en möjlighet som inte bör försummas.

3.15 EESK anser att utvecklingen av den digitala kompetensen hos medborgarna i allmänhet och arbetstagarna i synnerhet bör fortsätta vara en prioritering för EU, mot bakgrund av införandet av 5G-näten. EU:s insatser för digitala färdigheter och den europeiska ramen för digital kompetens behåller sin aktualitet.

3.16 EESK anser att den breda koalitionen för digitala arbetstillfällen (Grand Coalition for Digital Jobs) kan knyta samman arbetsmarknadsparter, utbildningsanordnare och andra offentliga och privata aktörer med målet att locka in så många ungdomar som möjligt på IKT-området.

Svårigheten att få tillgång till 5G-nätens tjänster och till specifika applikationer för personer som tillhör missgynnade grupper kommer, med tanke på deras svaga köpkraft, att vara en utmaning för EU:s framtida politik. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt personer med funktionsnedsättningar, som bör kunna få tillgång till den nya utrustning och teknik som utvecklas av producenterna.

3.17 EESK anser att de investeringsplaner som grundar sig på strukturfonderna bör skapa lika villkor för alla medlemsstater. De kriterier som anges i specifikationerna för godkännandet av projekten bör möjliggöra en balanserad och icke-diskriminerande tillgång för medlemsstaterna och för ekonomiska aktörer från alla medlemsstater. För att undvika att de digitala klyftorna mellan medlemsstaterna fördjupas, med negativa effekter på målet att skapa en digital inre marknad i EU som följd, rekommenderar kommittén att man analyserar formerna för genomförandet av Junckerplanen. Man måste lära sig av de brister som konstateras så att det politiska beslutet om finansieringen av 5G-näten blir en stöttepelare för stärkt sammanhållning inom EU.

3.18 Utöver de risker som följer av de nya nätens tekniska prestanda och av strategierna för och besluten om tilldelning av finansiella resurser ur offentliga medel och de kommersiella risker som investeringar i ny teknik eller fortsatta investeringar i befintlig teknik innebär (4G förväntas uppnå mättnad 2030) finns det också andra risker som analyseras mycket noggrant av investerarna innan de beslutar huruvida de ska investera eller inte.

3.19 Den fortlöpande övervakningen av de framsteg som görs vid utbyggnaden av 5G-näten kommer att göra det möjligt att korrigera de avvikelser som oundvikligen uppstår mellan förhands- och efterhandsbedömningarna, så att de två mål kan uppnås som offentliggjordes i meddelandet – om standardessentiella patent (att 20 % av dessa ska innehas av europeiska organisationer) och om att europeiska leverantörer av 5G-nätinfrastruktur ska inneha en marknadsandel på minst 35 %.

Bryssel den 26 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om unionens deltagande i partnerskapet för forskning och innovation i Medelhavsområdet (Prima) som genomförs gemensamt av flera medlemsstater

[COM(2016) 662 final – 2016/0325 (COD)]

(2017/C 125/12)

Föredragande: **Emilio FATOVIC**

Remiss	Kommissionen 18.10.2016, rådet 9.11.2016, Europaparlamentet 27.10.2016
Rättslig grund	Artikel 188 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig facksektion	REX
Antagande vid plenarsessionen	26.1.2017
Plenarsession nr	522
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	164/3/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) stöder, i linje med ett flertal tidigare yttranden, deltagande i Prima, i syfte att utveckla gemensamma innovativa lösningar för vattenförsörjnings- och livsmedelssystem i Medelhavsområdet som är säkrare och mer ändamålsenliga, effektiva och hållbara ur både miljö- och kostnadssynpunkt.

1.2 Ett deltagande i Prima skulle innebära ett mervärde för EU som helhet eftersom det skulle göra det möjligt att på ett integrerat sätt ta itu med några av grundorsakerna till instabiliteten i Medelhavsområdet som uppmuntrar massmigration. Avtalsstyrda partnerskap och möjligheter att frångå det bilaterala tänkandet till förmån för multilaterala och gemensamma lösningar skulle kunna göra Prima till en viktig förebild under de kommande åren.

1.3 En verklig helhetsstrategi, som är flernivåorienterad och sektorsövergripande, tillsammans med konkreta och mätbara mål när det gäller hållbarhet, motståndskraft, livskvalitet och högkvalitativt arbete, mänskliga rättigheter och demokrati är grundläggande förutsättningar för att Prima ska lyckas.

1.4 EESK ställer sig bakom förslaget att basera deltagande i Primaprogrammet på artikel 185 i EUF-fördraget, i syfte att säkerställa största möjliga integration på vetenskaplig, förvaltningsmässig och finansiell nivå och involvera medlemsstater och tredjeländer. Inom ramen för en bredare makroregional strategi för Medelhavsområdet som tar hänsyn till alla de andra politikområdena (den europeiska grannskapspolitiken) initiativen och partnerskapen (unionen för Medelhavsområdet) som redan finns i regionen kommer programmet att bidra till att mer effektivt ta itu med gemensamma problem med tredjeländer med hjälp av gemensam utveckling och medbeslutande.

1.5 EESK stöder principen att EU:s finansiering av programmet ska vara minst likvärdig med de berörda ländernas, och att kommissionen, i händelse av utebliven eller försenad ersättning från någon av de deltagande länderna, bör kunna minska EU:s andel av finansieringen i motsvarande grad.

1.6 Prima-IS är en oundgänglig genomförandestruktur när det gäller att förvalta och övervaka programmet. EESK hoppas att detta organ ska kännetecknas av en öppen förvaltning och ett inkluderande tillträdessystem i synnerhet för nya medlemsstater eller tredjeländer som vill ansluta sig. Kommittén hoppas också att alla potentiellt berörda parter (regioner, lokala myndigheter, universitet och det organiserade civila samhället) får delta i Prima-IS, för att stärka styrningen och bidra till att gemensamt identifiera och övervaka de ekonomiska och sociala effekterna av programmet.

1.7 I linje med principen om integrering med övrig EU-politik, rekommenderar EESK att Prima integreras med paketet om den cirkulära ekonomin och alla därmed sammanhängande initiativ (t.ex. i fråga om markanvändning och gödselmedel).

1.8 Kommittén vill påminna om det brådskande behovet av ett *ramdirektiv om mark* som tar hänsyn till skillnaderna i de olika EU-länderna, för att kunna fokusera på arbetet med forskning och innovation inom Prima.

1.9 EESK erinrar om behovet av att inom programmet ta itu med frågan om vatten på ett övergripande sätt, med beaktande av miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter och vattnets hela kretslopp, bland annat de artificiella faserna, inom ramen för en hållbar utveckling. Man måste nämligen se till att vattenuttaget sker på ett rättvisare sätt, som balanserar kraven och konkurrensen mellan den ekonomiska sektorn och energisektorn samt behovet av att bevara sötvattensekossystemen och skyldigheten att tillhandahålla en grundläggande medborgerlig rättighet.

1.10 EESK anser att programmet Horisont 2020 är det lämpligaste instrumentet för fördelning av medlen, och vi stöder också beslutet att klassificera de flesta av de verksamheter som föreskrivs i programmet som "sambällsutmaningar". Kommittén vill särskilt rekommendera att man undersöker forsknings- och innovationsprocesser inom jordbruk och livsmedelsproduktion som ger stora sociala effekter, som är ekonomiskt överkomliga och lätt överförbara, men som också innebär att man främjar traditionell kunskap, som ett medel att bekämpa kompetensflykt och främja ekonomisk tillväxt och anställbarhet i linje med målen för hållbar utveckling.

1.11 Om ett eller flera projekt inte kan finansieras med nationella medel eftersom det nationella anslaget är förbrukat ställer sig kommittén positiv till en finansiering med stöd av Prima IS. En sådan finansiering, som inte skulle få överstiga 20 % av EU:s totala bidrag till Prima, skulle säkerställa genomförandet av högkvalitativa projekt.

1.12 EESK ställer sig positiv till att låta aktörer från EU-länder som inte anslutit sig till Prima delta i fall då deras befogenheter inte är tillgängliga för de länder som redan anslutit sig till programmet. Deras finansieringsgrad skulle i sådana fall inte kunna överstiga 50 % för "forsknings- och innovationsåtgärder", och skulle ligga på 35 %–50 % för "innovationsåtgärder". Detta skulle möjliggöra ambitiösa projekt med EU-relevans och stödja de länder som avser att ansluta sig och investera i Prima.

1.13 Mot bakgrund av de stora svårigheter som många tredjeländer som redan deltar i Horisont 2020 har att snabbt och effektivt uppfylla programmets formella krav efterlyser kommittén en förenkling av dessa krav, där detta är möjligt, och ett aktivt stöd för kapacitetsuppbyggnad.

2. Inledning

2.1 Enligt FN bor det i Medelhavsområdet 180 miljoner människor som anses som "vattenfattiga", vilket motsvarar 50 % av de "vattenfattiga" på jorden ⁽¹⁾. Detta har i sin tur mycket allvarliga följder för näring, hälsa, försörjning, levnadsstandard och välfärdsnivå.

2.2 Av FAO:s rapport *Mediterra 2016* framgår att denna situation under de senaste åren har förvärrats ytterligare av politisk instabilitet, klimatförändringar och snabb befolkningstillväxt. Till detta kommer det "trefaldiga slöseri" som felanvändning av naturresurser, livsmedelssvinn och den långsamma förlusten av traditionella kunskaper innebär ⁽²⁾.

2.3 Problemen med vattenbrist och ekonomiskt överkomlig och hållbar livsmedelsproduktion utgör de främsta orsakerna till den migrationsväg som drabbar den europeiska kontinenten. Om man inte kommer tillrätta med roten till dessa problem kommer det inte att vara möjligt att hantera konsekvenserna på vare sig kort eller lång sikt.

⁽¹⁾ UNEP/MAP-Plan Bleu, *State of the Environment and Development in the Mediterranean*, Aten, 2009. Medelhavsområdet förfogar över knappt 3 % av jordens vattenresurser. Enligt FN behöver varje människa minst 1 700 m³ vatten per år för att kunna leva ett värdigt liv. I Medelhavsområdet bor 460 miljoner personer, varav 180 miljoner betraktas som "vattenfattiga" eftersom de har mindre än 1 000 m³ vatten per person och år. Av dessa har 80 miljoner människor mindre än 500 m³ vatten, vilket innebär att de lever i extrem vattenfattigdom.

⁽²⁾ CIHEAM/FAO. *Mediterra 2016. Zero Waste in the Mediterranean. Natural Resources, Food and Knowledge*, Paris, Presses de Sciences Po, 2016.

2.4 Investeringarna i forskning och innovation (FoI) i medlemsstaterna i Medelhavsområdet i fråga om vattenförsörjning och hållbar livsmedelsproduktion har aldrig varit i paritet med utmaningarnas storlek, och har ofta begränsats till olika fragmenterade samarbeten som reglerats genom bilaterala avtal.

2.5 Tanken på ett partnerskap för forskning och innovation i Medelhavsområdet (Prima) väcktes vid Europa-Medelhavskonferensen om vetenskap, forskning och innovation i Barcelona 2012. Målet är att stärka samarbetet mellan de europeiska länderna och länderna i Medelhavsområdet inom forskning och innovation, som en del av de bredare målen för unionens externa politik i fråga om det södra grannskapet ⁽³⁾.

2.6 Kommissionen utarbetade en detaljerad konsekvensbedömning ⁽⁴⁾ och ett förslag till deltagande i programmet ⁽⁵⁾, som behandlades i ovan nämnda yttrande, som en följd av rådets (konkurrenskraft) slutsatser den 5 december 2014 och ett formellt förslag som presenterades av medlemsstater och tredjeländer i Medelhavsområdet ⁽⁶⁾ i december samma år.

3. Sammanfattning av kommissionens förslag

3.1 Den rättsliga grunden för deltagandet i Prima-programmet är artikel 185 i EUF-fördraget. Detta instrument ger EU rätt att vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet med de berörda medlemsstaternas samtycke delta i sådana program för forskning och utveckling som har inletts av flera medlemsstater, inklusive deltagande i de organisationer som har skapats för att genomföra programmen.

3.2 Programmet har en löptid på tio år och kommer att lanseras gemensamt av 14 länder:

— 9 medlemsstater: Cypern, Frankrike, Grekland, Italien, Luxemburg, Malta, Portugal, Tjeckien och Spanien.

— 2 tredjeländer som är associerade till Horisont 2020: Israel och Tunisien.

— 3 tredjeländer som inte är associerade till Horisont 2020: Egypten, Libanon och Marocko.

3.2.1 För de tredjeländer som inte är associerade till Horisont 2020 kommer internationella avtal att undertecknas för att de ska omfattas av Primas regelverk.

3.3 Programmets strategiska mål är att utarbeta de gemensamma innovativa lösningar för vattenförsörjnings- och livsmedelssystem som Medelhavsområdet akut behöver. Genom dessa lösningar kommer systemen för tillgång till vatten och livsmedel att bli säkrare och mer ändamålsenliga, effektiva och hållbara ur både miljö- och kostnadssynpunkt.

3.4 Prima kommer att ingå i en mer omfattande ram med bredare insatser på hög nivå, och kommer att komplettera andra europeiska initiativ för forskning och innovation, bl.a. följande:

— Diplomati på det vetenskapliga området

— Översyn av den europeiska grannskapspolitiken

— Mål för hållbar utveckling

— Migration

— Europeisk klimatdiplomati efter COP21

⁽³⁾ COM(2016) 385 final. Meddelande från kommissionen om en ny partnerskapsram med tredjeländer inom den europeiska migrationsagendan.

⁽⁴⁾ SWD(2016) 332 final.

⁽⁵⁾ COM(2016) 662 final.

⁽⁶⁾ Förslaget lades fram av 19 länder.

3.5 I linje med kommissionens meddelande om en ny partnerskapsram med tredjeländer inom den europeiska migrationsagendan ⁽⁷⁾ fastslås i Prima målet att ta itu med de underliggande orsakerna till migration genom att utnyttja all tillgänglig EU-politik ⁽⁸⁾ genom avtalsstyrda partnerskap.

3.6 När det gäller subsidiariteten är Prima organiserat som ett gemensamt program som baseras på och består av nationella program som inlett av och åtgärder som genomförs av de deltagande medlemsstaterna och associerade länder, med stöd och deltagande från EU. Det multilaterala och sektorsövergripande tillvägagångssättet bör, tillsammans med de avsevärda investeringarna i fråga om resurser, göra det möjligt att uppnå såväl de tekniska som de politiska medellångsiktiga och långsiktiga mål som de enskilda medlemsstaterna hittills inte har lyckats uppnå på egen hand.

3.7 Vad gäller proportionaliteten kommer unionens deltagande i Prima att ske inom gränserna för de befogenheter som anges i EUF-fördraget och kommer bara att underlätta och stödja de deltagande staternas uppfyllande av Primas mål, även ekonomiskt. De deltagande staterna kommer att behöva samarbeta för att bättre samordna, anpassa och integrera de relevanta nationella programmen eller åtgärderna, och i slutändan utveckla en gemensam långsiktig strategisk forskningsagenda.

3.8 Unionen kommer att bidra ekonomiskt genom att matcha nationella investeringar. Unionens bidrag ska uppgå till högst 200 miljoner euro inbegripet Eftabidraget. EU:s bidrag kommer att göras tillgängligt genom Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation. Detta åtagande kommer att omfatta sju årliga arbetsplaner (2018–2024).

3.9 EU-bidraget får inte överstiga den finansiering som fastställts av de deltagande staterna. Om de deltagande staternas finansiering av Prima-programmet skulle utebli eller minska får kommissionen proportionerligt minska EU:s ekonomiska bidrag.

3.10 För att genomföra ett program med en löptid på tio år anser kommissionen att man måste utarbeta en övergripande strategisk forskningsagenda och dess hela genomförande genom flera gränsöverskridande ansökningsomgångar som genomförs av flera deltagande stater och tillämpas genom en särskild genomförandestruktur. EU:s bidrag kommer i huvudsak att förvaltas av Primas främsta genomförandestruktur, Prima-IS.

3.11 Enligt kommissionen kommer Primas årliga arbetsplaner att säkerställa att programmets alla åtgärder är enhetliga, samordnade och inriktade på att Primas allmänna och specifika mål uppnås. Den årliga arbetsplanen måste godkännas av kommissionen och kommer att innehålla följande:

— Gränsöverskridande ansökningsomgångar som ska finansieras av Prima-IS med EU-bidrag, i enlighet med Horisont 2020-bestämmelserna.

— Åtgärder som endast finansieras av de deltagande staterna, och beräkning av matchningen med unionens bidrag.

Dessa åtgärder ska bedömas av en kommitté bestående av externa experter innan de tas upp i den årliga arbetsplanen.

3.12 Den årliga rapporten från Prima-IS kommer att omfatta båda typerna av åtgärder och utgöra utgångspunkt för ändringar, inbegripet i fråga om finansiella åtaganden, vid behov efter beslut av kommissionen. Dessutom kommer Prima att bli föremål för en halvtidsutvärdering 2022 och en slutlig utvärdering 2028.

⁽⁷⁾ Se fotnot 3.

⁽⁸⁾ Utbildning, forskning, klimatförändringar, energi, miljö och jordbruk.

4. Allmänna kommentarer

4.1 Kommittén erinrar om att:

- EESK har upprepade gånger påpekat att vatten⁽⁹⁾ och hållbarhet inom jordbruket och livsmedelsproduktionen⁽¹⁰⁾ måste utgöra centrala frågor inom EU-politiken, både nu och i framtiden.
- Kommittén har också varnat för att vatten- och livsmedelskrisen i länderna i Medelhavsområdet⁽¹¹⁾, tillsammans med krig och avsaknad av respekt för de mänskliga rättigheterna, är en av de viktigaste orsakerna till tillströmningen av migranter i Europa.
- EESK har vid flera tillfällen framhållit behovet av att stärka samarbetet med tredjeländer, särskilt de som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken och unionen för Medelhavsområdet (UfM), för att på ett effektivare sätt kunna ta itu med *gemensamma utmaningar*⁽¹²⁾ inom ramen för *gemensam utveckling*⁽¹³⁾.
- Kommittén har vid upprepade tillfällen förespråkat kraftfulla och beslutsamma åtgärder för att ta itu med och lösa de problem som ligger till grund för den politiska, ekonomiska, sociala och humanitära krisen i Medelhavsområdet⁽¹⁴⁾.

EESK välkomnar programmet Prima under förutsättning att det sedan utvecklas till en reell helhetsstrategi⁽¹⁵⁾, som är flernivåorienterad⁽¹⁶⁾ och sektorsövergripande⁽¹⁷⁾, vilket är viktiga förutsättningar för att programmet ska bli framgångsrikt och att man får till stånd konkreta och mätbara normer för hållbarhet⁽¹⁸⁾, motståndskraft, livskvalitet och arbete, mänskliga rättigheter och demokrati.

4.2 Kommittén stöder kommissionens förslag, som stöds av de nationella regeringarna, regionerna, de lokala myndigheterna, universiteten, det organiserade civila samhället och alla berörda aktörer⁽¹⁹⁾, om att som rättslig grund för Primaprogrammet använda artikel 185 i EUF-fördraget, i syfte att säkerställa största möjliga integration på vetenskaplig, förvaltningsmässig och finansiell nivå och involvera medlemsstater och tredjeländer.

4.3 Kommittén anser att Prima kan bli ett viktigt initiativ och en utmärkt modell eftersom det, inom ramen för den bredare *makroregionala strategin för Medelhavsområdet*⁽²⁰⁾, skulle kunna gå utöver de bilaterala partnerskapsavtal som, tillsammans med de begränsade medlen, fram till i dag har förhindrat att man beslutsamt tagit itu med några av de viktigaste frågorna för Medelhavsområdet.

⁽⁹⁾ EESK:s yttranden (EUT C 44, 15.2.2013, s. 147; EUT C 12, 15.1.2015, s. 33).

⁽¹⁰⁾ EESK:s yttrande (EUT C 303, 19.8.2016, s. 64).

⁽¹¹⁾ EESK:s yttrande (EUT C 347, 18.12.2010, s. 41).

⁽¹²⁾ EESK:s yttrande (EUT C 383, 17.11.2015, s. 91).

⁽¹³⁾ Resolution om EESK:s bidrag till kommissionens arbetsprogram för 2017 Punkt 9.4 "Utvärderingen av den europeiska grannskapspolitiken bör prioriteras. Förbindelserna med länderna i södra och östra Medelhavsområdet bör inte inriktas på en defensiv strategi som baseras på säkerhetsaspekter eller flyktingkriser, utan de bör leda till en verklig politik för gemensam utveckling mellan jämlika partner."

⁽¹⁴⁾ EESK:s yttrande: "EESK välkomnar kommissionens senaste förslag att ta itu med den yttre dimensionen av flyktingkrisen (...). I detta nya förslag tycks man inse att det är mer omfattande att ta itu med de bakomliggande orsakerna till migrationen än inrikesfrågor och säkerhet, men att detta är sammanlänkat med andra politikområden, t.ex. handel, utveckling, utrikespolitik och integration. Detta ligger i linje med principen om en konsekvent politik för EU:s internationella utvecklingsamarbete." (EUT C 71, 24.2.2016, s. 75, punkt 1.7).

⁽¹⁵⁾ EESK:s yttrande om "Makroregional strategi för Medelhavsområdet" (EUT C 44, 15.2.2013, s. 1, punkt 1.4).

⁽¹⁶⁾ EESK:s yttrande: "EESK anser att det trots den särskilt känsliga [...] situation som råder i Medelhavsområdet ändå finns förutsättningar för att inleda en flernivådialog mellan kommissionen, medlemsstaterna, de stater som deltar i Euromed-samarbetet, de lokala och regionala myndigheterna samt det civila samhället i syfte att inrätta en makroregional strategi för Medelhavsområdet (i två delar), som ska täcka behoven i området och stärka dess internationella konkurrenskraft." (EUT C 44, 15.2.2013, s. 1, punkt 1.1).

⁽¹⁷⁾ EESK:s yttrande om "Främjande av förnybar energi och den europeiska grannskapspolitiken: EU och Medelhavsområdet" (EUT C 376, 22.12.2011, s. 1, punkterna 1.3, 1.10 och 1.11), EESK:s yttrande om "Den externa dimensionen av EU:s energipolitik" (EUT C 264, 20.7.2016, s. 28, punkterna 1.1, 1.2.3 och 1.3), EESK:s yttrande om "Hållbart utnyttjande av fiskeresurserna i Medelhavet" (EUT C 43, 15.2.2012, s. 56).

⁽¹⁸⁾ EESK:s yttrande om "Målen för tiden efter 2015 i Euromed-regionen" (EUT C 383, 17.11.2015, s. 44).

⁽¹⁹⁾ Prima – konsekvensbedömning – evenemang för berörda aktörer. Malta, 17 april 2016.

⁽²⁰⁾ EESK:s yttrande om "Mot en strategi för att utveckla sammanhållningen i Medelhavsområdet" (EUT C 170, 5.6.2014, s. 1).

4.4 EESK stöder principen att EU:s finansiering av programmet ska vara minst likvärdig med de berörda ländernas, och att kommissionen, i händelse av utebliven eller försenad ersättning från någon av de deltagande länderna, bör kunna minska EU:s andel av finansieringen i motsvarande grad.

4.5 Kommittén anser Prima-IS är en oundgänglig genomförandestruktur när det gäller att förvalta och övervaka programmet Prima och de medel EU har anslagit till det, och vi förväntar oss därför att det kännetecknas av en öppen förvaltning.

4.6 EESK anser att programmet Horisont 2020 är det lämpligaste instrumentet för fördelning av medlen, och vi stöder också beslutet att klassificera de flesta av de verksamheter som föreskrivs i programmet som "sammansatta utmaningar", med tanke på deras globala och gränsöverskridande natur⁽²¹⁾.

4.6.1 Kommittén noterar att många tredjeländer som redan deltar i Horisont 2020 rapporterar allvarliga svårigheter att snabbt och effektivt kunna uppfylla de formella kraven i programmet. EESK efterlyser därför en förenkling av dessa krav när så är möjligt, i syfte att underlätta deltagandet och maximera resultatet.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Kommittén noterar att det inte är alla Medelhavsländer som deltar i processen. I princip bör varje annat medlemsland eller tredjeländare kunna delta i Prima-initiativet, förutsatt att det bidrar till projektets finansiering. EESK noterar dock att Prima-IS generalförsamling, bestående av företrädare för de nationella regeringarna, enhälligt måste godkänna nya tredjeländares medlemskap⁽²²⁾. Beroende på den politiska och sociala situationen i det ansökande tredjeländet rekommenderar kommittén att EU har en mer inkluderande strategi genom att man undviker enhällig omröstning, eftersom den kan innebära att vissa länder utövar en vetorätt mot andra. Den bör ersättas med en omröstning med kvalificerad majoritet. När det gäller de åtgärder som ska vidtas inom ramen för genomförandet av programmet bör man också säkerställa ett brett utbud av tekniska nivåer för att täcka alla stadier av det vetenskapliga arbetet.

5.2 EESK rekommenderar att programmet ska vara övergripande i förhållande till EU:s alla övriga politikområden och initiativ, både de som redan genomförts och de som fortfarande befinner sig på begynnelsestadiet för att stärka deras kapacitet att påverka. Det är framför allt nödvändigt att säkerställa enhetlighet med paketet om den cirkulära ekonomin⁽²³⁾. Denna faktor kommer att spela en avgörande roll när det gäller en hållbar användning av vatten och en hållbar livsmedels- och jordbruksproduktion (t.ex. markanvändning och gödningsmedel⁽²⁴⁾).

5.2.1 Kommittén anser att Prima-initiativet utgör en påminnelse om det brådskande behovet av ett *ramdirektiv om mark*⁽²⁵⁾ som tar hänsyn till skillnaderna i de olika EU-länderna, vilket är avgörande för att ringa in och fokusera på arbetet med forskning och innovation.

5.3 Kommittén rekommenderar en strategi på flera nivåer med aktivt deltagande av det organiserade civila samhället. Det skulle kunna spela en mycket viktig roll, inte bara för att uppnå och sprida de specifika målen, utan också de mer generella målen om demokratisering och en förstärkning av skyddet för de mänskliga rättigheterna i ett antal tredjeländer⁽²⁶⁾. EESK hoppas därför på ett direkt deltagande från det organiserade civila samhällets sida i form av en rådgivande kommitté, och även direkt i Prima-IS, för att stärka styrningen och bidra till att gemensamt identifiera och övervaka de ekonomiska och sociala effekterna av programmet⁽²⁷⁾.

5.4 Om ett eller flera projekt inte kan finansieras med nationella medel från nationella finansieringsorgan eftersom det nationella anslaget är förbrukat föreslår kommittén en finansiering av projekten med stöd av Prima-IS. En sådan finansiering skulle inte få överstiga 20 % av EU:s totala bidrag. Om denna kompletterande finansiering inte skulle räcka måste nästa projekt i rangordningen väljas. Denna åtgärd skulle vara av grundläggande betydelse för att kunna upprätthålla kvaliteten i de projekt som genomförs.

⁽²¹⁾ EESK:s yttrande om "Gemensamma teknikiniciativ, offentlig-privata partnerskap och Horisont 2020" (EUT C 34, 2.2.2017, s. 24).

⁽²²⁾ COM (2016) 662 final. Art. 12.2.

⁽²³⁾ EESK:s yttrande om "Paketet för cirkulär ekonomi" (EUT C 264, 20.7.2016, s. 98).

⁽²⁴⁾ EESK:s yttrande om "Cirkulär ekonomi – gödselprodukter" (EUT C 389, 21.10.2016, s. 80).

⁽²⁵⁾ EESK:s yttrande om "Temainriktad strategi för markskydd" (EUT C 168, 20.7.2007, s. 29). EESK:s yttrande om "Cirkulär ekonomi – gödselprodukter" (EUT C 389, 21.10.2016, s. 80, punkterna 1.4 och 3.6).

⁽²⁶⁾ EESK:s yttrande om "Civila samhällen i Euromed-regionen" (EUT C 376, 22.12.2011, s. 32).

⁽²⁷⁾ EESK:s yttrande om "Styrning av makroregionala strategier" (EUT C 12, 15.1.2015, s. 64).

5.5 EESK ställer sig positiv till möjligheten att ge ekonomiskt stöd till aktörer från EU-länder som inte anslutit sig till Prima i de fall då deras befogenheter inte är tillgängliga för de länder som redan anslutit sig till programmet Prima. Deras finansieringsgrad skulle i sådana fall begränsas till 50 % för stödberättigande kostnader för "forsknings- och innovationsåtgärder", och skulle ligga på 35 %–50 % av de stödberättigande kostnaderna för "innovationsåtgärder". Detta skulle göra det möjligt att upprätthålla en hög nivå för projekt med EU-relevans och samtidigt ge stöd till de länder som avser att ansluta sig till och finansiera Prima.

5.6 EESK erinrar om behovet av att ta itu med frågan om vatten på ett övergripande sätt, med beaktande av miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter och vattnets hela kretslopp, bland annat de artificiella faser som möjliggjorts av ny teknik, inom ramen för en hållbar utveckling. Man måste nämligen se till att vattenuttaget sker på ett rättvisare sätt, som lever upp till kraven och till konkurrensen mellan den ekonomiska sektorn och energisektorn samt till behovet av att bevara sötvattens ekosystemen och kravet att tillhandahålla en grundläggande medborgerlig rättighet⁽²⁸⁾.

5.7 EESK påminner om att ett av de största problemen i Medelhavsområdet, framför allt på den afrikanska sidan, är förlusten av traditionella hållbara jordbruksmetoder som är kopplade till den s.k. kompetensflykten (framför allt ungdomar). Kommittén rekommenderar att undersökningar och forskning med högt mervärde genomförs inom ramen för programmet Horisont 2020 i syfte att utforma ekonomiskt överkomliga och lätt överförbara förfaranden som kännetecknas av betydande sociala effekter, så att man kan utnyttja dessa kunskaper och främja ekonomisk tillväxt och anställbarhet.

Bryssel den 26 januari 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²⁸⁾ EESK:s yttrande om "Integration av vattenpolitiken i övrig EU-politik" (EUT C 248, 25.8.2011, s. 43, punkt 1.13).

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)



Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV